

ליקוטי ש"ם
דפי עבודה

פרק הכונס ממסכת בבא קמא

דפי עבודה על סדר הדף על פרק הכונס
ממסכת בבא קמא.
כולל שאלות חזרה ובאורי מילים.

כל הזכויות שמורות ל:

מתתיהו שניאור

רחוב קהילת יעקב 7/11 נתיבות

נייד: 052-764-07-29

אין רשות לצלם!

תוכן עניינים

8..... פתיחה לפרק "הכונס"

9..... הקדמה ללימוד המשנה.....

10..... מתניתין "הכונס" - ב"ק נה ע"ב.....

12..... "ביאור מחלוקת תנא קמא ורבי שמעון" - ב"ק נה ע"ב.....

13..... ביאורי מילים - "מתניתין הכונס" - ב"ק נה ע"ב.....

16..... "רב מני בר פטיש" (א) - ב"ק נה ע"ב.....

17..... "רב מני בר פטיש" (ב) - ב"ק נה ע"ב.....

18..... "ארבעה דברים שהתורה מיעטה בשמירתן" - ב"ק נה ע"ב.....

20..... ביאורי מילים מ"תנו רבנן" עד "ואינו מעיד לו" - ב"ק נה ע"ב.....

21..... קבוצות ומשפחות מילים.....

22..... דיני "רבי יהושע" - ב"ק נה ע"ב.....

23..... "והאמר מר" (א) - ב"ק נה ע"ב - נו ע"א.....

23..... "הפורץ גדר בפני בהמת חבירו".....

24..... "הכופף קמתו של חברו בפני הדליקה".....

25..... "והאמר מר" (ב) - ב"ק נו ע"א.....

25..... "השוכר עידי שקר".....

25..... "היודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו".....

26..... "ותו ליכא, והאיכא" - ב"ק נו ע"א.....

26..... העושה מלאכה במי הטאת.....

26..... "הנותן סם המות בפני בהמת חבירו".....

27..... "השולח את הבערה ביד חש"ו".....

27..... "המבעית את חבירו".....

27..... "נשברה כדו ברשות הרבים ולא סלקה. נפלה גמלו ולא העמידה".....

28..... "הצריכותא של רבי יהושע" - ב"ק נו ע"א.....

29..... "פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים".....

30..... ביאורי מילים מ"אמר מר" עד קא משמע לן" - ב"ק נה ע"ב - נו ע"א.....

31..... ביאורי מילים מ"אמר מר" עד קא משמע לן" - ב"ק נה ע"ב - נו ע"א.....

33..... כללי דקדוק:.....

34..... "נפרצה בלילה" - ב"ק נו ע"א.....

- 35..... היכי דמי?.....
- 37..... הניחא למאן דאמר.....
- 41..... ביאורי מילים "נפרצה בלילה" - ב"ק נו ע"א.....
- 42..... "תחילתו בפשיעה וסופו באונס" - ב"ק נו ע"א.....
- 43..... תרשים סוגיית "נפרצה בלילה" - ב"ק נו ע"א.....
- 44..... "הוציאוה לסמים, לסמים חייבין" - ב"ק נו ע"א - ע"ב.....
- 47..... ביאורי מילים - "הוציאוה לסמים" - ב"ק נו ע"א - ע"ב.....
- 48..... איכא דאמרי.....
- 49..... ביאורי מילים "מסרה לרועה" - ב"ק נו ע"ב.....
- 50..... דיני "ארבעה שומרים".....
- 51..... שאלות בסוגיית "שומר שמסר לשומר".....
- 52..... תרשים סוגיית "שומר אבידה" - ב"ק נו ע"ב.....
- 53..... סוגיית "שומר אבידה" - ב"ק נו ע"ב.....
- 55..... סוגיית "העוסק במצוה פטור מן המצוה".....
- 56..... איתיביה "החזירה".....
- 57..... איתיביה "לעולם".....
- 59..... המשך סוגיית "שומר אבידה" (א) - ב"ק נו ע"א.....
- 59..... איתיביה "השב".....
- 60..... א"ל "חייא".....
- 63..... איתיביה "אמרת".....
- 64..... איתיביה "נשבר".....
- 65..... ראיח "שוכר".....
- 68..... "נפלה לגינה" - ב"ק נו ע"ב.....
- 73..... "היכי נפלא?" - ב"ק נח ע"א.....
- 75..... "ירדה כדרכה" - ב"ק נח ע"א.....
- 79..... "היכי שיימינן?" - ב"ק נח ע"ב.....
- 80..... מיתיבי "אכלה קב או קביים".....
- 81..... "ת"ר אין שמיין" - ב"ק נח ע"ב.....
- 82..... ביאורי מילים - "היכי שיימינן" עד "ההוא גברא" - ב"ק נח ע"ב.....
- 83..... "ההוא גברא" - ב"ק נח ע"ב.....
- 85..... "דתניא קטמה נטיעה" - ב"ק נח ע"ב.....
- 87..... "רבי יוסי הגלילי ורבי ישמעאל אמרו דבר אחד" - ב"ק נט ע"א.....

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

- 89 ביאורי מילים - "ההוא גברא" - "כי היאך דמליק" - ב"ק נח ע"ב - נט ע"א
- 90 "שיטת רשב"י בשם ר"ש" - ב"ק נט ע"א
- 92 הלכה למעשה
- 93 "אליעזר זעירא" - ב"ק נט ע"א
- 95 דין "רבי שמעון" - ב"ק נט ע"ב
- 97 משנה "המגדיש" - ב"ק נט ע"ב
- 98 גמרא "מי התנא של המשנה" - ב"ק נט ע"ב
- 99 מתניתין "השולח את הבערה ביד חש"ו" - ב"ק נט ע"ב
- 100 "אמר ריש לקיש משמיה דחזקיה" - ב"ק נט ע"ב - ס ע"א
- 100 תרשים וסיכום הסוגיא:
- 101 "ליבה ׀ ניבה" - ב"ק ס ע"א
- 102 "לבתה הרוח" - ב"ק ס ע"א
- 103 מתניתין - "השולח את הבערה ואכלה" - ב"ק ס ע"א
- 104 "הצריכותא בפסוק" - ב"ק ס ע"א
- 106 "אין פורענות באה לעולם" - ב"ק ס ע"א
- 107 "לעולם יכנס אדם בכי טוב" - ב"ק ס ע"ב
- 108 "דבר" (א) - ב"ק ס ע"ב
- 109 "רעב" - ב"ק ס ע"ב
- 109 "דבר" (ב) - ב"ק ס ע"ב
- 110 "המעשה עם רב אמי ורב אסי" - ב"ק ס ע"ב
- 113 ביאורי מילים "ת"ר דבר (ב)" - ב"ק ס ע"ב
- 114 "ויתאזה דוד" - ב"ק ס ע"ב
- 116 "השוואת הפסוקים, והסברם לפי כל השיטות" - ב"ק ס ע"ב - סא ע"א
- 119 ביאורי מילים "ויתאזה דוד" - ב"ק ס ע"ב - סא ע"א
- 120 מתניתין "עברה" - ב"ק סא ע"א
- 121 "השוואה בין המשנה לברייתות" - ב"ק סא ע"א
- 121 גדר שהוא גבוה ד' אמות
- 122 "עברה ... דרך הרבים" - ב"ק סא ע"א
- 123 "דרך הרבים" - ב"ק סא ע"א - ע"ב
- 124 "נהר" - ב"ק סא ע"א
- 124 "שלולית" - ב"ק סא ע"א
- 126 באר את המילים

127 "טמון באש" - ב"ק סא ע"ב - סב ע"א

128 "תנו רבנן"

130 מתניתין "המדליק בתוך" - ב"ק סא ע"ב

131 "שיטת רבי שמעון" - ב"ק סא ע"ב

133 מתניתין "המדליק את" - ב"ק סא ע"ב

137 "טמון באש" - ב"ק סא ע"ב

139 "הנותן דינר זהב לאשה" - ב"ק סב ע"א

140 "תקנת נגזל" - ב"ק סב ע"א

142 "ההוא גברא דבטש" - ב"ק סב ע"א

143 "נגזל וחמסן" - ב"ק סב ע"א

144 "מתניתין גין" - ב"ק סב ע"ב

145 "נר הנוכה" - ב"ק סב ע"ב

146 ביאורי מילים - ב"ק סא ע"ב - סב ע"ב

148 שו"ת לחזרה - משנה "הכונס" - ב"ק נה ע"ב

149 שו"ת לחזרה - מ"תנו רבנן" עד "שמע מינה" - ב"ק נה ע"ב

152 שו"ת לחזרה - מ"תניא" עד "קא משמע לן" - ב"ק נה ע"ב - נו ע"א

156 שו"ת לחזרה - מ"נפרצה" עד "דהכישוה" - ב"ק נו ע"א - נו ע"ב

159 שו"ת לחזרה - "מסרה" עד "לברזיליה" - ב"ק נו ע"ב

160 שאלות לחזרה - "מסרה" עד "לאהר" - ב"ק נו ע"ב

162 שאלות לחזרה - "איתמר" עד "הרבה" - ב"ק נו ע"ב - נו ע"א

165 שאלות לחזרה - "אמר ליה" עד "לסמים מזויין" - ב"ק נו ע"א - נו ע"ב

169 שאלות לחזרה - "נפלה" עד "רהטה" - ב"ק נו ע"ב - נח ע"א

171 שאלות לחזרה - "ירדה" עד "ההוא גברא" - ב"ק נח ע"א - נח ע"ב

174 שאלות לחזרה - "ההוא גברא" עד "כי היאך דסליק" - ב"ק נח ע"ב - נט ע"א

177 שאלות לחזרה - "אמר מר" עד "מתניתין" - ב"ק נט ע"א - נט ע"ב

181 שאלות לחזרה - "מתניתין המגדיש" עד "מתניתין השולח את הבערה ואכלה" - ב"ק נט ע"ב - ס ע"א

185 שאלות לחזרה - "מתניתין השולח את הבערה ואכלה" עד "תר דבר בעיר" - ב"ק ס ע"א - ע"ב

188 שאלות לחזרה - "תנו רבנן דבר" עד "מתניתין עברה" - ב"ק ס ע"ב - סא ע"א

191 שאלות לחזרה - מתניתין "עברה" עד מתניתין "המדליק" - ב"ק סא ע"א - סא ע"ב

194 שאלות לחזרה - מתניתין "המדליק" עד "אמר רבא" - ב"ק סא ע"ב - סב ע"א

הודעה ובקשה

כל מי שמוצא טעות בחוברת, או שיש לו הארה או הערה או הצעה לשיפור,

או דבר שלא ברור מספיק אודה לו מראש באם יודיעני

וב"נ ובעז"ה נתקן את הדבר במהדורה הבאה לטובת התלמידים

נייד: 052-764-07-29

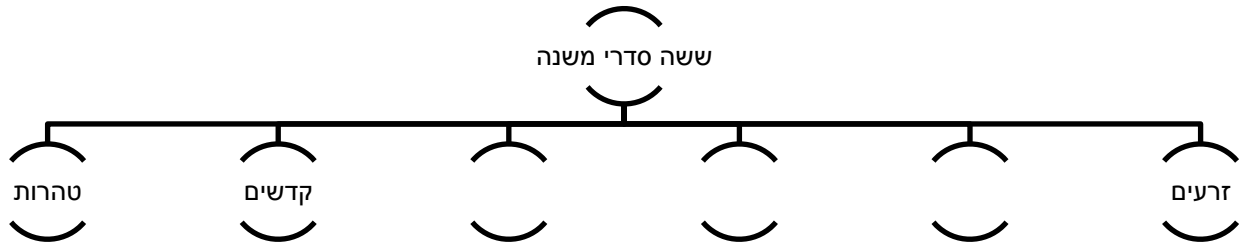
בברכת התורה

ובתקווה שתרוו נחת מהחוברת ותעזור לכם להתקדם בלימוד הגמרא

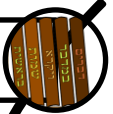

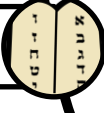

מתתיהו שניאור

פתוחה לפרק "הכונס" פ

א. הוראות: השלם את הסדרים החסרים בששה סדרי משנה (וסימנם: זמ"ן נק"ט).

ב. הוראות: התבונן בדף הגמרא שלפניך, וענה על השאלות הבאות, (חוץ מה"סדר" בו אנו עסוקים, כל התשובות כתובות במפורש).

	 סדר:
	 מסכת:
	 פרק:
	 דף:
	 עמוד:
	 מילה ראשונה של המשנה:
	 מילה ראשונה בגמרא:

במה נעסוק בפרק "הכונס"?

בפרק "הכונס" נעסוק בעיקר בסוגיית "ממונו המזיק", האדם אחראי לא רק על עצמו שלא יזיק לעצמו ולאחרים אלא גם על ממונו-רכושו-וקניינו שלא יזיקו לאחרים, ושאחרים לא ייזיקו ממנו. במהלך לימוד הפרק נפגוש את אבות הנזיקין "שן" "רגל" ו"אש".

הקדמה ללימוד המשנה

משנה בנויה בדרך כלל מארבעה חלקים, שהם: מקרה [או מקרים], דין [או דינים כשיש מחלוקת], טעם [כשיש כמה דינים ישנם כמה טעמים, טעם לכל דין], תוצאה.

מקרה

כל משנה פותחת בדרך כלל בהבאת מקרה/נידון, שעליו ידובר במשנה. פעמים שיש כמה מקרים במשנה אחת, רישא וסיפא. ואפילו יותר מזה כגון כשיש במשנה רישא דרישא, סיפא דרישא, רישא דסיפא, וסיפא דסיפא.

דין

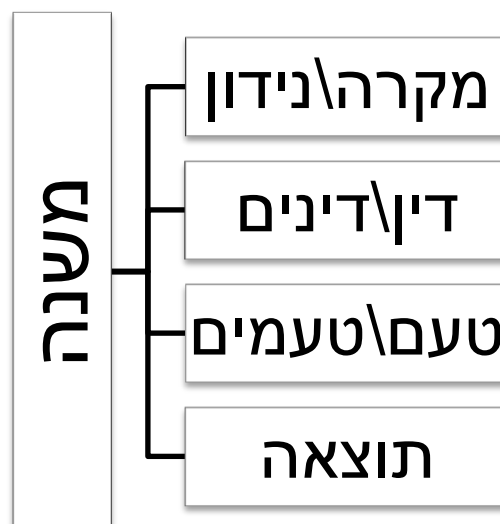
לכל מקרה/נידון ישנה הוראה היאך לנהוג במקרה/נידון זה. פעמים שיש דין אחד בלבד זה כשאין מחלוקת במשנה, כשישנה מחלוקת במשנה ישנם כמה דעות כמה דינים.

טעם

לכל דין יש טעם לדין, פעמים שהטעם הוא מסברה ופעמים שהטעם נלמד בדרשה. פעמים שהטעם מובא במשנה עצמה ופעמים שהוא מובא רק בגמרא. לפעמים רש"י מקדים ומבאר לנו את הטעם שמובא בגמרא. פעמים שיש מחלוקת ומובא במשנה טעם של מאן דאמר אחד בלבד ואת טעם המאן דאמר השני מבארת הגמרא. בקטגוריה של טעם יש נדבך נוסף והוא משא ומתן בין הדעות השונות במשנה.

תוצאה

פעמים שיש תוצאה מהדין שנאמר במשנה, והמשנה לאחר שהביאה את הדין היא כותבת את התוצאה מהדין הוראה למעשה, וההוראה באה בלשון "לפיכך", היות והדין הוא כך לכן ישנה תוצאה לפיכך

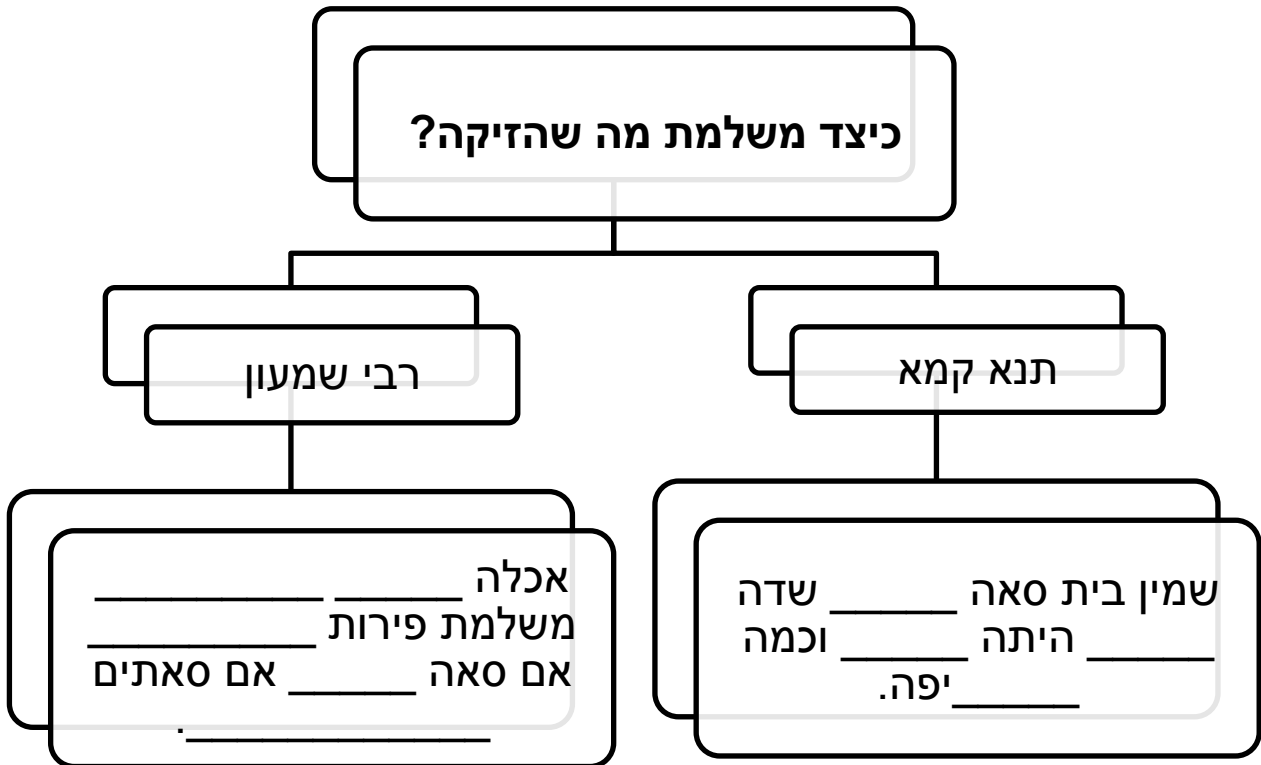

מתניתין "הכונס" – ב"ק נה ע"ב

א. העתק בלשון המשנה את המקרים המוזכרים במשנה, ואת דינם. וכתוב בלשונך את טעם הדין (ניתן להיעזר בפירוש רש"י).

מקרה	דין	טעם
א	פטור.	
ב		שהרי לא שמר כראוי.
ג	פטור.	
ד		
ה	לסטים _____	שהם במקום הבעלים.
ו		
ז		
ח	נכנס _____ תחתיו.	שהוא במקום הבעלים.
ט	משלמת מה ש _____	
י	משלמת מה ש _____	

ב. מלא את תרשימים הזרימה בלשון המשנה.

"ביאור מחלוקת תנא קמא ורבי שמעון" – ב"ק נה ע"ב

נתונים - מידות ושיעורים:

בית סאה = שדה שזורעים בה סאה, שהוא בגודל 50 אמה על 50 אמה (2500 אמה מרובעות).
אמה = 6 טפחים.

ביאור המקרה:

השדה כולו הוא בגודל ארבע בית סאה. הבהמה אכלה (שן) והזיקה (רגל) ערוגה אחת.
אם נחייב את בעל הבהמה לשלם מחיר הערוגה זה יהיה מאוד יקר.

לכן בודקים כמה שווה בית סאה עם הערוגה וכמה שווה בית סאה ללא אותה ערוגה ואת ההפרש ישלם המזיק-בעל הבהמה.

לרבי שמעון דין זה נאמר רק בפירות שעדיין אינם גמורים והם צרכים לקרקע אבל אם אכלה פירות גמורים משלמת פירות גמורים.

א) ענה על השאלות על פי הנתונים הבאים.

ב) סמן במלבן = , > , < .

דוגמא: הערוגה לבדה שווה 400 ש"ח, בית סאה עם הערוגה שווה 1,000 ש"ח, בית סאה ללא הערוגה שווה 900 ש"ח.

אם הפירות אינם גמורים ועדיין צרכים לקרקע

א. כמה ישלם המזיק לת"ק? ב. כמה ישלם המזיק לר"ש?

אם הפירות גמורים ואינם צרכים לקרקע

א. כמה ישלם המזיק לת"ק? ב. כמה ישלם המזיק לר"ש?

מקום לתרגיל:

ביאורי מילים – "מתניתין הכונס" – ב"ק נה ע"ב

א. באר את המילים בלשונך.

_____ = לחטים	_____ = בחמה
_____ = מסרה	_____ = בית סאה
_____ = נפרצה	_____ = הכונס
_____ = סאה	שורש: _____
_____ = סאתים	_____ = ונעל
_____ = פירות גמורים	_____ = יפה
_____ = צאן	_____ = כדרכה
דוגמא: _____	_____ = כראוי
_____ = שמין	דוגמא: _____
_____ = שפרצוה	_____ = לדיר

ב. מיין את המילים לפי קבוצות.

יפה	כדרכה	לדיר	ונעל	בית סאה

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 149

"איזהו כראוי?" – ב"ק נה ע"ב

מילת **פתיחה**: ת"ר = תנו רבנן.

א. במה נעזרת הגמרא כדי לבאר את המשנה?

ב. איזה חלק במשנה הגמרא רוצה לבאר?

ג. מה המילה הראשונה של הברייתא?

ד. מה המילה האחרונה בברייתא?

• באר מהו

רוח מצויה = _____

רוח שאינה מצויה = _____

מסקנה!

מהברייתא למדים שמספיקה שמירה פשוטה למצבים רגילים.

בלשון הגמרא זה נקרא "שמירה פחותה"

• ביאורי מילים:

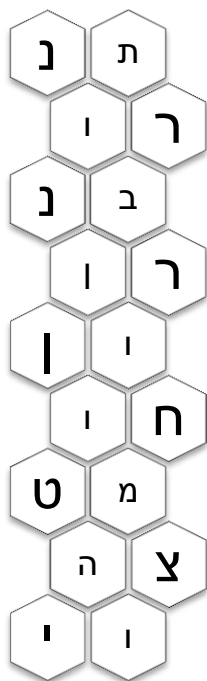
תנו = _____

רבנן = _____

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

• תפוזרת כוורת

צבע את המילים הבאות:

תנו, רבנו, רוח, מצויה.

ניתן לחבר מילה מכל צד, העיקרון הוא:

שיהיה רצף בין האותיות.

כללי דקדוק: אותיות מתחלפות בארמית ועברית.

• **ש'** בראש מילה (בהבעת תיאור) מתחלפת באות ד' בארמית.

לדוגמא: דאמר = שאמר, דלא = שלא, דכתב = שכתב.

• **ת'** בארמית פעמים רבות מתחלפת באות ש' בעברית.

לדוגמא תלת = שלש, תורא = שור, מתני = משנה.

כללים בשורש ת.ג.

תגן = פתיחה למשנה.

דתגן = הוכחה ממשנה (או מברייתא).

והתגן = שאלה ממשנה.

דתגיא = הוכחה מברייתא (או ממשנה).

והתגיא = שאלה מברייתא (בדרך כלל).

הוראות: א) העתק מהגמרא שלוש מילים משורש ת.ג. ב) ובאר אותם.

(מ: ת"ר איזהו עד: אלא סכין)

1) _____ ביאור: _____

2) _____ ביאור: _____

3) _____ ביאור: _____

"רב מני בר פטיש" (א) – ב"ק נה ע"ב

מילת ראייה: דתנן.

תזכורת!

מהברייתא שהביאה הגמרא בכדי לברר מה נקרא "שמירה כראוי", למדנו שמספיקה שמירה פשוטה

למצבים רגילים. ובלשון הגמרא זה נקרא "שמירה פחותה".

- א. האם במשנה מוזכרים שמות תנאים? _____
- ב. אם כן, פרט מי? _____
- ג. האם ברישא של המשנה מוזכרים שמות תנאים? _____
- ד. איך נוכל לדעת מי התנא של המשנה?

- ה. מי האמורא בגמרא שמנסה לברר מי התנא של המשנה? _____
- ו. איזה נתון יש לו כדי לדעת מי הוא התנא של המשנה? _____
- ז. מהיכן ניתן להביא ראיה מי התנא של המשנה? _____
- ח. באיזו דרך נדע מי התנא במשנה? _____
- ט. מה הגמרא מביאה כאן כדי לערוך השוואה ולדעת מי התנא של המשנה? _____
- י. היכן המקור? _____
- יא. במה נעזר כדי לדעת מה המקור למשנה או ברייתא המובאים בגמרא? _____
- יב. מי התנא שסובר שדי בשמירה פחותה? _____
- יג. לפי זה מי התנא של משנתנו? _____

סתם משנה = רבי מאיר

"רב מני בר פטיש" (ב) – ב"ק נה ע"ב

א. מלא את הטבלה על פי המשנה שהביא רב מני בר פטיש.

שור מועד	שור תם	מקרה: קשרו בעליו במוסרה ונעל לפניו כראוי ויצא והזיק.
_____	_____	רבי מאיר
_____	_____	רבי יהודה
_____	_____	רבי אלעזר

ב. מי התנא שסובר שדי למועד בשמירה חותה? _____

ג. במשנתנו באיזה נזק מדובר? (2) _____

ד. האם יש הבדל במשנתנו בין תם למועד? _____

ה. במשנתנו נזק שן ורגל הם תמיד "תם" או "ועד"? _____

ו. במשנתנו האם צריך שמירה מעולה או שמירה פחותה? _____

ז. הוכח! _____

ח. יוצא שמשנתנו היא אליבא דרבי _____

ט. האם משנתנו יכולה להיות גם לשיטת עוד תנא? _____

י. מי הוא? _____

יא. ומדוע? _____

יב. למסקנא מי התנא של משנתנו? _____

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 151

ליקוטי בבא קמא - פרק "כונס" ש"ב

"ארבעה דברים שהתורה מיעטה בשמירתן" – ב"ק נה ע"ב

א. מי הוא בעל המימרא? (1) _____ (2) _____

ב. מלא את הטבלה.

הדרשה	הפסוק	הדבר

בור

ג. החופר בור באלו ב' דרכים יהיה פטור? (היעזר ברש"י ד"ה הא כסהו)

א) _____ ב) _____

ד. מה הדרך הכי טובה מבין שתי הדרכים? (הקף את הנכון) א | ב

ה. מה התורה מצריכה לעשות? (הקף את הנכון) א | ב

ו. מהיכן לומדים זאת? _____

מכאן משמע שהתורה _____ בשמירת _____.

שן זרגל

ז. מנלן ש"ושלח" זה הרגל? _____

ח. מנלן ש"ובער" זה השן? _____

ט. מה המסקנה שלומדים מהברייתא לגבי אבות הנוזקין "שן" ו"רגל"?

שהתורה _____ בשמירתן.

י. מה מוסיף רבה?

יא. "מכדי בשוק קא עסקינן" - היכן עסקנו כאן ב"שור"?

יב. למסקנא שן ורגל הם תמיד _____.

כלל: אחרי מילים אלו תמיד יבוא פסוק: "דכתיב", "שנאמר", "תלמוד לומר".

סדר הדורות

רבה

נולד בבבל, ועלה לארץ ישראל כדי ללמוד תורה מפי רבי יוחנן. היה דודו ואביו המאמץ של אביו ורבו המובהק.

כשנפטר רבו, רב יהודה בר יחזקאל, היו שני מועמדים להחליפו בתפקיד ראש ישיבת פומבדיתא: רבה ורב יוסף. מכיוון שרב יוסף ידע הרבה שמועות (בניגוד לרבה, שהצטיין דווקא בפלפול), הוחלט למנות את רב יוסף, אך הוא לא הסכים לקבל את התפקיד, ולכן רבה התמנה.

רבה היה באותו זמן בן שמונה עשרה שנה בלבד! ועמד בראש הישיבה עד יום מותו, בגיל ארבעים. על פי דעות אחרות היה רבה בן שלושים ושמונה שנה כשהוכתר לראש הישיבה, ונפטר בגיל שישים. (לפי שתי הדעות עמד בראשות הישיבה במשך עשרים ושתים שנה).

שני תלמידיו הידועים הם: אביו ורבא, שהיו הדור הרביעי של האמוראים בבבל.

ביאורי מילים מ"תנו רבנן" עד "ואינו מעיד לו" - ב"ק נה ע"ב

א. באר את המילים בלשונך.

_____ = לאו	_____ = ביה
_____ = לה	_____ = במוסירה
_____ = ליה	_____ = במתניתא
_____ = מאי	_____ = בר
_____ = מאן	_____ = דאמר
_____ = מועד	_____ = דהתורה
_____ = מכדי	_____ = דיקא
_____ = מני	_____ = דמועדין
_____ = מתניתין	_____ = דסגי
_____ = ניתני	_____ = דעביד
_____ = נמי	_____ = דקתני
_____ = פטיש	_____ = דשן
_____ = קא עסקינן	_____ = דתנן
_____ = שאני	_____ = הא
_____ = ש"מ	_____ = ואמרי
_____ = שנא	_____ = ואתי
_____ = תימא	_____ = וקמ"ל
_____ = תם	_____ = טעמא
_____ = תנא	_____ = כעין
_____ = ת"ר	_____ = כתיבא

קבוצות ומשפחות מילים

במתניתא, דקתני, דתנו, תנא, מתניתין, ניתני, ת"ר. שורש תנא.

דאמר, ואמרי, תימא. משפחת א.מ.ר.

דיקא, הא, מכדי. מילות דיוק.

דהתורה, דמועדין, דסגי, דעביד, דשן. מתחילים באות ד' ובעברית תבוא האות ש'.

ואתי, וקמ"ל, ש"מ. קבוצת מילים של דרשה.

לה, ליה. לה \ לו (זכר נקבה).

מאי, מאן. מילות שאלה.

מועד, תם. הגדרה.

מני, פטיש. שמות בני אדם.

שאני, שנא. משפחת שינוי.

דיני "רבי יהושע" – ב"ק נה ע"ב

מילת פתיחה: תניא.

א. הסבר את המושג "פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים".

ב. מה הנפקא מינה להלכה שחייב בדיני שמים אם פטור מדיני אדם.

ג. הסבר את ארבעת הדינים (ניתן להיעזר ברש"י).

סדר הדורות

רבי יהושע (בן חנניה)

סתם רבי יהושע במשנה ובגמרא הוא רבי יהושע בן חנניה. הוא היה תנא בדור השני, ראש ישיבת פקיעין שבגליל. תלמידו של רבי יוחנן בן זכאי, שעליו אמר רבי יוחנן בן זכאי "אשרי יולדתו" על כך שאמו הייתה מביאה אותו בעריסה לבית המדרש בשביל שיכנסו דברי תורה באזניו.

"והאמר מר" (א) - ב"ק נה עב" - נו ע"א

מבנה ה- "אילימא ... אלא ...".
 הגמרא מביאה כמה אפשרויות שאת הראשונה היא דוחה וכשהיא אומרת "אלא" זו האפשרות
 שהגמרא מקבלת ומסבירה למסקנא.

מילת **שאלה**: היכי דמי.

"הפוריץ גדר בפני בהמת הבירור"

א. "אמר מר" - באר מה הכוונה? _____

ב. מה המטרה של הגמרא כאן ב"אמר מר"?

ג. מה ההסבר ב"אילימא"?

ד. מדוע הגמרא דוחה אפשרות זו?

ה. על מה אומרת הגמרא "בדיני אדם נמי נחייב" (עיין רש"י ד"ה אי בכותל בריא)

ו. מה המסקנא "אלא"?

ז. מדוע פטור מדיני אדם?

"הכופף קמתו של חברו בפני הדליקה"

א. מה ההסבר ב"אילימא"?

ב. מדוע הגמרא דוחה אפשרות זו?

ג. מה המסקנא "אלא"?

ד. מדוע פטור מדיני אדם?

ה. לפי רב אשי איך מדובר?

ו. מי הדליק את האש לפי רב אשי?

ז. מה התוצאה של המטמין בהטמנתו?

ח. מדוע פטור מדיני אדם לפי רב אשי?

"והאמר מר" (ב) – ב"ק נו ע"א

"השובר עידי שקר"

א. מה ההסבר ב"אילימא"?

ב. מדוע הגמרא דוחה אפשרות זו?

ג. מה המסקנא "אלא"?

ד. מדוע פטור מדיני אדם? (תוספות ד"ה ממונא)

ה. באיזה מקרה יהיה פטור גם מדיני שמים? (תוספות ד"ה אלא)

ו. בנ"ל, מדוע? (תוספות ד"ה אלא)

"היודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו"

א. מה ההסבר ב"אילימא"?

ב. מה הקושי ב"אילימא"?

ג. מה המסקנא "אלא"?

ד. מדוע פטור בדיני אדם?

"ותו ליכא, והאיכא" – ב"ק נו ע"א

(סימן: העושה, בסם, שליח, חבירו, נשבר)

א. מה פירוש "סימן"? ולשם מה הגמרא כותבת אותו?

מילת **שאלה**: וה...

העושה מלאכה במי חטאת

ב. מה הם מי חטאת?

ג. מה המקרה?

ד. מה הדין?

ה. מדוע פטור מדיני אדם?

ו. מדוע חייב בדיני שמים?

"הנותן סם המות בפני בהמת חבירו"

א. מה המקרה?

ב. מדוע פטור בדיני אדם?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

"השולח את הבערה ביד הש"י"

א. מה המקרה?

ב. מדוע פטור בדיני אדם?

"המבעית את הבירור"

א. מה המקרה?

ב. מה הדין?

"נשברה כדו ברשות הרבים ולא סלקה. נפלה גמלו ולא העמידה"

א. מה הדין לרבי מאיר?

ב. מה הדין לחכמים?

ג. מה שורש מחלוקת ר"מ וחכמים?

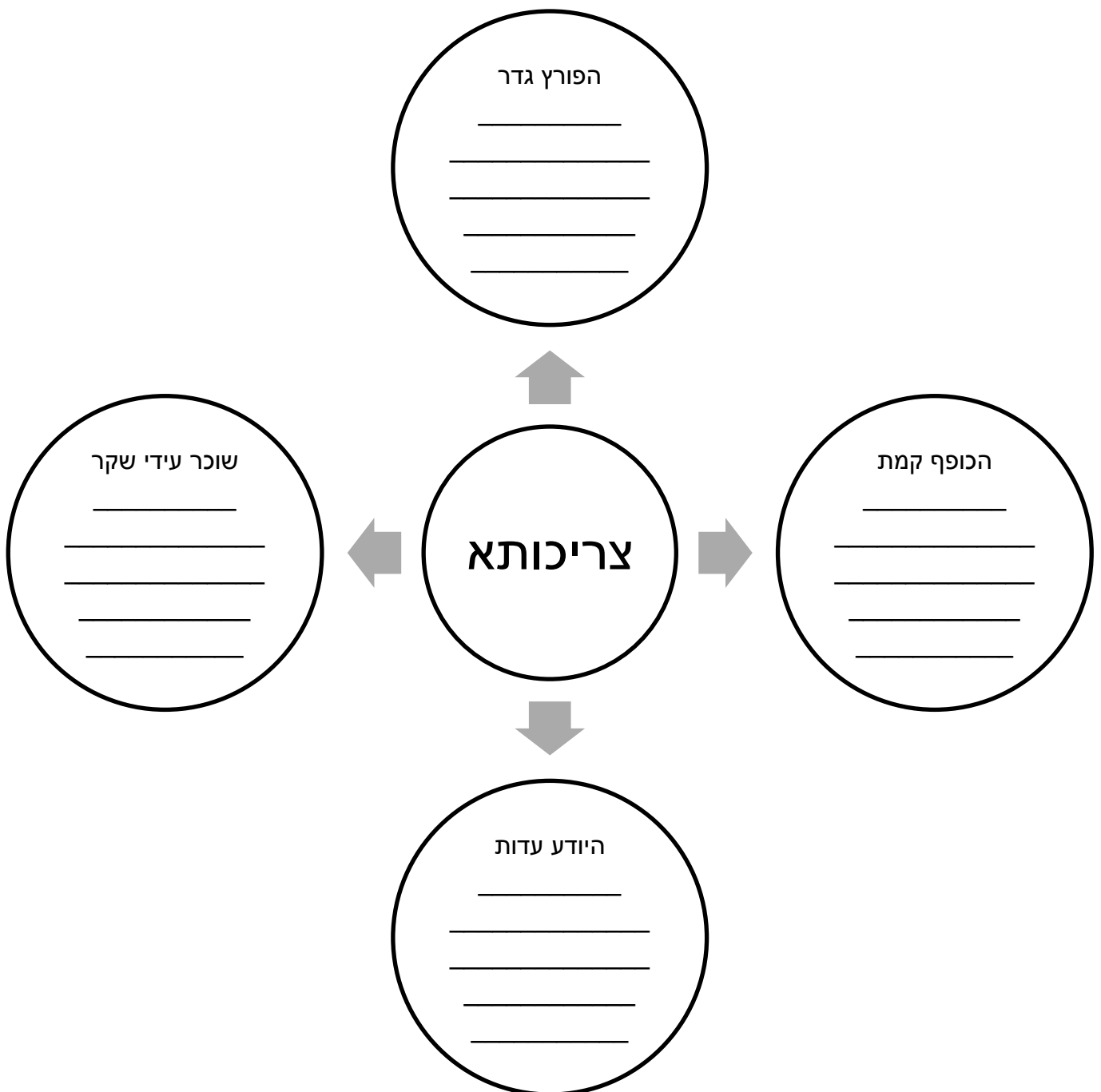
סיכום:

א. סכם את שאלת גמרא!

ב. איך תירצה הגמרא?

"הצריכותא של רבי יהושע" - ב"ק נו ע"א

א. כתוב את ההוה אמינא מדוע היינו חושבים שפטור גם בדיני שמים.

"פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים"

(1) גדר החיוב

מצאנו בראשונים שתי הגדרות:

א) בית דין של מעלה יענישו אותו על כך "דינו מסור לשמיים" ואם שילם בית דין של מעלה מוחלים לו. דהיינו שזו עבירה - איסורין.

ב) לפי בית דין של מעלה יש לו חיוב ממוני לשלם וכל עוד לא שילם זה גזל. נפקא מינה בין ההגדרות, במקרה שפטור גם בדיני שמים, אבל גרם נזק לחבירו, להגדרה הראשונה אין לו שום עבירה אבל להגדרה השניה עדיין יש לו עבירה אפילו שלא צריך לשלם.

(2) האם כופים לשלם

יש סוברים שבית דין של מטה צריכים לדחוק את הנתבע לשלם בלי כפייה. ויש סוברים שבית דין צריכים רק להודיע לו שעליו לצאת ידי שמיים אם בא מעצמו הנתבע ושואל מה עליו לעשות יש להורות לו שישלם כדי לצאת ידי שמיים.

(3) האם כשר לעדות

יש דעה בראשונים שאדם שחייב בדיני שמיים פסול לעדות עד שישלם היות והוא נחשב לגזולן.

(4) אם תפס התובע האם מוציאים מידו

יש מחלוקת בראשונים האם מוציאים מידו או לא יש מסבירים שאין ממש מחלוקת אלא תלוי באיזה סוג חיוב בידי שמיים אם זה חיוב מדאורייתא (כמו כובש עדותו) אין מוציאים מידו אבל אם זה חיוב מדרבנן (כגון אבק ריבית וגרמא) מוציאים מידו.

פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמיים

הגדרת החיוב

(2) מאירי ב"ק נו. קצות החשן לב א

האם כופים לשלם

(3) ב"מ לו. רד"ה הבא

(1) קידושין מג. רד"ה דינא רבה, ב"ק קד. רד"ה הבא.

רד"ה דיקא.

גיטין נג. רד"ה וחייב (אפשר שהכל דבר אחד)

פסול לעדות

(4) מאירי ב"ק נו.

אם תפס התובע

(5) ב"מ עא. רד"ה רבא טור יו"ד קס"א

חידושי הר"ן קים ליה

רא"ש

חוי"מ - ש"ך עה כו עו קפ"ב, א (בסוף)
 ב"ק נו. רד"ה פשיטא (עד אחד או שניים ונ"מ)
קצות החושן עה ד' ב"ק עא א תד"ה אלו ב"מ סו.
 תוספות בשם רבינו תם

ביאורי מילים מ"אמר מר" עד קא משמע לן" - ב"ק נה ע"ב - נו ע"א

א. חזור על המילים.

ידענא = אני יודע	(אתינא) = באתי
יימר = אומר	איכא = יש
כיון = היות	אילימא = אם נאמר
כסויי כסיתיה = כיסיתי אותו	אין = כן
לחבריה = לחבירו	אנא = אני
ליה = לו	אצטריכא = נצרך
ליחייב = שיתחייב	אתמר = נאמר
ליכא = אין	בכי תרי = בשנים
לימא = נאמר	בחד = באחד
לנפשיה = לעצמו	במאי = במה
לשקרא = לשקר	בעי = נצרך
מהו = מה הדין \ מה	בריא = חזק \ טוב
מיהא = לפחות	דאורייתא = מהתורה
ממונא = ממון	דאתיא = שבא (עבר)
מסהדינא = אעיד \ יעיד	דכי = שכש...
מר = שם אדם	דלמא = אולי
משתבע = נשבע	דלמסתריה = שלשבירה
ניהלך = אותו	דמטיא = שבא (הוזה)
ניחייב = שיתחייב	דשויה = שעשאו
עביד = עשה	דתימא = שנאמר
עסקינן = אנו עוסקים	הי"ד = היכי דמי = איך מדובר
פשיטא = פשוט	הוה = הייתי \ היה
קאי = עומד	המבעית = המפחיד
קמ"ל = קא משמע לן = בא להשמיע לנו	והאיכא = והרי יש
רעוע = חלש, עומד ליפול	והני = ואותם
שלומי = לשלם	ותו = ועוד
תניא = למדנו בברייתא (או במשנה)	טובא = הרבה

ביאורי מילים מ"אמר מר" עד קא משמע לן" - ב"ק נה ע"ב - נו ע"א

א. מתח קו בין המילה לביאורה (בכל קבוצה יש ביאור אחד מיותר).

יכול	דלמסתריה	אם נאמר	(אתינא)
שלשבירה	דמטיא	כן	איכא
שבא (הוזה)	דשויה	באתי	אילימא
שעשאו	דתימא	יש	אין
אולי		נערך	אנא
		אני	
היה דומה = דמיא	ה"ד		
היכי דמי = איך מדובר	הוה	נאמר	אצטריכא
ואותם	המבעית	במה	אתמר
המפחיד	והאיכא	בשנים	בבי תרי
והרי יש	והני	נערך	בחד
הייתי \ היה		מדוע	במאי
הרבה		באחד	
היות	ותו		
מאוד	טובא	שיבוא	
אומר	ידענא	שכש...	בעי
אני יודע	יימר	חזק \ טוב	בריא
ועוד	כיון	נערך	דאורייתא
		שבא (עבר)	דאתיא
		מהתורה	דכי
		שנאמר	דלמא

שיתחייב	ניחייב	כיסיתי אותו	כסויי כסיתיה
גם	נמי	שיתחייב	לחבריה
עשה	עביד	לו	ליה
אנו עוסקים	עסקינן	לחבירו	ליחייב
פשוט	פשיטא	לא	ליכא
עוד		אין	
עומד	קאי	נאמר	לימא
קאי ממש לא = עומד ממש לא	קמייל	לעצמו	לנפשיה
קא משמע לן = בא להשמיע לנו	רעוע	לשקר	לשקרא
חלש, עומד ליפול	תניא	מה הדין \ מה	מהו
לשלם	שלומי	אולי	מיהא
למדנו בכרייתא (או במשנה)		לפחות	
		נשבע	ממונא
		אעיד \ יעיד	מסהדינא
		אדוני	מר
		ממון	משתבע
		זוזים	ניהלך
		אותו	

כללי דקדוק:

אות א' בסוף מילה בארמית מבטא מילת זכר, כמו שהאות ה' בסוף מילה בעברית. (ולכן פעמים רבות יש בלבול בכתיבה בסוף מילה בא' זכר בארמית או בה' נקבה בעברית).

לדוגמא:

ארמית	עברית	ארמית	עברית	ארמית	עברית	ארמית	עברית
קסדא	קסדה	סוגיא	סוגיה	סברא	סברה	גמרא	גמרה

במידה ונוריד את האות א' שבסוף המילה נראה פעמים רבות מילה שמוכרת לנו.

לדוגמא:

1

אינטריכא אינטריד(א) צריד.

חדא חד(א) אחד.

כסא כס(א) כווס.

עבודה

א. מצא בגמרא בדף נו ע"א עוד דוגמא אחת לפחות של מילה בארמית שאם נוריד ממנה את

האות א' שבסוף נקבל את ביאורה, והעתק אותה.

ב. הורד ממנה את האות א' שבסוף מה קיבלת?

_____ בלי הא' בסוף _____

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 153

"נפרצה בלילה" – ב"ק נו ע"א

מילת פתיחה: סח"ל :

א. על איזה נושא תתייחס כעת הגמרא?

ב. מנין לך זאת?

ג. מה המקרה שמובא במשנה?

ד. מה הדין שנכתב על כך במשנה?

ה. מי האמורא שמדבר כאן?

ו. האם פגשנו בו כבר?

ז. אם כן, היכן?

ח. מה זכור לך עליו (מסדר הדורות)?

ט. מה הכוונה "חתרה"?

י. מה הדין בחתרה? _____

מדוע? _____

יא. "אבל לא חתרה" - באר!

יב. מה הדין בלא חתרה? _____

מדוע? _____

אוקימתא = העמדה. אוקי = העמיד

אוקימתא פירושו שמעמידים את המשנה או הברייתא רק במקרה אחד מצומצם.
 הדין לא מתפשט לכל המקרים כמו הפשטות אלא מעמידים את המשנה או את הברייתא,
 ומצמצמים רק במקרה מסויים.

א. מי העמיד את המשנה באוקימתא?

ב. מה אנחנו חשבנו שמדובר במשנה בהתחלה?

ג. לפי האוקימתא איך מדובר במשנה?

היכי דמי?

היכי דמי זו מילת _____

אילימא בכותל בריא

מתי הגמרא מביאה את המילה אילימא?

איוז מילה תבוא לאחר שהגמרא כותבת אילימא? _____

א. מה המקרה שדוחה הגמרא?

ב. מה הסיבה לדיחוי?

ג. ולכן במקרה כזה (של האילימא) הדין יהיה פטור \ חייב (הקף את הנכון).

ד. אלא איך מדובר?

ה. מה הדין במקרה כזה?

"תחילתו בפשיעה וסופו באונס"

מה נקרא פשיעה?

מה נקרא אונס?

א. כיצד המקרה שלנו דומה ל"תחילתו בפשיעה"?

ב. כיצד המקרה שלנו דומה ל"סופו באונס"?

ג. הבא מקרה מחיי היום יום שנכנס בהגדרה של "תחילתו בפשיעה וסופו באונס"!

תחילתו בפשיעה וסופו באונס		נידון
מ"ד שני	מ"ד אחד	
		דין
		טעם

לידיעתך!

כאשר כתוב בגמרא "מאן דאמר" ישר אנחנו מבינים שיש כאן שתי דעות!

הניחא למאן דאמר

א. מה נוח למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור?

ב. מדוע זה נוח?

ג. מה הדין לפי המשנה (לרבה, ובכותל רעוע) במקרה שתחילתו בפשיעה וסופו באונס?

ד. מה הדין לפי המ"ד השני?

ה. מי המ"ד תנא או אמורא?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

ו. מי מדבר במשנה תנא או אמורא?

ז. _____

ח. האם אמורא יכול לחלוק על תנא?

כשיש קושי על אמורא ממשנה ישנם שתי אפשרויות ליישב זאת:

א- למצוא תנא אחר שסובר כשיטה של אותו אמורא.

ב- להעמיד את המשנה באוקימתא באופן כזה שהמשנה תסתדר עם שיטת האמורא.

ט. באיזו אפשרות התירוץ כאן בגמרא? א או ב (הקף את הנכון)

י. מה תירוץ הגמרא?

יא. לפי דעה זו יוצא:

בכותל בריא, הדין: _____ הטעם: _____

בכותל רעוע, הדין: _____ הטעם: _____

יב. השלם את הטבלא. (מה הדין בכל מקרה לכל מאן דאמר).

תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב	תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור	סיכום ביניים
_____	_____	בכותל בריא ולא חתרה
_____	_____	בכותל בריא וחתרה
_____	_____	בכותל רעוע ולא חתרה
_____	_____	בכותל רעוע וחתרה

יג. כעת נשאלת השאלה: כשרבה אמר את הביטוי: "והוא שחתרה" - למה הוא התכוון?

בכותל בריא אי אפשר להגיד, בגלל _____

בכותל רעוע אי אפשר להגיד, בגלל _____

ולכן צריך להגיד שרבה העמיד את האוקימתא שלו על מקרה אחר.

יד. על איזה מקרה אומרת הגמרא שרבה העמיד אוקימתא שלו?

טו. על איזה חלק רבה אמר "והוא שחתרה"?

מילת שאלה: מאי טעמא

כלל: בדרך כלל כשהגמרא שואלת "מאי טעמא" התירוץ יהיה מסברא.

- "דאמר ליה" - מי אמר למי? _____

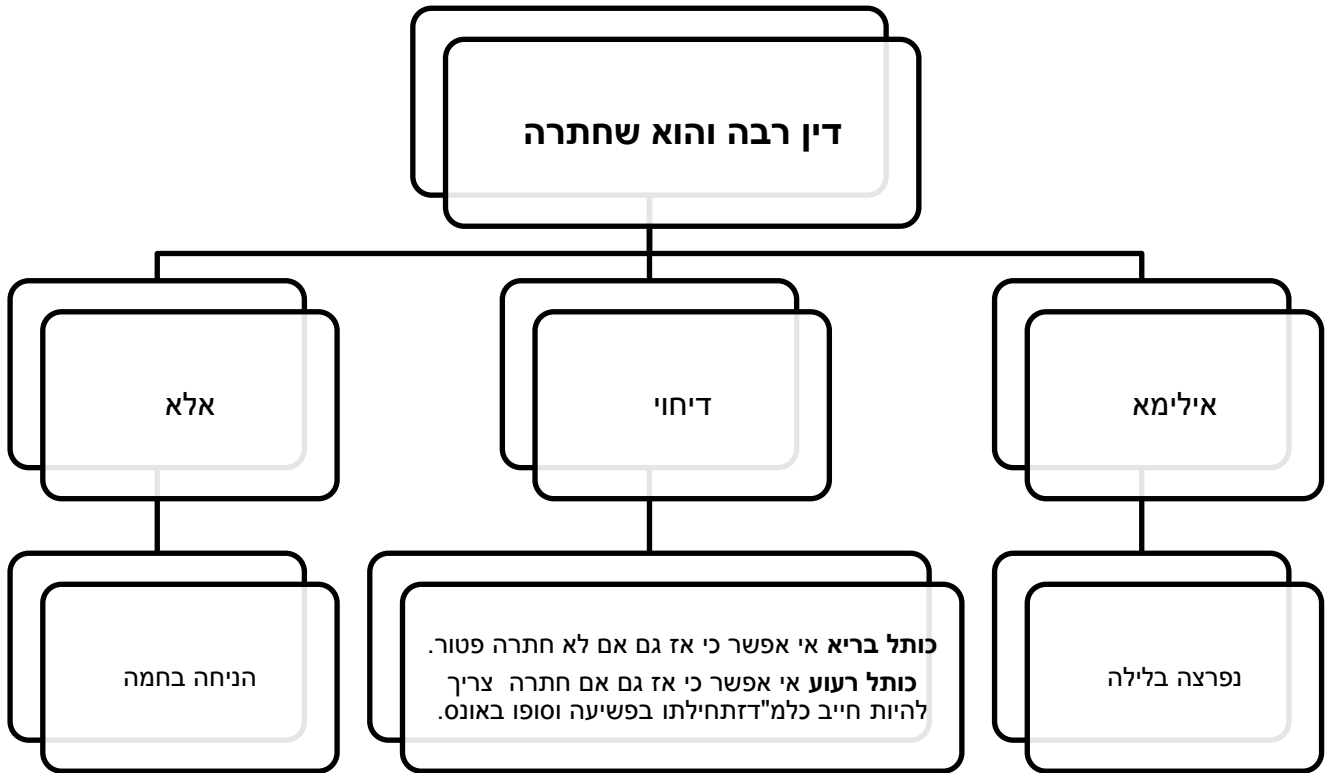
- "דאית לה למיעבד" - מי? _____

תרשים סיכום הסוגיא:

למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור
<ul style="list-style-type: none"> • רבה: והוא שחתרה • חוזר על הרישא - נפרצה בלילה ובכותל רעוע • החידוש: תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור.

למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב
<ul style="list-style-type: none"> • רבה: והוא שחתרה • חוזר על הסיפא - הניחה בחמה או שמסרה לחש"ו • החידוש: שזה לא נקרא תחילתו בפשיעה וסופו באונס אלא כולו בפשיעה.

תרשים סיכום כל הסוגיא.

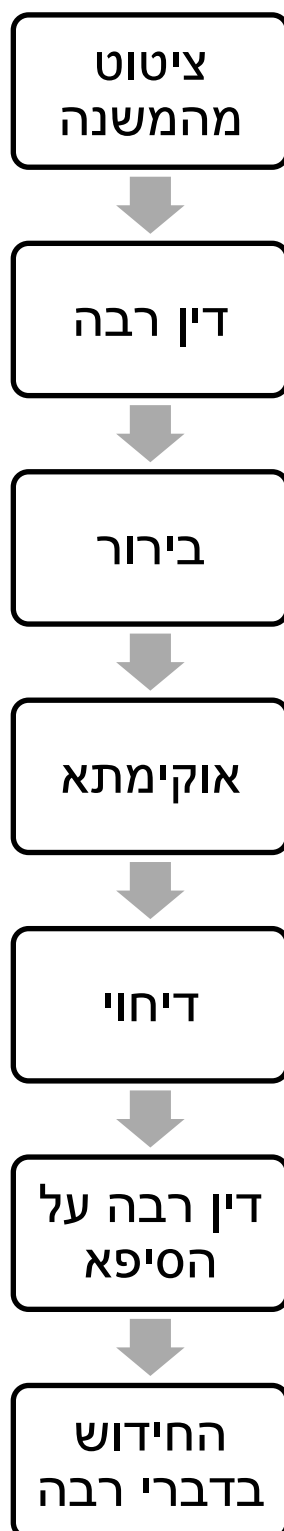
ביאורי מילים "נפרצה בלילה" - ב"ק נו ע"א

והוא = מדובר ש...	איכא = יש.
וכי = וכש...	אילימא = אם נאמר.
ונפקא = ותצא.	איתמר = נאמר.
טצדקא = תחבולה.	אמאי = מדוע.
כי = כש...	אסיפא = על הסוף.
ליה = לו.	בחמה = בשמש.
למ"ד = למאן דאמר = למי שאמר.	בכותל = בקיר.
למימר = לומר.	בריא = חזק.
למיעבד = לעשות.	דאית = שיש.
מאי = מה.	דאמר = שאמר.
מבעיא = נצרך.	דכולה = שכולה.
מהו = הייתה.	דכיון = שהיות.
מ"ט = מאי טעמא = מה הטעם.	דמי = דומה.
מידע ידעת = הרי ידעת.	דשבקתה = שהנחתה אותה.
מתניי = מתניתין = משנתנו.	דתימא = שתאמר.
נמי = גם.	הויא = נעשה.
עבדא = עושה.	היכא = היכן.
קמ"ל = קא משמע לן = בא להשמיע לנו.	היכי = איך.
רעוע = חלש.	ה"ל = הוה לה = היה לה.
שחתרה = שחפרה.	הניחא = זה נח \ מתיישב.

"תחילתו בפשיעה וסופו באונס" – ב"ק נו ע"א

- א. לעיל בדף נב ע"ב בתוספות ד"ה ושכיחי מובאת שיטת ריב"א "דלא אמרינן תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב אלא היכא שמחמת הפשיעה בא האונס".
- ומקשים שם התוספות: "וא"ת בהכונס (לקמן דף נו. ושם) גבי נפרצה בלילה קאמר בכותל רעוע כי חתרה אמאי פטור תחילתו בפשיעה וסופו באונס הוא והתם לא בא אונס מתוך הפשיעה דאפי" כותל בריא יכול לחתור?".
- ומיישבים התוספות: "וי"ל דלקמן פרש"י שחתרה והפילה הכותל ע"י חתירה הרי דמחמת הפשיעה שהיתה רעועה בא האונס דאם היה בריא לא היה נופל בחתירה".
- ב. בתד"ה מהו דתימא (כאן) הקשו שלכאורה הגמרא הייתה צריכה לומר מהו דתימא כולה אונס קמ"ל דכולהו פשיעה. ונשאר בקושיא.
- בחידושי רע"א ניסה ליישב ע"פ התוספות הנ"ל בשם ריב"א שהפשיעה היא חלק מהגורם לאונס דאם יצאה מהחתירה שזה אונס גמור גם למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס הכא יהיה חייב.
- ג. וע"ע בחידושי המאירי ובשיטה מקובצת כאן.
- ד. להלכה הרמב"ם (נזקין) הלי נזקי ממון פ"ד הלכה א' פסק: "הכונס צאן לדיר ונעל בפניהן בדלת שיכולה לעמוד ברוח מצויה ויצאה והזיקה פטור. ואם אינה יכולה לעמוד ברוח מצויה או שהיו כותלי הדיר רעועין הרי לא נעל בפניהם כראוי ואם יצאת והזיקה חייב. ואפילו חתרה ויצאת ואפילו נפרצה מחיצה בלילה או פרצה ליסטים בעל הצאן חייב. היתה מחיצה בריאה ונפרצה בלילה או שפרצה ליסטים ויצאת והזיקה פטור הוציאוה ליסטים והזיקה ליסטים חייבים".

תרשים סוגיית "נפרצה בלילה" – ב"ק נו ע"א

"הוציאה לסטים, לסטים חייבין" - ב"ק נו ע"א - ע"ב

מילת **שאלה**: פשיטא

מבנה שאלת "פשיטא"

א. דברי תנא או אמורא (או ציטוט ממשנה).

ב. המילה -פשיטא.

ג. הסבר למה זה פשוט, במקרה שזה מובן מאליו הגמרא לא מסבירה מדוע זה פשוט.

ד. פתיחה לתירוץ. זה יכול לפתוח במילים: "מהו דתימא", "לא, צריכא", "צריכא".

ה. ההסבר מדוע זה לא פשוט, מדוע דין זה נצרך.

ו. פעמים רבות יהיו גם מילות סיום "קא משמע לן" (בר"ת: קמ"ל).

א. מלא את הטבלה על פי סוגייתנו.

בלשוןך	בלשון הגמרא	
		דברי התנא
		מילת השאלה
		ההסבר מדוע זה פשוט
		מילת פתיחה לתשובה
		ההסבר מדוע זה לא פשוט

מילת **תשובה**: לא, צריכא

מבנה הלא צריכא

לא! (לא כמו שחשבנו, אלא) צריכא (צריכים את הדין) דהיינו: כן צריך.

מילת **ראיה**: כי הא.

א. ממי הגמרא מנסה להביא ראיה?

ב. סדר לפי סדר הדורות מי קדם למי? רב, רבה, רב מתנה.

_____ (הכי קדום)

_____ (הכי מאוחר)

ג. "המעמיד בהמת חבירו על קמת חבירו"

מה המקרה?

מה הדין?

ד. "אמר ליה אביי לרב יוסף"

מי הרב? _____

מי התלמיד? _____

ה. מה החידוש במשנה (רש"י ד"ה ולסטים)?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

ו. מלא את הטבלה על פי סוגייתנו.

בלשונך	בלשון הגמרא	
<div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px;"></div>	<div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px;"></div>	<p>דברי האמורא</p>
<div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px;"></div>	<div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px;"></div>	<p>מילת השאלה</p>
<div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px;"></div>	<div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px;"></div>	<p>ההסבר מדוע זה פשוט</p>
<div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px;"></div>	<div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px;"></div>	<p>מילת פתיחה לתשובה</p>
<div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px;"></div>	<div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px;"></div>	<p>ההסבר מדוע זה לא פשוט</p>
<div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px;"></div>	<div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></div> <div style="border-bottom: 1px solid black; height: 20px;"></div>	<p>מילת סיום</p>

סדר הדורות

רב יוסף בר חייא

רב יוסף היה אמורא בבלי בן הדור השלישי. הוא היה תלמידו של רב יהודה בר יחזקאל. הוא היה רבו של אביו, והבר פלוגתא של רבה בר נחמני - ראש ישיבת פומבדיתא.

כשנפטר רבו, רב יהודה בר יחזקאל, היה רב יוסף המועמד המוביל להחליפו בתפקיד ראש ישיבת פומבדיתא, משום שהצטיין בבקיאות וידע הרבה שמועות (בניגוד לרבה שהצטיין דווקא בפלפול). רב יוסף לא הסכים לקבל את התפקיד ולכן מונה רבה. לאחר פטירתו של רבה הסכים רב יוסף להתמנות לראש ישיבה, ובתפקיד זה כיהן במשך שנתיים עד יום מותו.

כאמור, הצטיין רב יוסף בבקיאות רבה, למרות עיוורונו היה ידוע בתור בקיא גדול בתורה שבכתב, והיה יכול למנות פסוקים בעל-פה. גם בתורה שבעל פה היה בקי גדול, ובשל כך היה מכונה "סיני". באופן טרני לקח רב יוסף במחלה שגרמה לו לשכוח את תלמודו, ותלמידו המובהק, אביו, סייע בידו לשחזר את תורתו.

ביאורי מילים - "הוציאוה לסמים" - ב"ק נו ע"א - ע"ב

אמרת = אמרת.	כי הא = כמו מה.
באפה = בפניה.	כיון = היות.
ברשותיהו = ברשותם.	לן = לנו.
דאפקוה = שהוציאוה.	מילי = דבר.
דהכישוה = שהיכו אותה.	נמי = גם.
דקם = שעמד.	פשיטא = פשוט.
דקמו = שעמדו.	צריכא = צריך \ נערך.
הכישוה = היכה אותה.	קיימא = עומדת.

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 157

"מסרה לרועה נכנס הרועה תחתיו" – ב"ק נו ע"ב

א. מה מנסה הגמרא לברר?

ב. מלא את התרשים הבא!

איכא דאמרי

השלם את סדר הסוגיא לפי האיכא דאמרי הראשון!

א. שאלת הגמרא.

ב. תחתיו דבעל בהמה.

ג. _____.

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

ד. דיחוי.

ה. תחתיו דשומר.

ו. _____.

ז. תשובת רבא.

השלם את סדר הסוגיא לפי האיכא דאמרי השני!

א. דיוק מהמשנה מהמילה " _____ " .

ב. ראיה ל: _____ .

ג. דיחוי.

ביאורי מילים "מסרה לרועה" - ב"ק נו ע"ב

אורחא = דרך.	חדא = אחת.
איכא = יש.	לברזיליה = לתלמידו.
אילימא = אם נאמר.	ליה = לו.
אמרי = אמרו.	לימא = נאמר \ אולי.
אפטר = נפטר (נהיה פטור).	למימסר = למסור.
דאורחיה = שדרכו.	מאי = מה.
דאמרי = שאומרים.	מדקתני = ממה ששינינו (שכתוב).
דבעל = של בעל.	מסייע = עוזר \ מחזק.
דלמא = אולי.	קמא = ראשון.
דמאן = של מי.	קתני = שנינו (כתוב).
דמילתא = הדבר.	ש"מ = שמע מינה = תשמע ותבין ממנה.
דרועה = של רועה.	תיהוי = תהיה.
דשומר = של שומר.	תיובתא = תשובה \ קושיא.
זמנא = זמן \ פעם.	תנינא = שנינו.

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 160

דיני "ארבעה שומרים"

א. השלם את הטבלא. (חייב \ פטור)

מתה מחמת מלאכה	אונסין	גניבה ואבידה	פשיעה	
				שומר חנם
				שומר שכר \ נושא שכר
				שוכר
				שואל

משנה במסכת שבועות דף מט ע"א: "ארבעה שומרין הן שומר חנם והשואל נושא שכר והשוכר שומר חנם נשבע על הכל והשואל משלם את הכל נושא שכר והשוכר נשבעין על השבורה ועל השבויה ועל המתה ומשלמין את האבדה ואת הגניבה".

סוגיית "שומר שמסר לשומר"

(גמרא בבא מציעא דף לו ע"א) "אתמר שומר שמסר לשומר רב אמר פטור ור' יוחנן אמר חייב אמר אביי לטעמיה דרב לא מבעיא שומר חנם שמסר לשומר שכר דעלווי עלייה לשמירתו אלא אפילו שומר שכר שמסר לשומר חנם דגרועי גרעה לשמירתו פטור. מאי טעמא? דהא מסרה לבן דעת. ולטעמיה דר' יוחנן לא מבעיא שומר שכר שמסר לשומר חנם דגרועי גרעה לשמירתו אלא אפי' ש"ח שמסר לשומר שכר דעלווי עלייה לשמירתו חייב דא"ל אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר ... אמר רבא כל המפקיד (ע"ב) על דעת אשתו ובניו הוא מפקיד".

רש"י: רב אמר פטור. מכל מה שהיה נפטר אם שמרה הוא עצמו: חייב. אפי' באונסין: ולא מבעיא כו'. לפטור מן האונסין ואין לך לומר פשיעה היא זו שמסרה לאחר:

שאלות בסוגיית "שומר שמסר לשומר"

א. הסבר את המקרה שומר שמסר לשומר!

ב. באר את המחלוקת במקרה של שומר שמסר לשומר!

ג. מה מוסיף אב"י בשיטת רב?

ד. מה מוסיף אב"י בשיטת רבי יוחנן?

ה. מה מוסיף רבא?

ו. לשיטת מי רבא מחדש כאן?

בהצלחה רבה!

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! 161

תרשים סוגיית "שומר אבידה" – ב"ק נו ע"ב

סוגיית "שומר אבירה" – ב"ק נו ע"ב

מילת פתיחה: איתמר.

א. מה המקרה בסוגייתנו?

ב. מי הם החולקים?

ג. השלם את הטבלא!

שומר אבירה	רבה	רב יוסף
הדין		
הסיבה	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>א. _____</p> <p>_____</p> <p>ב. _____</p> <p>_____</p>

"רחמנא שעבדיה בעל כורחיה"

באוצר מפרשי התלמוד ב"ק נו ע"ב מספר 55 הביא את דברי המחזה אברהם שכתב לבאר ע"פ מש"כ התוספות בכתובות נו ע"א ד"ה הרי זו דחילקה התורה בשומרים משום דירדה לסוף דעתם שהם רוצים לשעבד עצמם בכך, ואם כן יש לומר דשורת הדין דהמקבל שמירה צריך לשמור שמירה מעולה ומה דש"ח אינו חייב אלא שמירה פחותה היינו משום דאינו רוצה לשעבד עצמו ביותר ולכן בשומר אבירה דרחמנא שעבדיה בע"כ חייב בשמירה מעולה.

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

- אור שמח (שכירות י, א)

מי בעל המימרא של הטעם השני של רב יוסף?
 מה סימן ההיכר לכך (בלשון הגמרא):

נ"מ בין ב' הלישנות ברב יוסף

בהר צבי חיי על הטור סימן שגי כתב נ"מ בין ב' הלישנות דל"ק יכול להתנות בשעת נטילת האבידה ע"מ שלא יתחייב כש"ש ול"ב אין תנאי מועיל דרחמנא שעבדיה בע"כ.

ובחידושי חת"ס כתב נ"מ בין ב' הלישנות בזקן ואינו לפ"כ שעשה לפני משורת הדין והחזיר אבידה לל"ק הרי הוא ש"ש דאיכא פרוטה דר"י לל"ב אינו אלא שומר חנם דלא שעבדיה רחמנא.

- מה הנפקא מינה בין שני הטעמים של רב יוסף?

א' (תנאי - הר צבי על הטור סימן שגי)

ב' (זקן ואינה לפי כבודו - חידושי חתם סופר)

- שאלות אתגר

- פני יהושע (ב"ק נו ע"ב)

פני יהושע ב"ק נו ע"א באמצע ד"ה בגמרא, א"ל מודינא.
 "ולפי זה נראה דמהאי טעמא מייתי הכא האי מילתא דפלוגתא דרבה ור"י משום דנ"מ נמי לענין נזקין במאי דמסקינן דבבעלי חיים מודה דבעי נטירותא יתירא ואף למאי דכתיבנא לעיל דאף שומר שכר גופיה א"צ לשומרה שמירה מעולה לענין נזקין דשן ורגל אלא בשמירה פחותה סגי וזה מוכרח מדתנן נכנס הרועה תחתיו מ"מ נפ"מ היכא דבבעלים גופא בעי שמירה מעולה כגון בקרן תם או מועד לכל חד כדאית ליה וא"כ שפיר קמ"ל דשומר אבידה הוי ש"ש ובעי נמי שמירה מעולה אבל אי הוי שומר חנם הוי סגי ליה בשמירה פחותה דכלתה לו שמירתו והכי איתא להדיא בפרק שור שנגח (מה:): גבי שומר חנם גופא וסד"א דה"ה לשומר אבידה וקמ"ל דלא ודו"ק".

מה הקשר בין סוגייתנו לסוגיית "שומר אבידה", מדוע זה הוזכר כאן?

• להלכה:

איך נדע היכן למצוא בשולחן ערוך וברמב"ם מה נפסק בסוגייתנו?

נעיין בצד הגמרא בצד החיצוני למעלה (בעמוד א' בצד שמאל, ובעמוד ב' בצד ימין) תחת הכותרת עין משפט נר מצוה, נסתכל באות הקטנה שנמצאת בגמרא ונסתכל בעין משפט נר מצוה מה המקור שהוא כותב לעיין בו.

לדוגמא: כאן בסוגייתנו בשיטת רב יוסף צמוד למילה כשומר שכר מופיע האות וי' [כש"ש], נעיין בעין משפט נר מצוה באות ו (ז): "מיי" (מיימוני, הכוונה לרמב"ם) פייג (פרק יג') מהלכות אבידה הלכה י'. סמג (ספר מצות גדול) עשין עדי. טוש"ע (טור שולחן ערוך) ח"מ (חושן משפט) ס"י (סימן) רסז סעיף טז".

הרמב"ם פסק: "הכריז או הודיע ולא באו הבעלים תהיה המציאה מונחת אצלו עד שיבא אליהו. ובכל זמן שהאבדה אצלו אם נגנבה או אבדה חייב באחריותה ואם נאנסה פטור ששומר אבדה כשומר שכר הוא מפני שהוא עוסק במצוה ונפטר מכמה מצות עשה כל זמן שהוא עוסק בשמירתה".

בשולחן ערוך נפסק: "כל זמן שהאבדה אצלו אם נגנבה או אבדה חייב באחריותה כשומר שכר".

וכתב הרמ"א: "הגה וי"א דשומר אבידה אינו אלא שומר חנם (טור בשם ר"י ה והרא"ש) וכו'...". דהיינו שיש לנו כאן מחלוקת הפוסקים האם לפסוק כרבה או כרב יוסף.

סוגיית "העוסק במצוה פטור מן המצוה"

בתוספות ד"ה בהיא הנאה דן באיזה מקרה אומרים העוסק במצוה פטור מן המצוה, ומסיק למסקנא שרק בשעה שעוסק במצוה פטור מן המצוה. דעת הראב"ד שכל זמן שהאבדה אצלו יהיה פטור מן המצוה. (בראב"ד מדבר במשכון). וכתב המאירי (ברכות יא, א) שכל זה אם יכול לעשות רק מצוה אחת, אבל אם יכול לקיים את שתי המצוות ביחד חייב לקיים את שתיהם.

מ"מ: עיין בתוספות ד"ה בההיא, ובשיטה מקובצת כאן ד"ה בההיא. מאירי ברכות דף יא ע"א.

איתיביה "החזירה".

מילת שאלה: איתיביה.

א. מי מקשה על מי? על _____

ב. מה המילה הראשונה בברייתא? _____

ג. מה המילה האחרונה בברייתא? _____

ד. מה המקרה בברייתא?

ה. פרט מה הדין?

ו. את המשפט "נגנבה" ניתן להבין בשתי צורות:

א. כהמשך המקרה הקודם שאם החזירה למקום ונגנבה חייב באחריותה.

ב. כדין נפרד - שאם נגנבה (אפילו מביתו) חייב.

ז. אם נבין כמו האפשרות השניה יוצא שיש ראייה ל_____

ח. איך המאן דאמר השני יסביר? _____

מילת שאלה: מאי.

ט. בלשון הגמרא:

"לא, ממקום שהחזירה"

מה תשובת רבה? _____

"והא קתני אינו חייב ליטפל בה"

מה קשה על תשובת רבה? _____

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

"א"ל: הכא במאי עסקינן? כגון שהחזירה בצהרים. ותרתי קתני והכי קתני: החזירה שחרית למקום שיראנה, ושכיח דעייל ונפיק וחזי לה - אינו חייב ליטפל בה. החזירה בצהרים למקום שיראנה, דלא שכיח דעייל ונפיק דלא חזי לה, ונגנבה או אבדה חייב באחריותה".

רבה מחלק, מתי לרבה חייב בגניבה ומתי פטור?

חייב: _____
 פטור: _____

כאר את המילים:

_____	חכי=	_____	דעייל=	_____	שכיח=
_____		_____	וחזי=	_____	נפק=

איתיביה "לעולם"

תמצת את קושיית רב יוסף (השניה)

מה תירץ רבה?

"מודינא לך בבעלי חיים דכיון דנקטי להו ניגרא ברייתא בעי נטירותא יתירתא"

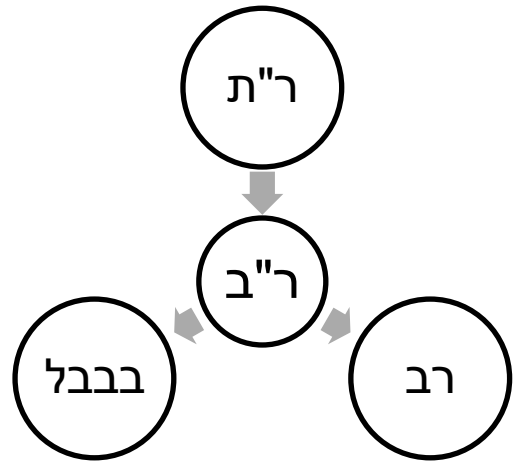
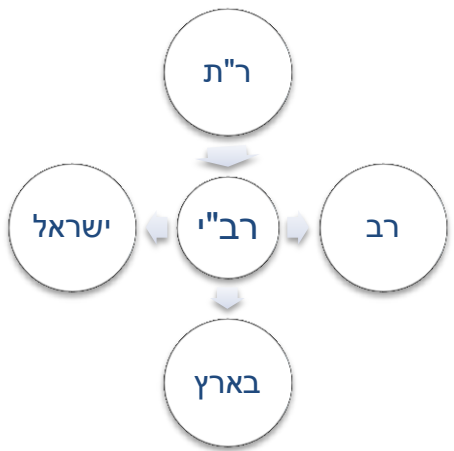
באיזה מקרה מעמיד רבה את הברייתא? _____

האם לפי רבה בתירוץ שומר אבידה הוא שומר חנם או שומר שכר? _____

מדוע במקרה כזה חייב יותר בגניבה ואבידה? _____

מה יהיה הדין בשאר חפצים לרבה בגניבה ואבידה? _____

כלל:
 רב = אמורא מבבל.
 רבי = תנא \ אמורא מארץ ישראל (רבי יכול להיות שם תואר לתנא או לאמורא).

המשך סוגיית "שומר אבדה" (א) – ב"ק נו ע"א

איתביה "השב"

א. שאלת אתגר: האם יכול להיות שהתורה מתירה לשומר אבדה להחזיר את האבדה לגינה שאינה משתמרת, ובכך להיפטר מכל אחריות על האבדה? הרי זוהי פשיעה! (עיין תוספות ד"ה אלא לגינתו).

ב. מלא את הטבלאו!

לומדים מכך ...	"תשיבם"	"השב"	
ששומר אבדה דומה לשומר _____.		דווקא ל	קושיית רבה על רב יוסף (הוה אמינא)
החידוש הוא שכדי לקיים מצוות השבת אבדה לא צריכים _____.			תשובת רב יוסף (מסקנא)
שומר אבדה דומה לשומר _____.			

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 163

אביי

אביי היה אמורא בבלי בולט. דור רביעי לאמוראים והבר פלוגתא של רבא. אביי היה ראש ישיבת פומבדיתא עד יום מותו. היה צנוע וישר, התפרנס מעבודת אדמה והיה עני רוב ימיו. אביו מת כשאמו עוד היתה בהיריון, ואמו מתה בלידתו. הוא אומץ על ידי דודו רבה בר נחמני. שמו המקורי היה דווקא נחמני, ורבה שלא רצה לקרוא לו בשם הדומה לשם אביו (נחמני), נתן לו את השם-כינוי אביי לפי הראשי תיבות של הפסוק (הושע יד, ד) "אשר בך ירוחם יתום" (מהרש"א). יש שמסבירים שהכינוי אביי דומה למילה אבא, כלומר ששמו כשם אביו (נחמני) אביי = אבא שלי. כמו כן הוא היה תלמידו של רב יוסף לאחר פטירת רבה. ועזר לרב יוסף לשחזר את תלמודו לאחר שרב יוסף שכח את תלמודו.

א"ל "הי"א"

א. מתי הגמרא משתמשת בלשון "איתיביה" בקושיא?

ב. מדוע כאן הגמרא לא משתמשת בלשון איתיביה אלא בלשון "אמר ליה"?

"הטוען טענת גנב באבידה, משלם תשלומי כפל"

ג. מה המקרה?

ד. מה הדין?

ה. הדיוק

איזה שומר יכול לפטור את עצמו בטענת גניבה?

רק שומר _____ פטור בגניבה ואבידה, ואילו שומר _____ חייב בגניבה ואבידה.

איזה שומר חייב בכפל בטוען טענת גנב?

ולכן רק שומר _____ יהיה חייב בתשלומי כפל בטוען טענת גנב, אבל שומר _____ ישלם בהתחלה _____ ויהיה פטור מתשלומי _____.

ולכן משמע מדברי רבי יוחנן ששומר אבידה דומה לשומר _____, שהרי מתחייב בתשלומי כפל בטוען טענת _____.

וזה ראייה ל _____ וקושיה על _____.

ו. מה ענה לו רב יוסף?

ז. מה הטעם של רב יוסף שמגדיר את לסטים מזויין כגנב?

בלשון הגמרא:

בלשונך:

ח. מי אמר למי?

_____ "אמר ליה הכא במאי עסקינן"

_____ "אמר ליה שאני אומר"

_____ "אמר ליה לסטים מזויין"

ט. מדוע החמירה התורה בגנב יותר מבגולן, שגנב משלם תשלומי כפל וגולן משלם רק את

הקרן?

שאלה זו שאלו תלמידי רבן יוחנן בן זכאי את רבם (ב"ק ע"ט:), ענה להם רבן יוחנן בן זכאי ואמר:

"יה השווה כבוד עבד לכבוד קונו, וזה לא השווה כבוד עבד לכבוד קונו.
 כביכול עשה עין של מטה כאילו אינה רואה, ואוזן של מטה כאילו אינה
 שומעת. שנאמר (ישעיה כט, טו) "הוי המעמיקים מהי לסתיר עצה והיה
 במחשך מעשיהם וגו'..." וכתוב (תהלים צד, ז) "ויאמרו לא יראה יי
 ולא יבין אלויהי יעקב", וכתוב (יחזקאל ט, ט) "כי [אמרו] עוב הי את
 הארץ ואין הי רואה".

אמר רבי מאיר משלו משל משום רבן גמליאל: למה הדבר דומה?
 לשני בני אדם שהיו בעיר ועשו משתה. אחד זימן בני העיר ולא זימן
 את בני המלך, ואחד לא זימן בני העיר ולא זימן את בני המלך. איזה
 מהן עונשו מרובה? הוי אומר זה שזימן את בני העיר ולא זימן בני
 המלך".

סכם בלשונך מדוע מחמירים בגנב יותר מבגזלן!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

"איתביה" אמרת

א. מי מקשה על מי? _____ על _____

ב. היכן נמצאת הברייתא הזאת?

עין ברש"י ד"ה לא אם שכתב: _____

ובתוספות ד"ה לא אם שכתבו שהמקור הוא ב: _____

בתוספות רבינו פרץ הוסיף וכתב שזו ברייתא של גדולי האמוראים רבי יוחנן ורבי אליעזר.

ועל פי זה מובן מדוע רש"י כותב שלא יודע מה מקורה כי ברייתות של התנאים איננה.

ביאור המושג "שליחות יד בפקדון"

שומר שהשתמש בפקדון שברשותו שימוש אסור, דינו: שמתחייב על כל מה שיקרה אחר כך לחפץ כולל אונס.

ג. מלא את הטבלאו!

שליחות יד בפקדון	גניבה ואבידה	
חייב		שומר
		חנם
ברור שיהיה		שומר
		שכר

"איתביה", 'לא אם אמרת בשומר חנם שכן משלם תשלומי כפל תאמר בשומר שכר שאינו משלם תשלומי כפלי, ואי ס"ד לסטים מזויין גנב הוא, נמצא בשומר שכר משלם תשלומי כפל בטוען טענת לסטים מזויין? א"ל הכי קאמר לא אם אמרת בשומר חנם שכן משלם תשלומי כפל בכל טענותיו, תאמר בשומר שכר שאינו משלם תשלומי כפל אלא בטוען טענת לסטים מזויין".

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

ד. מדוע קשה מברייטא זו על רב יוסף?

ה. מה ענה רב יוסף?

ו. השלם את הטבלא האם משלם כפל (כן \ לא)

שומר שכר	שומר חנם	
		טוען טענת גנב שאינו מזויין
		טוען טענת גנב מזויין

ז. מחק את הלא נכון (המילים המסומנות בקו תחתון).

ולכן, שומר חנם יותר חמור \ קל משומר שכר, ולכן אפשר \ אי אפשר ללמוד בקל וחומר דין שומר שכר מדין שומר חנם.

איתיביה "נשבר"

הקדמה:

(שמות כב, יג-יד) "וכי ישאל איש מעם רעהו ונשבר או מות בעליו אין עמו שלם ישלם": "אם בעליו עמו לא ישלם, אם שכיר הוא בא בשכרו".
 "שבורה ומתה" - התורה חייבה את השואל גם במקרים של אונס, כגון: בהמה שנשבר אחד מאיבריה או שמתה.

"קל וחומר שאין עליו תשובה" - קל וחומר שאי אפשר לפרוץ אותו, בגלל שתמיד החמור יהיה יותר חמור מהקל.

א. מה מקשה אביי על רב יוסף?

ב. מה ענה רב יוסף לאביי?

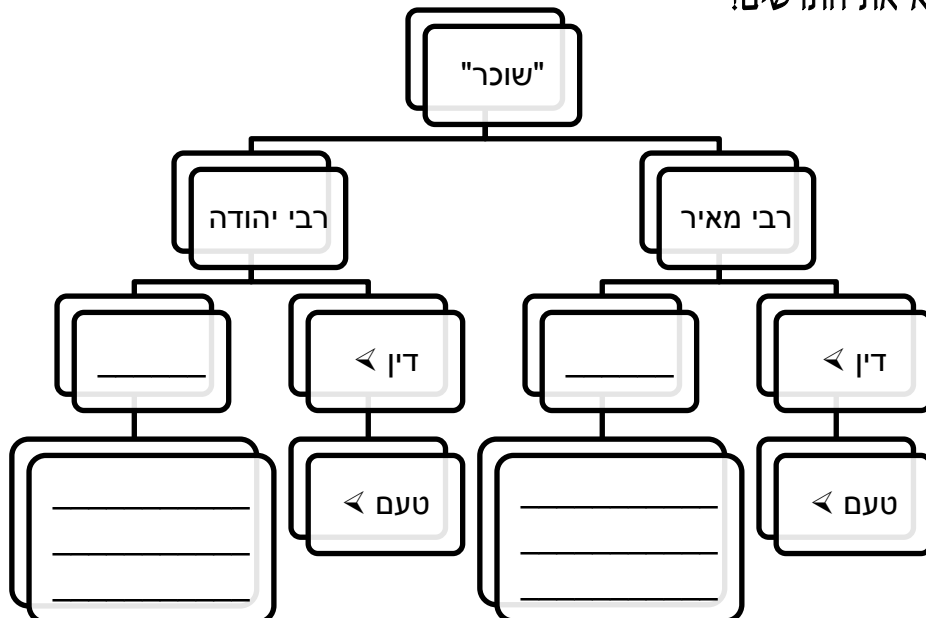
ראיה "שוכר"

"שוכר" - אדם שמשלם עבור השימוש בחפץ. דינו אינו מפורש בתורה, ונחלקו רבי מאיר ורבי יהודה מה דינו האם דינו כש"ח או כש"ש.

(ב"מ דף פ ע"ב)

דתניא שוכר כיצד משלם רבי מאיר אומר כשומר חנם ר' יהודה אומר כשומר שכר. שוכר. בהמה: כילד משלם. לשומר חנם ושומר שכר ושואל כתיבי שוכר לא כתיב ומהו דין חיובו לענין גניבה ואבידה פטור או חייב: רבי יהודה אומר כשומר שכר. הואיל ולהנאתו הוא אלכו אע"פ שנותן שכר פעולתו. ש"ס הוא דאי לא יהיב שכר הוא שואל וחייב באונסין השתא דיהיב ליה אגרא. לא הוא שואל והוי ש"ס: ר' מאיר אומר כשומר חנם. דקא יהיב אגר מלאכתו ואינו נוטל שכר על שמירתו ואומן דמי לשוכר שלהנאת שכר אומנותו היה אלכו אצל לא שכר שמירה הוא נוטל אלא שכר פעולה:

א. מלא את התרשים!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

ב. מה הראיה מהברייתא?

ג. מה הדיחוי הראשון "אמרי"?

ד. מה הדיחוי השני "איבעית אימא"?

ה. מה הדיחוי השלישי "רבי זירא"?

ו. הסבר את המושג "טוען טענת לסטים מזויין"!

א. מה קרה באמת?

ב. לפי זה מה הדין?

ג. מה השומר טוען שקרה?

ד. לפי זה מה הדין?

ה. מה התברר בסוף?

ו. איך נודע הדבר?

סיכום הסוגיא:

- א. הגמרא הביאה מחלוקת בין רב לרב יוסף מה דינו של שומר אבידה האם כש"ח או כש"ש.
הגמרא הביאה את טעמו של רבה ואת טעמיו של רב יוסף.
- ב. רב יוסף הקשה שתי קושיות על רבה, ורבה ענה תירוץ אחד שמיישב את שתיהם ומזה יצא
חידוש שרבה מודה בבעלי חיים.
- ג. רבה הקשה קושיא אחת על רב יוסף, ורב יוסף ענה לו.
- ד. אב"י הקשה שלוש קושיות על רב יוסף ורב יוסף ענה על שלושתם. יצא מזה שלרב יוסף
לסטים מזויין נקרא גנב.
- ה. הגמרא רצתה להביא ראיה לרב יוסף שלסטים מזויין נקרא גנב, והגמרא דחתה ראיה זו בג'
אופנים.

שׁו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 166

"נפלה לגינה" – ב"ק נו ע"ב

"נפלה לגינה ונהנית משלמת מה שנהנית: אמר רב בנחבטה, אבל אכלה אפילו מה שנהנית אינה משלמת. לימא רב לטעמיה, דאמר רב היה לה שלא תאכל".

שיטת רב

במשנה לעיל בדף מז ע"א כתוב: "הכניס פירותיו לחצר בעה"ב שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור ואם הוצקה בהן בעל הפירות חייב ואם הכניס ברשות בעל החצר חייב".
ובגמרא שם בע"ב כתוב: "הכניס פירותיו לחצר בעל הבית וכו': אמר רב לא שנו אלא שהחלקה בהן אבל אכלה פטור. מאי טעמא? הוה לה שלא תאכל".

א. הסבר בלשונך את סברת רב "היה לה שלא תאכל!"

ב. "נפלה לגינה ונהנית, משלמת מה שנהנית", לשיטת רב מדובר דווקא במקרה שהבהמה _____ אבל אם _____, אינה משלמת כלל.

ג. הטעם של רב. אי "היה לה שלא תאכל" - באר!

ד. דיחוי הגמרא: כל סברת רב "היה לה שלא תאכל" נאמרה רק במקרה ש:

אבל לא במקרה ש: _____

ה. מסקנת הגמרא: הכוונה בדברי רב היא כך: _____

מבנה ה: "לא מיבעיא קאמר"

לא צריך לומר - פתיחה להסבר מדוע התנא נקט לשון זו ולא לשון אחרת, וקיימות שתי אפשרויות למונח זה:

א] התנא "לא מיבעיא קאמר" (לא היה צריך לומר) את ההלכה הפשוטה, אבל את ההלכה המחודשת הוא אמר, ומדבריו למדים שהוא מסכים גם להלכה הפשוטה.

ב] התנא אמר תחילה את ההלכה במקרה המחודש, ואחריה שנה את המקרה הפשוט, שבעצם לא היה צריך כלל לאומר.

א. מה החידוש בכך שב"נחבטה" - בעל הבהמה צריך לשלם?

ב. "מבריה ארי מנכסי חברו" - עיין ברש"י ד"ה "אימא" והסבר מושג זה:

ג. איזו מצוה מקיים מי שמציל את בהמת חברו? [רש"י ד"ה "מבריה ארי" בבא בתרא דף נג ע"א כתב וז"ל: "הא למה זה דומה? למשיב אבידה, לכל ישראל מזווין להציל ממון חבריהם מן

ההיזק"]

ד. "ואימא הכי נמי" - הסבר את שאלת הגמרא!

ה. מה שני ההבדלים בין המקרה של "מבריה ארי מנכסי חברו" לבין המקרה של משנתנו "נחבטה"?

א.

ב.

• אתגר

בתוספות ד"ה אי נמי מובאת שיטת ר"י שמוסיף עוד תנאי מאוד חשוב כדי שיחשב מבריה ארי ולא יקבל תשלום. מה התנאי? (עיין בתוספות בשורה השלישית בשורות הרחבות בתוספות "ונראה לר"י")

 סדר הדורות

רב כהנא

רב כהנא (השני), אמורא בבבל בדור השני, תלמידו של רב. ברח לארץ ישראל לאחר שהרג מלשין. בארץ ישראל ישב לפני רבי יוחנן, ויחסיהם היו טעונים. רב כהנא שאל שאלות שרבי יוחנן לא ידע לענות עליהם, ורבי יוחנן נפגע. לא ארכו הימים והוא שב לבבל, וישב גם לפני תלמידי רב: רב הונא ורב יהודה. ושוב חזר ועלה לארץ ישראל ונפטר בה עוד בחיי רבי אלעזר.

במסכת בבא קמא דף קיז ע"א מסופר על חייו: בשבתו לפני רב בא מלשין, שאיים למסור ממונם של ישראל בידי גויים. כשרב ניסה לשדלו שלא לעשות זאת, סירב לשמוע בקולו. רב כהנא הצעיר שבר את מפרקתו. רב יעצו לברוח לארץ ישראל לשיבתו של רבי יוחנן, אבל רב דרש מרב כהנא שלא יקשה לרבי יוחנן שום שאלה במשך שבע שנים. בישיבה מצא רב כהנא את ריש לקיש דורש, הקשה כמה קושיות, ופרק כמה קושיות של ריש לקיש. הלך ריש לקיש וסיפר זאת לרבי יוחנן ואמר לו: "עלה ארי מבבל". הושיבו את רב כהנא בשורה הראשונה לפני רבי יוחנן ומאחר שלא הקשה שום קושיא הורידו אותו משורה לשורה עד שהורידו אותו לשורה השביעית – השורה האחרונה. אמר רבי יוחנן לריש לקיש הארי שאמרת נעשה שועל!

אמר רב כהנא בלבו יהי רצון ששבע השורות שהורידוני יחשבו לי לשבע השנים שאמר לי רב. ביקש רב כהנא מרבי יוחנן "לעשות חזרה", ואז התחיל להקשות קושיות קשות שרבי יוחנן לא ידע לענות עליהם, וכך קירבו אותו משורה לשורה עד שהגיע לשורה הראשונה. המשיך רב כהנא להקשות קושיות ורבי יוחנן לא ידע לענות עליהם, רבי יוחנן ישב על שבע כריות ועל כל קושיא הורידו מתחת רבי יוחנן כרית אחת עד שרבי יוחנן ישב על הרצפה. הרימו לרבי יוחנן את ריסי עיניו והיה נראה לו שרב כהנא צוחק, חשב שהוא צוחק על כך שרבי יוחנן לא יודע לענות על קושיותיו, הקפיד רבי יוחנן ורב כהנא נפטר, הסבירו לרבי יוחנן שרב כהנא יש לו מום בשפתיים ולכן זה נראה כאילו שהוא צוחק, הלך רבי יוחנן למערה שקברו אותו וראה נחש כרוך סביב המערה שאינו נותן להיכנס, אמר לו נחש נחש פתח פיך ויכנס הרב אצל התלמיד, אבל הנחש לא פתח, אמר שוב נחש נחש פתח פיך ויכנס חבר אצל חבר, אבל הנחש לא פתח. אמר שוב נחש נחש פתח פיך ויכנס התלמיד אצל הרב ואז הנחש פתח פיו נכנס רבי יוחנן והחיה את רב כהנא.

כששב רב כהנא לבבל ישב לפני רב הונא ורב יהודה. כמה מחכמי הדור השלישי היו תלמידיו ומסרו מאמריו בשמו, ביניהם גם רבה ורב יוסף. שוב עלה לארץ ישראל ונפטר בה. לפני פטירתו ציווה לתת מירושתו כסף וספרים לתלמידו רבי יאשיה, אפילו שהניח יורשים בבבל. רבי אלעזר כתב מכתב ליורשיו שבבבל "ספרים שזכתה בהם ארץ ישראל אין מוציאים אותם לחוץ לארץ" (סנהדרין ירושלמי). יש טעות שמייחסת את קובץ המדרשים "פסיקתא דרב כהנא" לרב כהנא.

 סדר הדורות

רבא

רבא היה אמורא בבלי בולט מהדור הרביעי. אנחנו מכירים אותו בעיקר בשל מחלוקותיו המרובות עם אביו, בהן הלכה כמותו כמעט בכל מקום (חוץ מי"ע"ל קג"ם).

רבא נולד במחוזא שליד החידקל לרב יוסף בר חמא ובנעוריו שימש את גדולי הדור השני, רב הונא ורב יהודה. למד אצל רב נחמן, רב חסדא ורב יוסף (בר חייא). כבר מצעירותו בלטו כישרונותיו, וכך נכתב בגמרא ברכות דף מח ע"א: "אביו ורבא הוו יתבי קמיה דרבה. אמר להו רבה: למי מברכינן? אמרי ליה: לרחמנא. ורחמנא היכא יתיב? רבא אחוי לשמי טללא; אביו נפק לברא אחוי כלפי שמיא. אמר להו רבה: תרווייכו רבנן הויתו – היינו אמרי אינשי: בוצין בוצין מקטפיה ידיע".

בניגוד לחברו אביו, רבא היה איש עשיר והיה קשור למלכות. אם המלך העריצה אותו מאוד, והגנה עליו כשחמת בנה התעוררה לאחר שאביו דן גוי והענישו. חלק מחכמי הגמרא סברו שרבא הרחיק לכת בידידות זו וביקרו אותו על כך.

תלמידו הבולט היה רב פפא, ורוב אמוראי הדור השישי כמו רבינא (הראשון), אממר ומר זוטרא הספיקו בצעירותם ללמוד אצלו.

לאחר מות אביו התמנה רבא לראש הישיבה, ורוב התלמידים עזבו איתו למחוזא שם לימד במשך ארבע עשרה שנה.

רבא עבר הרבה צרות קשות בחייו, בעקבות פותר חלומות שפתר לו את החלומות שחלם לרעה והתקיימו בו, וזאת משום שרבא לא שילם לו עבור הפתרונות (לעומת אביו ששילם לו, ועל אותם חלומות בדיוק פתר לאביו לטובה), לבסוף כשרבא שילם עבור פתרון חלומות אחרים פתר לו לטובה. רבא מחל לאותו פותר על כל הצרות שגרם לו בפתרון חלומותיו חוץ מעל פטירת אשתו בתו של רב חסדא.

"היכי נפל?" - ב"ק נח ע"א

א. רב כהנא: _____

ב. רבא: _____

ג. מה הדין לרבא במקרה של רב כהנא? _____

ד. מדוע? _____

ה. מה הדין לרב כהנא במקרה של רבא? _____

ו. מדוע? _____

אמר רב כהנא: לא שנו אלא באותה ערוגה, אבל מערוגה לערוגה משלמת מה שהזיקה.

א. מדוע אינה משלמת מה שהזיקה כשזה באותה ערוגה? (רד"ה אלא)

ב. מה יהיה הדין אם בעל הבהמה יכל להוציא את הבהמה ולא הוציאה ואכלה באותה ערוגה גם לאחר שיכל להוציאה, האם חייב או פטור לרב כהנא? (ע"פ רש"י)

ג. עיין בתוספות ד"ה לא שנו. האם הוא מסכים לרש"י? מה הוא סובר?

רבי יוחנן אמר: אפילו מערוגה לערוגה, ואפילו כל היום כולו עד שתצא ותחזור לדעת.

א. לדעת מי? _____

ב. הסבר את שיטת רבי יוחנן לפני דברי רב פפא.

ג. הסבר את דברי רבי יוחנן לאחר הסברו של רב פפא.

ד. לפי רב פפא בשיטת רבי יוחנן איזה סוג שמירה צריך כדי לפטור את הבעלים מתשלום

הנוק?

ה. מדוע?

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 170

"ירדה כדרכה" – ב"ק נח ע"א

א. "ירדה כדרכה והזיקה משלמת מה שהזיקה". מה המקור לציטוט זה?

ב. הסבר את המקרה שבו מסתפק רבי ירמיה!

ג. מה צדדי הספק?

צד א':

צד ב':

ד. חזרה - הסבר את המושג "תחילתו בפשיעה וסופו באונס!"

ה. מה הדין במקרה שתחילתו בפשיעה וסופו באונס?

ו. מה הסברא לחייב?

ז. מה הסברא לפטור?

ח. למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור, מדוע מסתפק רבי ירמיה?

"תיקו"

מושג בלשון חז"ל שאותו נוהגים לדרוש כראשי תיבות של המילים:

"תשבי יתרץ קושיות ובעיות" או "תשבי יתרץ קושיות ופתור".

המושג הזה מופיע בתלמוד בבלי יותר מ- 300 פעמים!!! ומשמעותו המקורית היא תעמוד

שאלה זו בעינה ולא תיפתר (ממשפחת אוקי).

לסיכום: המושג "תיקו" בגמרא מציין שאלה או מחלוקת שנותרה ללא הכרעה.

• **תרשים סיכום הסוגיא:**

1. ספקו של רבי ירמיה.

2. צדדי הספק.

3. לאיזה מ"ד הספק (תחילתו בפשיעה).

4. תיקו.

• **כותרת ראשית:**

א. מה הכותרת הראשית של הסוגיא? _____

ב. אילו שאלות יש לשאול בדרך כלל כדי למצוא את כותרת הסוגיא?

ג. למה זה יעזור לי לדעת מה הכותרת של הסוגיא?

"כיצד משלמת" - ב"ק נה ע"ב

א. מה ההבדל בין אם בעיטוט מהמשנה כתוב וכו'... או שלא כתוב וכו'...?

ב. "מנא הני מילי" - הסבר את שאלת הגמרא!

ג. פענח את ראשי התיבות המובאים בקטע זה של הגמרא.

<p>ל"ל = _____</p> <p>א"נ = _____</p>	<p>רה"ר = _____</p> <p>ש"מ = _____</p> <p>א"כ = _____</p>
---------------------------------------	---

ד. מאילו מילים דורש רב מתנה ש"שמין בית סאה באותה שדה"?

ה. מה הגמרא שואלת על רב מתנה?

ו. איך מתרצת הגמרא?

ז. "ואימא כוליה להכי הוא דאתא, לאפוקי רה"ר מנלן?" - הסבר את שאלת הגמרא!

ח. (שמות כב, ד) "כי יבֹעַר אִישׁ שְׂדֵה או כָּרֶם וְשָׂלוּז אֶת (בעירה) בְּעִירוֹ וּבְעֵר בְּשְׂדֵה אֲזוּר מִיֵּטֵב שְׂדֵהוּ וּמִיֵּטֵב כָּרְמוֹ יִשְׂלֹם".

הסבר היטיב את תירוץ הגמרא!

ביאורי מילים – "נפלה לגינה" עד "להתם רהטא" – ב"ק נו ע"ב – נח ע"א

_____ = ואימא	_____ = אחרני
_____ = חדא	_____ = אי
_____ = כיון	_____ = איבעי
_____ = לאו	_____ = אימא
_____ = לאזוקי	_____ = אימור דאמר
_____ = להתם	_____ = אימת
_____ = לטעמיה	_____ = אית
_____ = ליה	_____ = אי"ל
_____ = לימא	_____ = אמרי
_____ = לית	_____ = בנחבטה
_____ = לשלומי	_____ = דאיתזקא
_____ = מבעיא	_____ = דאי"ל
_____ = מ"ד	_____ = דאמר
_____ = מ"ט	_____ = דילפא
_____ = מריה	_____ = דמצי
_____ = משלמנא	_____ = דמשתמטא
_____ = נמי	_____ = דפטירה
_____ = עבורי	_____ = דפירי
_____ = פסידא	_____ = האי
_____ = קאמר	_____ = היכא
_____ = קמ"ל	_____ = היכי
_____ = רהטא	_____ = הכי
_____ = שנו	_____ = הי"נ
_____ = תימא	_____ = השתא
	_____ = התם

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

"היכי שיימינן?" - ב"ק נח ע"ב

א. הסבר את שאלת הגמרא!

ב. העתק מהגמרא את שלושת הדעות!

דעת רבי יוסי בר הנינא

א. הסבר את אופן החישוב לדעתו: _____

ב. מדוע לא מחשבים בית סאה בפני עצמה? (רש"י ד"ה סאה)

ג. מדוע לא שמים את הערוגה שניזוקה יחסית ל-60 סאים ללא חישוב ביחס לבית סאה?

(רש"י ד"ה סאה)

דעת רבי ינאי

א. 60 תרקבים = _____ סאים. (ע"פ רש"י ד"ה תרקב)

ב. מדוע רבי ינאי חולק על רבי יוסי ברבי חנינא? (רש"י ד"ה תרקב)

ג. מה צורת החישוב לדעתו?

דעת חזקיה

1. מה צורת החישוב לדעתו: (עיין רש"י ד"ה קלח)

2. מה ההבדל היסודי בין צורות החישוב של רבי יוסי בר חנינא ורבי ינאי לצורת החישוב של חזקיה?

מיתבי "אכלה קב או קביים"

א. 1. באר את פירוש המילה "מיתבי"!

2. מתי תופיע המילה "מיתבי"?

ב. מה המילה הראשונה בברייתא?

ג. מה המילה האחרונה של הברייתא?

ד. על מי קשה מברייתא זו? (רש"י ד"ה מאי לאו)

ה. מה הקושי מהברייתא?

ו. מה התשובה?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

"ת"ר אין שמין" - ב"ק נח ע"ב

א. כמה סאין יש בכור? _____.

ב. הסבר את הפשטות של הברייתא!

ג. איך רב פפא הסביר את הברייתא?

ד. "מפני שמשביח מזיק" - איך? (רש"י)

ה. "מפני שפוגם מזיק" - איך? (רש"י)

מתקיף לה.

אמורא מקשה על אמורא אחר, מכוח הסברא וההגיון, מבלי להביא ראיה לדבריו.

א. הסבר בלשונך איזה סוג של שאלה יש כאן?

ב. מה קושיית רב הונא בר מנח על הסברו של רב פפא?

ג. כיצד רב הונא בר מנחם מסביר את הברייתא?

ביאורי מילים – "היכי שיימינן" עד "ההוא גברא" – ב"ק נח ע"ב

_____ = מתקיף	_____ = א"ר
_____ = סאה	_____ = בית כור
_____ = ערוגה	_____ = האי
_____ = קאמר	_____ = היכי
_____ = קב	_____ = הכי
_____ = קלח	_____ = הי"ק
_____ = קתני	_____ = לאו
_____ = שיימינן	_____ = ליה
_____ = שפוגמו	_____ = מאי
_____ = ת"ר	_____ = מבעי
_____ = תרקב	_____ = מיתיבי
	_____ = משמיה

קב = 24 ביצים. גר"ח נאה = 1.382 חזו"א = 2.400

סאה = 6 קבים.

כור = 180 קבים.

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 172

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

- ו. כמה דקלים קצץ?
- ז. כמה סה"כ הנזק?
- ח. איך פסק הריש גלותא?
- ט. איך פסק רב נחמן?
- י. מדוע הריש גלותא חלק על רב נחמן? (התשובה בדברי רבא)
.....
- יא. מה לדעתך הטעם של רב נחמן?
.....
- יב. מהו "נזקי ממונו"?
- יג. מהו "נזקי גופו"?
- יד. מאיזה מאן דאמר רוצה אביי להביא ראיה בכדי לענות לרבא?
- טו. מה השיטה של אותו מאן דאמר? (העתק מהגמרא)
.....
- טז. באר בלשונך את שיטת אותו מאן דאמר!
.....
- יז. מה הראיה של אביי?
.....
.....

"דתניא קטמה נטיעה" – ב"ק נח ע"ב

א. מי הם ה"גזורי גזירות שבירושלים"? (עיין כתובות דף קד ע"ב במשניות פי' יג משנה א)

.....

ב. השלם את הטבלאות!

גזורי גזירות שבירושלים	
	קטמה נטיעה בת שנתה
	קטמה נטיעה בת שתי שנים

אכלה חזין	
חכמים	רבי יוסי הגלילי

סמדר		
רבי שמעון בן יהודה בשם רבי שמעון	חכמים	רבי יהושע

ביאורי מילים:

קטמה:

שחת:

סמדר:

ליבצר:

יחורי:

שאלת אתגר:

ג. מה יהיה הדין במקרה שראובן שבר את החלון בביתו של שמעון?

עיין בחזון איש בבא קמא סימן ו' ס"ק ג'. ובאור לציון תשובות א' חושן משפט סימן ד'.

{כתוב את צדדים לפטור ואת הצדדים לחייב, וכתוב את דעתך האישית ונמק}

בספר אור לציון תשובות, חושן משפט סימן ד' אות ב' כתב וז"ל:

"כתב בספר תולדות חפץ חיים, שאנשים חושבים שמי ששובר שמש של חלון של בית חבירו חייב לשלם, ואינו כן, דקיימא לן ובער בשדה אחר (ב"ק נח:), שאם אכלה הבהמה ערוגה, שמין אותה בששים, כלומר שמין שדה בת ששים ערוגות כמה הייתה שווה עם הערוגה וכמה היא שוה בלא הערוגה, וההפרש ישלם, והכא נמי גבי שמש, שמין אגב הבית, כמה שוה בית עם שמש בחלון וכמה שוה בלא שמש, וכיון שאין הפרש, פטור מלשלם, וכתב שם המהדיר, דהח"ח חולק על החזו"א, דהרי החזו"א כתב (ב"ק ס"ו ו' ס"ק ג') וז"ל: ונראה דכיון דאין בית עומד למכירה אלא לתקן בדקיה, משלם מה שחבירו מפסיד בהוצאות התיקון, עכ"ל ע"ש. הרי שמחלק בין דבר שעתיד הניזק לתקן הניזק להיכא דאינו עתיד לתקן הניזק, דהיכא דעתיד לתקן הניזק חייב המזיק לשלם הניזק כפי ערכו, ואם אינו עתיד לתקן הניזק, שמין אגב בית השדה בששים, ולפי"ז בשמשה של חלון, שעתיד הניזק לתקן הניזק, יתחייב המזיק לשלם כפי שוויו. עכ"ל.

"רבי יוסי הגלילי ורבי ישמעאל אמרו דבר אחד" – ב"ק נט ע"א

א. מה אמר רבי יוסי גלילי?

ב. על איזה מקרה אמר זאת?

ג. מה אמר רבי ישמעאל?

ד. מה סובר רבי עקיבא?

ה. מה הקושי בדברי רבי ישמעאל? (רש"י)

ו. איך הסביר רב אידי בר אבין את דברי רבי ישמעאל?

ז. איך דחתה הגמרא את דברי רב אידי בר אבין?

ח. באיזה מקרה דיבר רבי ישמעאל למסקנא?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

ט. השלם את הטבלא, לפי המסקנא!

	מקרה
	רבי ישמעאל
	רבי עקיבא

י. לסיכום: מה הדבר שאמרו רבי יוסי הגלילי ורבי ישמעאל?

יא. השלם את הטבלא, העתק מהגמרא את דברי התנאים!

רבי ישמעאל	רבי יוסי הגלילי

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ם

ביאורי מילים - "ההוא גברא" - "כי היאך דסליק" - ב"ק נח ע"ב - נט ע"א

מאי - _____	הב - _____	אטו - _____
מחבריה - _____	ההוא - _____	אי - _____
מי - _____	הואי - _____	אית - _____
מיהת - _____	הוו - _____	אי"ל - _____
נידון - _____	ה"נ - _____	אמרינן - _____
ניהו - _____	השתא - _____	אתא - _____
סמדר - _____	ויחורי תאנים - _____	בוסר - _____
פגים - _____	ותילתא - _____	במשוייר שבו - _____
קטמה - _____	ותלתא - _____	בקינא - _____
קיימי - _____	זיל - _____	גבי - _____
קשבא - _____	חזי לי - _____	גברא - _____
קתני - _____	חזיז - _____	דאיכא - _____
שוו - _____	ידעינן - _____	דאמרון - _____
שלים - _____	כי האי גוונא - _____	דדאין - _____
תאלתא - _____	כי היאך דסליק - _____	דחכי - _____
תימא - _____	לדידי - _____	דינא - _____
תלתין - _____	לולבי גפנים - _____	דלקמיה - _____
תניא - _____	ליבצר - _____	דעתיך - _____
	ליה - _____	דפרסאה - _____
	למימר - _____	דקץ - _____
	לקמיה - _____	הא - _____

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 174

"שיטת רשב"י בשם ר"ש" - ב"ק נט ע"א

א. על איזה מקרה מדבר רשב"י בשם ר"ש?

ב. מה הרישא בפסק שלו?

ג. מה הסיפא בפסק שלו?

ד. מה הם ארבעת השלבים בהבשלת הענבים?

ה. מהרישא ניתן לדייק שהדין בסמדר יהיה: _____

ו. מהסיפא ניתן לדייק שהדין בסמדר יהיה: _____

ז. יוצא שיש כאן _____ בדין "סמדר", לשיטת רשב"י בשם ר"ש!

ח. איך רבינא רוצה לפרש את דברי רשב"י בשם ר"ש?

ט. מה מקשה על פירוש זה הגמרא?

י. איך מיישבת הגמרא?

יא. מה הפירוש "כחש גופנא"? (רש"י)

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

יב. מה הקושי שיש ביישוב זה?

יג. איך אביי מיישב את הקושי?

יד. מה שמות התנאים הנוספים שסוברים שמחשבים בנזק גם את ההוצאות שהיה על הניזק

להוציא אלמלא קרה הנזק? _____

טו. היכן אמר זאת רבי יוסי?

טז. היכן אמר זאת בן עזאי?

יז. האם רבי יוסי מודה לבן עזאי? ומדוע?

יח. האם בן עזאי מודה לרבי יוסי? ומדוע?

יט. "נכי מזונות" - על איזה מזונות מדובר? (רש"י)

כ. באר את המילים:

_____ חיה=

_____ אתתא=

_____ דידי=

_____ פקיחא=

_____ מבעיא=

_____ אמר מר=

_____ כרוך ותני=

_____ כחש=

_____ גופנא=

_____ נכי=

הלכה למעשה

א. לפי הלישנא קמא כמו מי פסקו רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע?

ב. לפי הלישנא אחרינא כמו מי פסקו רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע?

ג. כמו מי פסקה הגמרא בדקל ארמאה?

ד. מה הוא דקל ארמאה?

ה. כמו מי פסקה הגמרא בדקל פרסאה?

ו. מה הוא דקל פרסאה?

רמב"ם נזיקין, הלכות נקי ממון פרק ד' הלכה יד' פסק:

"הרי שאכלה פירות דקל אחד, וכן הלוקט פירות דקל חבירו ואכל אם היה דקל רומי וכיוצא בו שאין התמרים שלו יפות משערין אותו בששים על גב הקרקע. ואם דקל פרסי וכיוצא בו הוא שהתמרים שלו יפות ביותר משערין הדקל בפני עצמו כמה היה שוה וכמה הוא שוה עתה".

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

"אליעזר זעירא" – ב"ק נט ע"א

א. באר את הסיפור!

"אליעזר זעירא הוה סיים מסאני אוכמי וקאי בשוקא דנהרדעא

אשכחוהו דבי ריש גלותא וא"ל מאי שנא הני מסאני

אמר להו דקא מאבילנא אירושלים

אמרו ליה את חשיבת לאיתאבולי אירושלים סבור יוהרא הוה אתיוה וחבשוה

אמר להו גברא רבה אנא

אמרו ליה מנא ידעינן

אמר להו או אתון בעו מינאי מילתא או אנא איבעי מינייכו מילתא

אמרו ליה בעי את

אמר להו משלם דמי כופרא

והא הוו תמרי

א"ל משלם דמי תמרי

אמר להו אימא לן את

אמר להו בששים

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

אמרו ליה מאן אמר כוותיך _____
 אמר להו הא שמואל חי ובית דינו קיים _____
 שדרו קמיה דשמואל _____
 אמר להו שפיר קאמר לכו בששים _____
 ושבקהו" _____

ב. מדוע הגמרא הביאה כאן את הסיפור של אליעזר זעירא?

ג. כמה השווי של "דמי כופרא"? (רש"י)

ד. באיזה צבע היו נוהגים לצבוע את הנעליים? (תוס')

ה. באיזה צבע היו נוהגים היהודים לצבוע את שרוכי הנעליים? (תוס')

ו. באיזה צבע היו נוהגים העכו"ם לצבוע את שרוכי הנעליים? (תוס')

ז. מה הייחודיות שהייתה באליעזר זעירא שהיה ניכר שמתנהג במנהגי אבלות? (תוס')

דין "רבי שמעון" – ב"ק נט ע"ב

א. העתק מהמשנה לעיל נה ע"ב את דברי רבי שמעון!

ב. באיזה מקרה רבי שמעון מודה לת"ק?

ג. באיזה מקרה רבי שמעון חולק על ת"ק?

ד. על איזה מקרה דנה הגמרא כאן על המקרה שבו רבי שמעון מודה לת"ק או על המקרה שהוא חולק על ת"ק או על שניהם?

ה. איך מתיישב רבי שמעון עם הדרשה של "ובער בשדה אחר", שמשמע ששמוין (תמיד) על גב שדה אחר, גם בפירות גמורים?

ו. באר את המשפט בגמרא: "דן רב כרבי מאיר ופסק הלכתא כרבי שמעון".

ז. על איזה מקרה מדבר רבי מאיר? ומה פסק?

ח. מי חולק על רבי מאיר?

ט. מה הוא סובר?

י. במחלוקת רבי מאיר ורבי יהודה כמו מי פוסקים? (שיטה מקובצת)

יא. כמו מי פסק רב להלכה?

יב. במחלוקת רבי שמעון ורבי יוסי כמו מי פוסקים? (שיטה מקובצת)

יג. כמו מי פסק רב להלכה?

יד. מדוע הוזכר הדין של רבי מאיר כאן, למה זה קשור לסוגיא? (שיטה מקובצת)

"קשה לי מאי שייכי הנך מילי אהדדי, ולמה הזכירם ביחד והיה לו לקבוע כל אחד במקומו הראוי לו הלכתא כרבי שמעון בכאן ודן כרבי מאיר בכתובות או במקום אחר?

ושמא יש לומר משום דקיימא לן בעירובין רבי מאיר ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה ורבי שמעון ורבי יוסי הלכה כרבי יוסי, ומשמע ליה לרב בהנך מילי לפסוק כרבי מאיר וכרבי שמעון נגד הכלל הילכך נקטינהו ביחד לומר לך באלו פסק רב כרבי מאיר וכרבי שמעון ואף על פי שאין כן בשאר מקומות. (שיטה)"

(שיטה מקובצת ב"ק נט ע"ב)

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 177

משנה "המגדיש" – ב"ק נט ע"ב

א. מלא את הטבלא, על פי הכתוב במשנה!

מס'	מקרה	דין
1	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
2	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
3	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
4	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

ב. מה המכנה המשותף בשני המקרים הראשונים?

ג. מה המכנה המשותף בשני המקרים האחרונים?

גמרא "מי התנא של המשנה" – ב"ק נט ע"ב

בפרק שור שנגח את הפרה, (דף מז ע"א) בנידון במשנה שדומה ביסודו לנידון שלנו ישנה מחלוקת בין ת"ק - חכמים לרבי מה הדין אם בעל הבית נתן רשות להכניס לחצרו ובהמת בעל הבית הזיקה. לת"ק בעה"ב חייב ולרבי בעה"ב פטור כי לא קיבל על עצמו במפורש לשמור.

לפי זה הגמרא מדייקת שמשנתנו היא כשיטת _____ ולא כשיטת _____ שהרי לשיטת _____ במקרה שהגדיש ברשות בעל הבית צריך להיות _____ וקשה על _____ שיש סתם משנה כנגד _____, ומשמע שאין הלכה _____?

תירוץ רב פפא

רב פפא מעמיד את משנתנו במקרה מיוחד, כאן מדובר ב"נטר בי דרי" - _____ שכיון שאומר "עייל גדוש" - _____ כוונתו לומר "עייל ואנטר לך הוא" - _____

איך מזהיר במקרה של "נטר בי דרי"?

המאירי (ב"ק נט:) כתב "פירשו משנה זו בגמרא בשומר הגרנות, והוא שכל בני הבקעה היו מאספין גדישין בשדה אחד וממנין שומר בעל השדה עצמו, ואחר שנתמנה לכך כל שאומר לו הכנס, הרי הוא כאומר לו הכנס ואשמור לך".
הטור (ח"מ סימן שצג') כתב "ואם א"ל שומר השדה כנוס ותגדיש, אע"פ שלא אמר ליה בעל השדה כנוס".

- א. לשיטת המאירי מי ה"נטר בי דרי"?
- ב. לשיטת הטור מי ה"נטר בי דרי"?
- ג. כמו מי מדויקת המשנה?
- ד. מה הדיוק?
- ה. כמו מי מדויק מרש"י?
- ו. מה הדיוק?

מתניתין "השולח את הבערה ביד הש"ו" – ב"ק נט ע"ב

א. מה דין השולח בערה ביד חש"ו?

ב. מה דין השולח את הבערה ביד פקח?

ג. מה הדין אם אחד הביא את האש ואחר הביא את העצים?

ד. מה הדין אם אחד הביא את העצים ואחר הביא את האש?

ה. מה ההבדל בין שאלה ג' לשאלה ד'?

ו. מה הכלל היוצא מכאן?

ז. מה הדין אם בא אדם שלישי בסוף וליבה את האש, מי חייב?

ח. מה הדין אם הרוח היא זו שליבתה את האש?

"אמר ריש לקיש משמיה דחזקיה" - ב"ק נט ע"ב - ס ע"א

א. על איזה מקרה מהמשנה מדבר ר"ל?

ב. לדעת ריש לקיש מה ההבדל בין "מסר לו גחלת" ל"מסר לו שלהבת"?

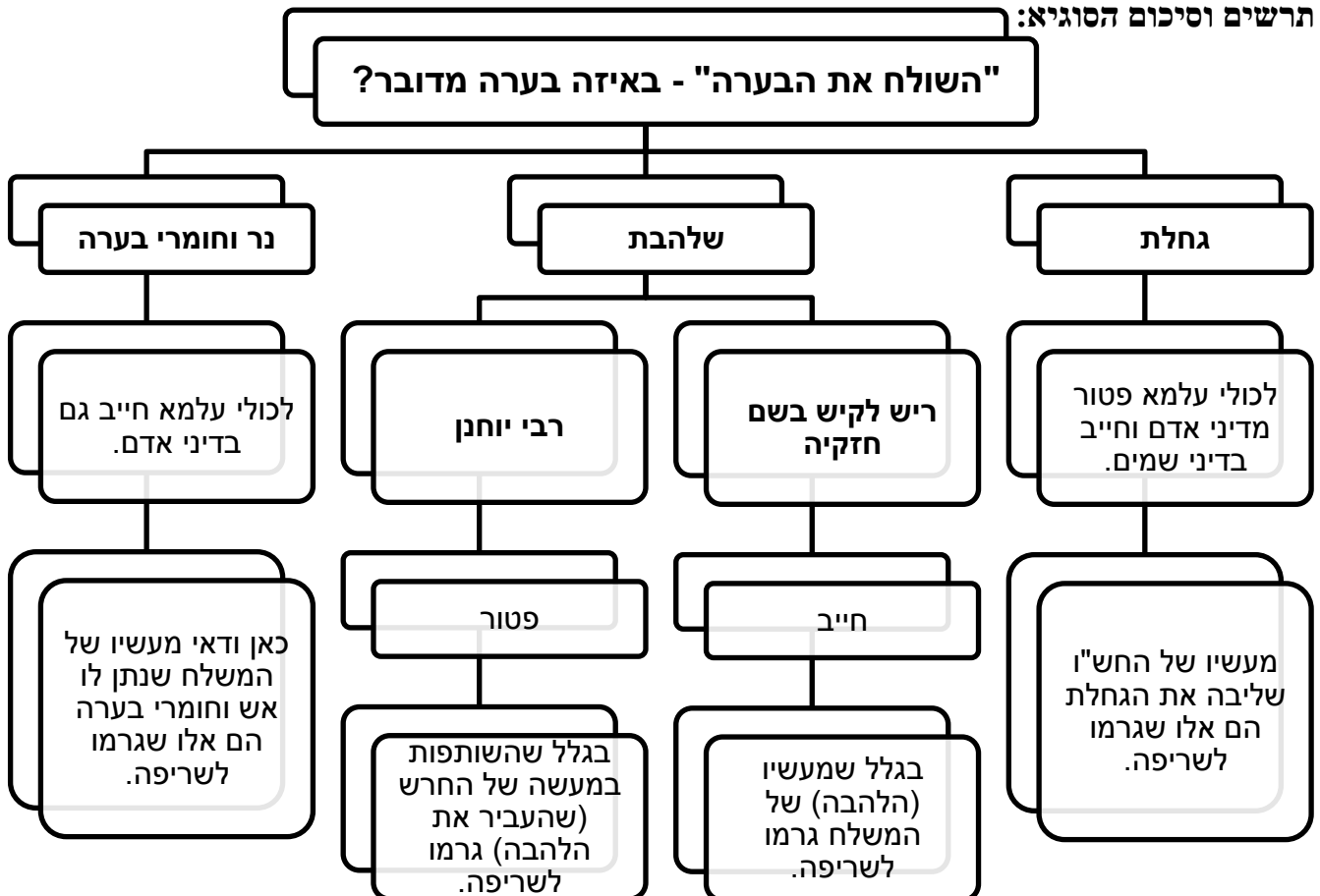
ג. מה יהיה הדין לפי ר"ל במקרה שמסר לפיקח שלהבת? (מי יהיה חייב?) ומדוע?

ד. באיזה מקרה יודה רבי יוחנן לר"ל שהמשלח יהיה חייב?

ה. באר את המילים:

_____ = סלתא	_____ = משמיה
_____ = שרגא	_____ = צבתא
	_____ = גוזא

תרשים וסיכום הסוגיא:

"ליבה \ ניבה" – ב"ק ס ע"א

ירושלמי ב"ק פרק ששי "הכונס" הלכה ד "אית תניי תני ליבה אי תניי תני וניבה, מאן דמר וליבה דכתיב "בלבת אש" (שמות ג, ב) מאן דמר וניבה "והיה בליבי כאש בוערת" (ירמיה כ, ט).

א. מה שתי האפשרויות לגרוס במשנה?

ב. מה ראית הגמרא לגרסה "ליבה"?

ג. מה ראית הגמרא כאן לגרסה "ניבה"?

ד. מה ראית הגמרא בירושלמי לגרסה "ניבה"?

ה. מה הגרסה הצודקת?

וַיֵּרָא מִלְאָךְ יְהוָה אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בֵּעַר בְּאֵשׁ

וְהַסֵּנֶה אֵינּוּ אֶכָּל: (שמות ב, ג)

בּוֹרָא (נוב) זֵיב שְׁפָתַיִם שְׁלֹמִים שְׁלֹמִים לְרִזּוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְהוָה וּרְפָאתַי: (ישעיה נז,

יט)

וְאִמַּרְתִּי לֹא אֶזְכְּרֶנּוּ וְלֹא אֲדַבֵּר עוֹד בְּשֵׁמוֹ וְהָיָה בְּלִבִּי כְּאֵשׁ בֹּעֶרֶת עֶצֶר בְּעֶצְמוֹתַי

וְנִלְאִיתִי כֻלְּכִל וְלֹא אוֹכֵל: (ירמיה כ, ט)

"לבתה הרוח" - ב"ק ס ע"א

א. מה המילה הראשונה בברייתא?

ב. מה המילה האחרונה בברייתא?

ג. מה התוספת שיש בברייתא שאין במשנה?

ד. מה מקשה הגמרא על הברייתא?

ה. השלם את הטבלא, על פי ארבעת התשובות המובאות בגמרא.

רב אשי	רבי זירא	רבא	אביי

"מלאכת מחשבת" - בל"ט מלאכות האסורות בשבת, כדי שהאדם העושה אותם יתחייב עליהם צריך שזו תהיה "מלאכת מחשבת" דהיינו מלאכה שהעושה אותה מתכוין לעשות אותה מתחילתה ועד סופה.

"גרמא בנוקין" - נזק שנגרם כתוצאה ממעשיו של המזיק ולא באופן ישיר.

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 181

מתניתין - "השולח את הבערה ואכלה" - ב"ק ס ע"א

א. כתוב במלואו את הפסוק שמביאה המשנה!

ב. באר מהו:

גדיש:

קמה:

שדה:

ג. על פי הכתוב במשנה אלו עוד דברים שלא הוזכרו בפסוק המבעיר יהיה חייב עליהם?

ד. תן כותרת למשנה!

שמות כב, ה

כִּי תֵצֵא אִישׁ וּמִצָּאָה קִצִּים וְנֶאֱכַל גְּדִישׁ אוֹ הַקֶּמֶה אוֹ הַשְּׂדֵה שְׁלֵם יִשְׁלַם
הַמִּבְעֵר אֶת הַבְּעֵרָה:

רש"י

כי תצא אש. אפילו מעצמה: ומצאה קוצים. קדוני"ש בלעז: ונאכל גדיש. שליחכה
בקוצים עד שהגיעה לגדיש או לקמה המחצרת לקרקע: או השדה. שליחכה את נירו
וצריך לניר אותה פעם שניה: שלם ישלם המבעיר. אף על פי שהדליק בתוך שלו והוא
ינאה מעצמה על ידי קוצים שמצאה, חייב לשלם, לפי שלא שמר את גחלתו שלא תצא
ותזיק:

"הצריכותא בפסוק" - ב"ק ס ע"א

שמות כב, ה

כִּי תֵצֵא אִישׁ וּמִצָּאתָה קָצִים וְנֶאֱכַל זָדִישׁ אוֹ הַקָּמָה אוֹ הַשְּׂדֵה שְׁלֵם יְשָׁלֵם
הַמִּבְעֵר אֶת הַבְּעֵרָה:

א. באר את המושג "צריכותא"!

ב. מה ההבדל בין קוצים לגדיש?

ג. "ושכיח דפשע" - מדוע? (רש"י ד"ה דשכיח)

ד. הסבר על פי הצריכותא מה החידוש בכל פרט בפסוק!

קוצים:

גדיש:

קמה:

קמה - לרבי יהודה (ע"פ רש"י):

ה. עיין בתוספות ד"ה לרבות, וכתוב מה מרבה "קמה" לרבי יהודה?

סדר הדורות

רבא

רבא בר יוסף, היה תלמידו של רב נחמן, והבר פלוגתא של אביו. הוא היה ראש ישיבת פומבדיתא במושך 14 שנה. מוזכר 4,152 פעמים!!! בש"ס.

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

ו. מה דורשים מ"או הקמה", לחכמים ולרבי יהודה?

חכמים: _____

רבי יהודה: _____

ז. באר מה הכוונה "לחלק"?

ח. מה דורשים מ"או השדה", לחכמים ולרבי יהודה?

חכמים: _____

רבי יהודה: _____

ט. מה לומדים מ"השדה"?

י. מה מקשה על כך הגמרא?

יא. איך מיישבת הגמרא?

העשרה

טמון באש

להלכה פסק הרמב"ם (נזקי ממון פרק ידי הלכה ח', ט') שטמון באש פטור.

עין בלשון הרמב"ם שני מאפיינים לפטור טמון באש!

"אש שיצאה ואכלה עצים או אבנים או עפר חייב לשלם שנאמר ומצאה קוצים או השדה אכלה גדיש וכיוצא בו והיו כלים טמונים בתוך הגדיש אם היו כגון מוריגים וכלי בקר וכיוצא בהן מדברים שדרך אנשי השדה לטמנם בגדיש חייב לשלם. היו בגדים וכלי זכוכית וכיוצא בהן פטור על הכלים: במה דברים אמורים במדליק בתוך שדה חבירו אבל במדליק בתוך שלו ועברה לשדה חבירו פטור על כל הכלים הטמונים בגדיש אבל משלם הוא שיעור מקום הכלים ורואין אותו כאילו הוא מלא גדיש של חטים או של שעורים:"

א. _____ ב. _____

כלי המורג: לוח שבו קבועים אבני צור חדים, הלוח נגרר בגורן על ידי בהמה ובכך נפרד הדגן מהמוץ.

"איך פורענות באה לעולם" – ב"ק ס ע"א

א. מי בעל המימרא כאן? _____

ב. מדוע מוזכרת מימרא זו כאן?

ג. מה מסמלים הקוצים בדרשה? _____

ד. מה מסמל הגדיש בדרשה? _____

ה. כתוב בלשונך את הדרשה!

ו. מהיכן למד רב יוסף "שכיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין צדיקים לרשעים"?

ז. ומנלן שכשמגיע המשחית להשחית מתחיל בצדיקים?

ח. מדוע בכה רב יוסף?

ט. מאיפה הסיק רב יוסף שהצדיקים נחשבים ל"איך" (רש"י ד"ה כולי)?

י. כיצד ניחם אותו אביו?

יא. מדוע אביו אמר לגביהו ולא אמר לדידן הרי גם הוא צדיק?

"לעולם יכנס אדם בכי טוב" – ב"ק ס ע"ב

א. מה העצה שמלמד אותנו רב יהודה בשם רב?

ב. מה הטעם להנהגה זו? (רש"י ד"ה בכי טוב)

לפי רבנו תם באיזה מקרה יש לנהוג כך? (תוספות ד"ה לעולם)

ג. מי חולק על רבנו תם?

רבנו תם

שמו המלא: רבי יעקב בן מאיר. היה נכדו של רש"י, ואחיו של הרשב"ם. מגדולי בעלי התוספות. נקרא תם על שם הפסוק "ויעקב איש תם יושב אהלים". חי בצרפת בתקופה הצלבנית.

ר"י

שמו המלא: רבי יצחק ב"ר שמואל הזקן. נינו של רש"י מצד אמו, ואחיין לרבנו תם והרשב"ם. מגדולי בעלי התוספות. הקים ישיבה בצרפת והעמיד תלמידים הרבה. בנו רבנו אלחנן נהרג על קידוש השם במסעי הצלב.

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 185

"דבר" (א) – ב"ק ס ע"ב

א. מה העצה שמלמדת אותנו הגמרא כשיש מצב של דבר רח"ל?

ב. מהו דבר?

מסכת תענית פרק ג' משנה ד': "איזהו דבר? עיר המוציאה חמש מאות רגלי, ויצאו ממנה שלשה מתים בשלשה ימים זה אחר זה, הרי זה דבר. פחות מכאן, אין זה דבר".

ג. כתוב מה מלמד אותנו כל פסוק!

"ואתם לא תצאו איש מפתחו ביתו עד בוקר"

"לך עמי בא בוזדריך וסגור דלתך בעדך"

"מוזזק תשכל זורב ומוזדרים איבה"

מילון

בראי = בחוץ.

גואי = בפנים.

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

"רעב" - ב"ק ס ע"ב

א. איך יש לנהוג בזמן רעב?

ב. ממי לומדים זאת? (פרט 2)

ג. כתוב בקצרה את סיפור המצורעים!

ד. מדוע צריך עוד ראייה מהנביא?

ה. מה אתה לוקח למעשה מהסוגיא (באופן אישי)?

"דבר (ב)" - ב"ק ס ע"ב

א. השלם את המילים החסרות.

ת"ר דבר בעיר אל יהלך אדם באמצע הדרך מפני שמלאך המות מהלך באמצע הדרכים.

דכיון דיהיבא ליה רשותא מסגי להדיא.

כשיש דבר בעיר יש להלך הדרך, כיון מהלך ב..... הדרך.

משום שיש לו

שלום בעיר אל יהלך בצדי דרכים דכיון דלית ליה רשותא מחבי חבויי ומסגי.

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

כשיש שלום בעיר אין ללכת הדרך, כיון שאין רשות למלאך המוות להסתובב הוא מתהלך ב..... הדרך.

ת"ר דבר בעיר אל יכנס אדם יחיד לבית הכנסת שמלאך המות מפקיד שם כליו וה"מ היכא דלא קרו ביה דרדקי ולא מצלו ביה עשרה.

אך יש להימנע גם מלהיכנס ל..... יחידי, אלא אם כן לומדים שם
 א

ב. ת"ר כלבים בוכים מלאך המות בא לעיר.

כשכלבים בוכים זה סימן ש:.....

ג. כלבים משחקים אליהו הנביא בא לעיר וה"מ דלית בהו נקבה.

כשכלבים משחקים זה סימן ש:.....
 ובתנאי שאין ביניהם

"המעשה עם רב אמי ורב אסי" - ב"ק ס ע"ב

א. תרגם את המעשה.

יתיב	רב	אמי	ורב	אסי	קמיה	דר'	יצחק	נפחא
מר	א"ל	לימא	מר	שמעתתא				
ומר	א"ל	לימא	מר	אגדתא				
פתח	למימר	אגדתא	ולא	שביק	מר			

חציו	משום	אשו	לך	לומר
------	------	-----	----	------

ב. מי היו תלמידי רב יצחק נפחא?

ג. מדוע אהבו לשמוע דברי אגדה?

"אמר ר' יצחק נפחא: "לשעבר כשהייתה הפרוטה מצויה, היה אדם מתאוה לשמוע דבר משנה ודבר תלמוד. ועכשיו כשאין הפרוטה מצויה, וביותר שאנו חולים מן המלכות, אדם מתאוה לשמוע דבר מקרא ודבר אגדה" (פסיקתא דרב כהנא יב).

ד. היכן פתח הפסוק בנזקי ממונו? (רש"י)

ה. היכן סיים הפסוק בנזקי גופו? (רש"י)

ו. הסבר את המשפט "אשו משום חיצו!"

ביאורי מילים "ת"ר דבר (ב) - ב"ק ס ע"ב

א. באר את המילים!

_____ = ליה =	_____ = אגדתא =
_____ = לימא =	_____ = אי =
_____ = לכו =	_____ = אימא =
_____ = למימר =	_____ = א"ל =
_____ = לתרויכו =	_____ = אשו =
_____ = מחבי חבויי =	_____ = בהו =
_____ = מלקטת =	_____ = ביה =
_____ = מלתא =	_____ = דבר =
_____ = מסגי =	_____ = דיחיבא =
_____ = מצלו =	_____ = דכיון =
_____ = מר =	_____ = דלא =
_____ = נוקי גופו =	_____ = דלית =
_____ = נוקי ממונו =	_____ = דרדקי =
_____ = נפחא =	_____ = דשויא =
_____ = קמיה =	_____ = היכא =
_____ = קרו =	_____ = הכי =
_____ = קרח =	_____ = וה"מ =
_____ = רשותא =	_____ = חציו =
_____ = שביק =	_____ = יהלך =
_____ = שמעתתא =	_____ = יתיב =
_____ = ת"ר =	_____ = להדיא = ברווח.

ב. צבע כל משפחת מילים בצבע אחר (כל המשפחה באותו צבע)

"ויתאנה דוד" – ב"ק ס ע"ב

א. עיין בפסוקים בספר שמואל ב' פרק כג פסוקים ט' - יז.

(ט) (ואזרו) ואזרוי אלקור בן (רדי) דוד בן אהוזוי בשלשה (גברים) הגברים עם דוד בזרפם בפלשתים נאספו שם למלחמה ויעלו איש ישראל: (י) הוא קם ויהי בפלשתים עד כי יגעה ידו ותדבק ידו אל הזרוב ויעש יהוה תשועה גדולה ביום ההוא והעם ישבו אזרוי אף לפשט: (יא) ואזרוי שבא בן אגא הררי ויאספו פלשתים לזניה ותהי שם זולקת השדה מלאה עדשים והעם נס מפני פלשתים: (יב) ויתיצב בתוך הזולקה ויצילה ויהי את פלשתים ויעש יהוה תשועה גדולה: (יג) וירדו (שלשים) שלשה מהשלשים ראש ויבאו אל קציר אל דוד אל מערת עדלם וזנית פלשתים זונה בעמק רפאים: (יד) ודוד אז במצודה ומצב פלשתים אז בית לזום: (טו) ויתאנה דוד ויאמר מי ישקני מים מבאר בית לזום אשר בשער: (טז) ויבקעו שלשת הגברים במוונה פלשתים וישאבו מים מבאר בית לזום אשר בשער וישאו ויבאו אל דוד ולא אבה לשתותם ויסף אתם ליהוה: (יז) ויאמר זולילה לי יהוה מעשתי זאת הדם האנשים ההלכים בנפשותם ולא אבה לשתותם אלה עשו שלשת הגברים:

ב. סכם בקצרה את הסיפור עם דוד, לפי פשט הפסוקים!

ג. לפי דרשת הגמרא המים כאן הם לא מים גשמיים אלא הכוונה ל: _____.

ד. מהיכן דורשת הגמרא שמים הם תורה? _____

ה. מה הייתה השאלה ההלכתית שהתעוררה אצל דוד המלך, לשיטת רבא בשם רב נחמן? (רש"י ד"ה

טמון באש)

ו. מה ענו לו חכמים, לשיטת רבא בשם רב נחמן?

ז. מה הייתה השאלה ההלכתית שהתעוררה אצל דוד המלך, לשיטת רב הונא? (כתוב את המקרה)

ח. מה ענו לו חכמים, לשיטת רב הונא?

ט. מה הייתה השאלה ההלכתית שהתעוררה אצל דוד המלך, לשיטת רבנן ואיתימא רבה בר מרי?

י. מה ענו לו חכמים, לשיטת רבנן ואיתימא רבה בר מרי?

יא. מדוע פיקוח נפש יכול להיעשות גם על חשבון אדם אחר?

"השוואת הפסוקים, והסברם לפי כל השיטות" - ב"ק ס ע"ב - סא ע"א

שמואל ב' פרק כג פסוקים ט' - י"ו
 (ט) (ואזורו) ואזוריו אלקעור בן דודו בן אזורוי בשלשה (גברים) הגברים עם דוד בזורפם בפלשתים נאספו שם למלזומה ויעלו איש ישראל: (י) הוא קם ויך בפלשתים עד פי יגעה ידו ותדבק ידו אל הזרב ויעש יהוה תשועה גדולה ביום ההוא והעם ישבו אזוריו אף לפשט: (יא) ואזוריו שבא בן אגא הררי ונאספו פלשתים לזניה ותהי שם זולקת השדה מלאה עדשים והעם נס מפני פלשתים: (יב) ויתיצב בתוך הזולקה ויצילה ויך את פלשתים ויעש יהוה תשועה גדולה: (יג) וירדו (שלשים) שלשה מהשלשים ראש ויבאו אל קציר אל דוד אל מערת עדלם וזנית פלשתים זונה בעמק רפאים: (יד) ודוד אז במצודה ומצב פלשתים אז בית לזום: (טו) ויתאנה דוד ויאמר מי ישקני מים מבור בית לזום אשר בשער: (יז) ויבקעו השלשה במזונה פלשתים וישאו ויבאו אל דוד ויאמר מי ישקני מים מבאר בית לזום אשר בשער: (טז) ויבקעו שלשת הגברים במזונה פלשתים וישאו מים מבאר בית לזום אשר בשער ויבאו אל דוד ולא אבה לשתותם ויסף אתם ליהוה: (יז) ויאמר זולילה לי יהוה מעשתי זאת הדם האנשים ההלכים בנפשותם ולא אבה לשתותם אלה עשו שלשת הגברים:

דברי הימים א' פרק יא' פסוקים יב' - יט'
 (יב) ואזוריו אלקעור בן דודו האזורוי הוא בשלושה הגברים: (יג) הוא היה עם דוד בפס המים והפלשתים נאספו שם למלזומה ותהי זולקת השדה מלאה שעורים והעם נסו מפני פלשתים: (יד) ויתיצבו בתוך הזולקה ויצילוה ויכו את פלשתים וישע יהוה תשועה גדולה: (טו) וירדו שלושה מן השלושים ראש על הצר אל דוד אל מערת עדלם ומזונה פלשתים זונה בעמק רפאים: (טז) ודוד אז במצודה ונציב פלשתים אז בבית לזום: (יז) ויתאו דוד ויאמר מי ישקני מים מבור בית לזום אשר בשער: (יז) ויבקעו השלשה במזונה פלשתים וישאו מים מבור בית לזום אשר בשער וישאו ויבאו אל דוד ולא אבה דוד לשתותם ונסף אתם ליהוה: (יט) ויאמר זולילה לי מאלתי מעשות זאת הדם האנשים האלה אשתה בנפשותם כי בנפשותם הביאום ולא אבה לשתותם אלה עשו שלשת הגברים:

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

א. כתוב את ההבדל בסיפור, בין ספר שמואל ב' לספר דברי הימים א'!

דברי הימים	שמואל

ב. השלם את המילים החסרות.

לדעת _____ ויש אומרים שזה לדעת _____ בר _____ ניתן ליישב את הסתירה בין ספר שמואל ב' שכתוב שבשדה גדל _____ לבין ספר דברי הימים א' שכתוב שבשדה גדל _____, שהשאלה של דוד המלך הייתה האם אפשר להחליף גדיש של _____ ששייכת ל _____ ולתת בתמורה גדיש של _____ ששייכת לפלישתים.

אך לשיטת _____, איך נסביר את הסתירה לכאורה בין ספר _____ לבין ספר _____ ?

עונה הגמרא: לשיטת _____ צריך לומר שהפלישתים התחבאו גם בשדה של _____ וגם בשדה של _____.

ג. השלם את המילים החסרות.

בספר שמואל ב' כתוב "וַיִּתְּיָצֵב בְּתוֹךְ הַזֹּקְקָה וַיִּצְיִלָּהּ", מהמילה "ויצילה" אומרת הגמרא שזה מדוייק יותר כשיטת _____ שהכוונה היא שהוא _____ את השדה שלא _____ אותה.

אלא לשיטת _____ ויש אומרים שזו שיטת _____ מה הכוונה "ויצילה"?

עונה הגמרא: לשיטתם צריך להסביר ש"ויצילה" הכוונה שלא _____ להם ל _____.

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

ד. השלם את המילים החסרות.

בשלמא לשיטת הסוברים שהשאלה של דוד המלך הייתה לקחת \ לשרוף _____
 ולתת _____ מובן מדוע יש כאן _____ פסוקים, אחד שמדבר על _____
 ואחר שמדבר על _____.

אלא לשיטת הסוברים שהשאלה של דוד הייתה _____ באש, איך נסביר את
 הפסוקים?

עונה הגמרא: באמת היו לדוד המלך _____ שאלות, אחת בקשר לדין _____
 _____, והשאלה השניה הייתה או כמו שיטת _____ או כמו שיטת _____
 _____.

ה. ביאור הפסוק "וְלֹא אָבָה דָּוִד לְשִׁתּוֹתָם".

למ"ד ששרף \ החליף: _____
 למ"ד טמון: _____
 מדוע נהג כך?

ו. ביאור הפסוק "וַיִּסַּף אֶתָם לַיהוָה".

למ"ד ששרף \ החליף: _____
 למ"ד טמון: _____

ז. "משמיה דגמרא" - כמו מי פסק דוד המלך? _____
 ואיך אמר את זה? _____

ביאורי מילים "ויתאזה דוד" - ב"ק ס ע"ב - סא ע"א

להו = להם	אי = אם
להני = לאלו \ לאותם	איבעיא = הוצרך
ליה = לו	איסורא = איסור
למאן = למי	אמרינהו = אמרם
למקלי = לשרוף	בהו = בהם
מאי = מה	בשלמא = זה מתיישב
מטמרי \ מיטמרו = מתחבאים	גמרא = לימוד
מיבעיא = הוצרך	דאיכא = שיש
מכדי = והרי	דגמרא = בית המדרש (סתם משנה)
משמא = משם \ בשם	דלהו = שלהיו
משמייהו = משמם	היינו = זה מה
ניחא = נח	ואיתימא = ויש אומרים
נמי = גם	וחדא = ואחד
קמיבעיא = הוצרך	ויבקעו = ופרצו
קראי = פסוקים	ופשטו = וענו
שבק = הניח	חבול = עבוט (משכון)
תרי = שני	חד = אחד
תרתוי = שנים	טמון = מוחבא
	לאחלופי = להחליף

צבע כל משפחת מילים בצבע אחר (כל המשפחה באותו צבע).

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 188

מתניתין "עברה" - ב"ק סא ע"א

א. במה עוסקת משנתנו?

.....

ב. כמה הוא "דרך הרבים"?

.....

ג. תן כותרת למשנה!

.....

ד. השלם את הטבלה!

מקרה	דין	טעם

"השוואה בין המשנה לברייתות" – ב"ק סא ע"א

א. לפי המשנה מה הדין אם האש עברה גדר שהוא גבוה ארבע אמות?

ב. לפי הברייתא מה הדין אם האש עברה גדר שהוא גבוה ארבע אמות?

ג. השלם: יוצא שיש _____ בין ה _____ ל _____!

ד. איך מיישב רב פפא את הברייתא?

המשנה מחשבת מ _____ ל _____ ולפי זה בארבע אמות _____.

הברייתא מחשבת מ _____ ל _____ ולפי זה עד ארבע אמות _____.

ה. הסבר את המושג "עד ועד בכלל"!

ו. הסבר את המושג "עד ולא עד בכלל"!

גדר שהוא גבוה ד' אמות

ז. מה החידוש של רבא?

.....

ח. איזה סייג הוסיף רב פפא?

.....

ט. תן כותרת לנידון!

.....

"עברה ... דרך הרבים" – ב"ק סא ע"א

א. על איזה מקרה במשנה חולקים רב ושמואל? (תוספות ד"ה לא שנו)

מה פירוש "נכפפת"? (שני פירושים ברש"י)

מורי: _____

לישנא אחרינא: _____

ב. מה סובר רב?

ג. מדוע לרב בנכפפת זה לא נחשב לאונס?

ד. מה סובר שמואל?

ה. למי יש ראיה מברייתא?

ו. מה כתוב בברייתא שקשור לדברי רב?

ז. איזה עוד תוספת יש בברייתא?

ח. תן כותרת לנידון!

.....

ט. באיזה הקשר הוזכרו המספרים הבאים בסוגיא.

_____ = 6	_____ = 100	_____ = 4
_____ = 5	_____ = 2	_____ = 8

"דרך הרבים" - ב"ק סא ע"א - ע"ב

א. מי התנא של המשנה?

ב. לגבי איזה פרט במשנה מדובר?

ג. מנלן שזה התנא של המשנה?

ד. היכן המקור לדברי רבי אליעזר?

ה. מה הגמרא רוצה להשמיע לנו? (תוספות ד"ה דרך הרבים)

איזו משנה היא סתם?

איזו משנה היא מחלוקת?

מה ההבדל בין "סתם ואחר כך מחלוקת" ל"מחלוקת ואחר כך סתם"?

רבי כשסידר את המשניות, סידר באופן כזה שכשרצה לפסוק הלכה כמו תנא מסויים, הביא קודם את המחלוקת ואחר כך במשנה אחרת (אחריה) סתם את המשנה כמו אותו תנא, להורות שכמוהו נפסק להלכה. וכשרצה להדגיש שאין הלכה כתנא מסויים הביא את דבריו בסתם משנה ולאחר מכן הביא במשנה אחרת (אחריה) את המחלוקת, לומר לנו שדברי אותו תנא הם שיטת יחיד שהרי נחלקו עליו.

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

"נהר" – ב"ק סא ע"א

א. באיזה נהר מדובר במשנה לפי רב?

ב. באיזה נהר מדובר במשנה לפי שמואל?

ג. באר את המושג "ארייתא דדלאי"!

ד. לפי רב האם צריך שיהיה בנהר מים?

מדוע?

ה. לפי שמואל האם צריך שיהיה בנהר מים?

מדוע?

"שלולית" – ב"ק סא ע"א

א. היכן מוזכר המושג "שלולית"?

ב. האם זה ציטוט ממשנה או מברייתא?

ג. באר את דין "פאה"!

ד. מה פירוש ואלו "מפסיקין" לפאה?

ה. מה היא שלולית לפי רב יהודה בשם שמואל?

ו. מה היא שלולית לפי רב ביבי בשם רבי יוחנן?

ז. האם רב ביבי מודה לרב יהודה?

מדוע?

ח. האם רב יהודה מודה לרב ביבי?

מדוע?

באר את המילים

_____ = והתניא =	_____ = אי =
_____ = כוותיה =	_____ = אין =
_____ = לית =	_____ = אית =
_____ = מאי =	_____ = אריתא דדלאי =
_____ = מ"ד =	_____ = באגני =
_____ = מיא =	_____ = ביה =
_____ = מיל =	_____ = בנכפפת =
_____ = מפסקי =	_____ = בקולחת =
_____ = מקרו =	_____ = ברא =
_____ = קא חשיב =	_____ = דארעא =
_____ = שוללין =	_____ = דהנהו =
_____ = שנו =	_____ = דידן =
_____ = תנא =	_____ = דליכא =
	_____ = דתנן =

"טמוץ באש" - ב"ק סא ע"ב - סב ע"א

חזרה כהקדמה:

שיטת רב כהנא:

א. באיזה מקרה מעמיד רב כהנא את מחלוקת חכמים ורבי יהודה?

ב. לפי זה באיזה מקרה לכולי עלמא יהיה חייב?

ג. מדוע לכולי עלמא יהיה חייב במקרה כזה? (רש"י)

שיטת רבא:

א. לפי רבא בכמה מקרים חולקים חכמים ורבי יהודה?

מקרה א':

מקרה ב':

"תנו רבנן"

א. השלם את הטבלא, לפי ה"תנו רבנן"!

המדליק את הגדיש והיו בו כלים ודלקו מה דין הכלים?		מקרה
חכמים	רבי יהודה	שיטה
		דין
המדליק את הגדיש והיו בו כלים ודלקו מה דין מקום הכלים, האם מחשיבים אותו כמלא תבואה?		מקרה
חכמים	רבי יהודה	שיטה
		דין

במה דברים אמורים?

במדליק בתוך _____

אבל במדליק בתוך _____

ב. באיזה מקרה מודה רבי יהודה לחכמים? (5)

ג. מהתנו רבנן יש ראייה לרב כהנא או לרבא?

ד. עיין ברש"י ד"ה דברי הכל, וענה שוב על השאלה הקודמת!

מתניתין "המדליק בתוך" - ב"ק סא ע"ב

א. השלם את הטבלא, על פי הפרטים השנויים המשנה!

				המקרה
התנאים	רבי אלעזר בן עזריה	רבי אליעזר	רבי עקיבא	רבי שמעון
השיטות				
דירוג: 1-4 1 - מחמיר 4 - מקל למסקנת הגמרא				

ב. מהו שיעור בית כור?

ג. איך צורת החישוב לשיטת רבי אלעזר בן עזריה? (רש"י)

ד. איך מדובר במשנה בקולחת או נכפפת? (רש"י)

ה. מה הדין בנכפפת?

ו. איך מבינים את דברי רבי שמעון בהוה אמינא? (רש"י, תוספות)

בית כור = שדה שזורעים בו חיטים בנפח כור 17280 מ"ר (17.28 דונם) (גר"ח נאה)

צלע: 131.45341 מ'; חצי צלע: 65.726705 מ'; 82.158381 אמה

"שיטת רבי שמעון" - ב"ק סא ע"ב

א. "ולית ליה לר"ש שיעורא בדליקה" - מה שאלת הגמרא?

משנה תנור:

ב. כמה שיעור צריך שיהיה ב:

מעל התנור: _____

תנור בעליה (מתחתיו): _____

כירה (תחתיה): _____

ג. מי מעכב על האדם מלהעמיד תנור אם לא נקט באמצעי הזהירות שנאמרו במשנה?

רש"י:

תוספות:

ד. מדוע צריך לנקוט באמצעי זהירות אלו?

ה. באר מהו: "עלייה"!

ו. באר מהו: "מעזיבה"!

ז. מי יותר גדול תנור או כירה?

קושיית הגמרא:

ח. לת"ק מה הדין אם למרות אמצעי הזהירות שנקט הזיק? _____

לר"ש מה הדין אם למרות אמצעי הזהירות שנקט הזיק? _____

ט. השלם את המילים החסרות: מכאן רואים שלר"ש אם הרחיק כשיעור _____, וממשנתנו

רואים שלר"ש גם אם הרחיק כשיעור _____?

תשובת הגמרא:

י. איך יישב רב נחמן בשם רבה בר אבוה?

יא. מה הטעם של רבי שמעון?

להלכה:

יב. כמו מי פסק רב יוסף בשם רב יהודה שאמר בשם שמואל את ההלכה?

יג. מי עוד פסק כן בשם שמואל?

רמב"ם

נזיקין; הלכות נזקי ממון, פרק יד' הלכה ב':

"הדליק בתוך רשותו צריך להרחיק מסוף המצר כדי שלא תעבור הדליקה לשדה חבירו. וכמה שיעור ההרחקה? הכל לפי גובה הדליקה. ואם לא הרחיק כראוי ועברה האש והזיקה חייב לשלם נזק שלם. הרחיק כראוי ועברה והזיקה פטור שזו מכה בידי שמים היא. וכן אם עברה נהר או שלולית שיש בהן מים ורחבן שמונה אמות פטור".

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 191

מתניתין "המדליק את" – ב"ק סא ע"ב

א. על איזה דין מדברת המשנה?

ב. מה סובר רבי יהודה?

ג. מה טעמו של רבי יהודה?

ד. מה סוברים חכמים?

ה. מה טעמם של חכמים?

ו. באיזה מקרה מודים חכמים לרבי יהודה?

מדוע?

ז. תן כותרת למשנה!

"היה גדי כפות לוי"

ח. מה הקשר בין דין זה לרישא ולסיפא של המשנה? (ר"ת)

רבנו תם (תוספות ד"ה היה בבא קמא דף כב ע"ב)

"ור"ת מפרש דאיצטריך גדי כפות דחייב אע"ג דפטרינן טמון באש דדרשינן מה קמה בגלוי אף כל בגלוי וס"ד דכל דבר דלאו אורחיה הכי לאו כעין קמה הוא ופטור וגדי אין דרכו להיות כפות וס"ד למפטריה וקמ"ל השתא ברישא דאפ"ה חייב וסיפא קמ"ל דאע"ג דסמוך הוא דהוי כי אורחיה פטור לכך תניא ההיא מתניתין דהכונס (לקמן דף סא:) בתר פלוגתא דטמון דר' יהודה ורבנן ובתר הך בבא דגדי כפות קתני ומודים חכמים לר' יהודה במדליק הבירה שמשלם כל מה שבתוכה שכן דרך בני אדם להניח בבתים והפסיק התנא בהאי בבא כדפרישית לאשמועינן דאע"ג דלאו אורחיה בגדי להיות כפות חייב".

ט. מדוע חייב על הגדי? (רש"י)

י. מה הדין אם "היה עבד כפות לו וגדי סמוך לו ונשרף עמו"?

מדוע?

שמות כא, כ

וְכִי יִכֶּה אִישׁ אֶת עַבְדּוֹ אוֹ אֶת אִמּוֹתָיו בַּשֵּׁבֶט וּבַת תַּזְזוֹת יָדוֹ נִקָּה נִקָּה: וְכִי יִכֶּה אִישׁ אֶת עַבְדּוֹ אוֹ אֶת אִמּוֹתָיו בַּשֵּׁבֶט וּבַת תַּזְזוֹת יָדוֹ נִקָּה נִקָּה: וכי יכה איש את עבדו או את אמתו בבעל כח. או אינו אלא בעברי, תלמוד לומר כי כספו הוא, מה כספו קנוי לו עולמית, אף עבד הקנוי לו עולמית. והרי היה בכלל (פסוק יז) מכה איש ומת, אלא בא הכתוב והוציאו מן הכלל, להיות נדון דין יוס או יומים, שאם לא מת תחת ידו ושהה מעת לעת פטור: בשבט. כשיש בו כדי להמית הכתוב מדבר. או אינו אלא אפלו אין בו כדי להמית, תלמוד לומר בישראל (במדבר לה יז) ואם באצן יד אשר ימות בה הכהו, והלא דברים קל וחומר מה ישראל חומר אין חיב עליו, אלא אם כן הכהו בדבר שיש בו כדי להמית, ועל אבר שהוא כדי למות בהכאה זו, עבד הקל לא כל שכן: נהם ינהם. מיתת סייף, וכן הוא אומר (ויקרא כו כה) חרב נוקמת נהם ברית:

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

יא. באיזה עבד מדובר עבד עברי או עבד כנעני? (עיין שמות כא, כ)

יב. באר את המילים:

מיניה	בדרבה	ליה	קם

יג. הסבר את המושג "קם ליה בדרבה מיניה"!

יד. האם אומרים "קם לי בדרבה מיניה" גם אם המזיק לא נהרג בפועל? (רש"י)

טו. מה הדין לגבי הגדי?

מדוע?

טז. מה הדין אם "היה גדי כפות לו ועבד סמוך לו ונשרף עמו"?

מדוע?

רש"י ד"ה היה גדי:

יז. האם יש הבדל בין אם הגדי כפות או לא?

יח. רש"י הביא שתי דעות האם "גדי כפות" זה דווקא או לאו דווקא,

לדעה הראשונה מה יהיה הדין בגדי שאינו כפות?

ומדוע?

לדעה השניה מה יהיה הדין בגדי שאינו כפות?

ומדוע?

יט. מי בעל הדעה השניה ברש"י? (עיין תוספות ד"ה היה ב"ק כב:)

כ. מה ההבדל בין "גדי סמוך לו שפטור" לבין "הניח גחלת על גבי השור שחייב"?

"טמוון באש" – ב"ק סא ע"בשיטת רב כהנא:

א. באיזה מקרה מעמיד רב כהנא את מחלוקת חכמים ורבי יהודה?

ב. לפי זה באיזה מקרה לכולי עלמא יהיה חייב?

ג. מדוע לכולי עלמא יהיה חייב במקרה כזה? (רש"י)

ד. איך דחה רבא את דברי רב כהנא?

שיטת רבא:

ה. לפי רבא בכמה מקרים חולקים חכמים ורבי יהודה?

מקרה א':

מקרה ב':

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

ו. השלם את הטבלא, לשיטת רבא!

הדליק בתוך שלו והלכה האש ושרפה בשדה חבירו		מקרה
חכמים	רבי יהודה	שיטה
		דין
		טעם

ז. השלם את הטבלא, לשיטת רבא!

הדליק בתוך של חבירו		מקרה
חכמים	רבי יהודה	שיטה
		דין
		טעם

שו"ת לחזרה בסוף החוברת עבודה! עמוד 194

"הנותן דינר זהב לאשה" – ב"ק סב ע"א

הדין של רבא:

א. מה המקרה שמביא רבא?

ב. מה הדין אם הזיקה אותו?

ג. מדוע?

ד. מה נקרה שהזיקה אותו?

ה. מה הדין אם פשעה בו?

ו. מדוע?

ז. מה נקרה שפשעה בו?

המקור לדין זה:

ח. לפי רב אשי:

ט. לפי רב מרדכי:

י. מה המקור שממנו לומד רב מרדכי?

מה הדיוק?

"תקנת נגזל" - ב"ק סב ע"א

סדר הדורות

רב

שמו המלא: רבי אבא בר איבו. המכונה גם 'אבא אריכא' (כנראה בגלל קומתו הגבוהה). מחשובי האמוראים בכל הדורות. חי בדור הראשון של האמוראים בבבל. בצעירותו למד אצל רבי יהודה הנשיא ולכן נחשב לתנא בכך שיחלוק לחלוק על משנתו. הוא ירד לבבל ויסד שם את ישיבת פורא.

א. מה אמר רב?

ב. "ולא ידע אבא" - למי הכוונה אבא? _____

מדוע קורא לו "אבא"? _____

ג. מה ענה לו שמואל?

ד. באר את המושג "תקנת נגזל"!

מוסר

יהודי שמוסר ממון חברו היהודי לגויים.

ה. במה הסתפק אמימר?

ו. לשיטת מי מסתפק אמימר? _____

ז. מדוע למ"ד לא דינינו דינא דגרמי, אין ספק? _____

גרמי

הכלל בנזקין הוא שגרמא בנזקין פטור, כלומר מי שלא עשה פעולה ישירה של נזק אלא רק "גרם" בעקיפין לנזק, לעיתים קרובות יהיה פטור. לדוגמא: אדם שהפיל את חברו למים, וחברו טבע, המפיל יהיה חייב, היות ועשה פעולה ישירה. לעומת זאת אדם שסילק סולם הקבוע בבריכה ועל ידי כך חברו לא יכל היה לצאת מהברכה וטבע, המסלק פטור היות ורק גרם לנזק. "גרמי" דומה ל"גרמא", אלא שהוא נחשב מעשה פחות עקיף של המבצע ולכן הוא חמור יותר! לדעת רוב הראשונים דנים דינא דגרמי דהיינו שבית דין מחייבים על גרמי למרות שעל גרמא פוטרים.

ח. באר את המושג "דינא דגרמי"!

ט. האם נפשט ספקו של אמימר? _____ אלא נשאר ב: _____.

איך פוסקים בתיקו

י. להלכה איך פסק רב אלפס? (תוספות ד"ה עשו)

יא. איך פסק רב האי גאון? (תוספות ד"ה עשו)

איך מדובר כאן בספקו של אמימר?

יב. איך מדובר לר"ת? (תוספות ד"ה עשו)

יג. איך מדובר לר"י? (תוספות ד"ה עשו)

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

"ההוא גברא דבטש" - ב"ק סב ע"א

א. באר את המילים:

ההוא	גברא	דבטש	בכספתא	דחבריה	שדייה	בנהרא
אתא	מריה	ואמר	הכי	והכי	הוה	לי
בגוה						

ב. במה הסתפק רב אשי?

ג. מה שתי הגרסאות שיש בגמרא לגבי המאן דאמר שניסה לפשוט את הספק של רב אשי?

ד. איך רצה לפשוט את הספק?

ה. איך דחה אותו?

ו. איך מדובר כאן שיש עדים שהיתה בו מרגניתא או לא? (תוספות ד"ה מי מנחי)

ז. מה ההבדל בין סוגייתנו להנותן דינר זהב? (תוספות ד"ה מי מנחי)

האם הספק נפשט? _____ אלא נשאר ב: _____.

"גזלן וחמסן" – ב"ק סב ע"א

א. מה שאל רב יימר את רב אשי?

ב. איך הסביר רב אשי את ההבדל בין "גזלן" ל"חמסן"?

ג. על איזה גזלן וחמסן מדובר כאן בסוגיא? (תוספות ד"ה מה בין)

ד. מה שאל אותו רב אדא בר אויא?

ה. מהיכן הייתה ראייתו?

ו. מה ענה לו רב אשי?

ז. מדוע הגמרא מביאה כאן את ההבדל בין "גזלן" ל"חמסן"?

"במתניתין גין" - ב"ק סב ע"ב

א. השלם את הטבלא על פי הנתונים הכתובים המשנה!

מקרה	דין	טעם
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

ב. ביאורי מילים:

_____ = טעון
 _____ = נרו
 _____ = פשתנו

_____ = בירה
 _____ = גץ
 _____ = חנוני

"נר הנוכה" - ב"ק סב ע"ב

א. מה למד רבינא בשם רבא מדברי רבי יהודה במשנה?

ב. איך למד זאת?

ג. איך דוחה הגמרא את הראיה?

ד. מה אמר רב כהנא בשם רב נתן בר מניומי בשם רבי תנחום?

ה. מה הטעם של דין זה?

ביאורי מילים - ב"ק סא ע"ב - סב ע"ב

א. באר את המילים הבאות!

בר = _____	אבעי = _____
בתרתי = _____	אדתני = _____
גביה = _____	אטרחווה = _____
גברא = _____	אי = _____
דאוקתיה = _____	אימא = _____
דבטש = _____	אינישוי = _____
דהבא = _____	אלמא = _____
דחבריה = _____	אמיד = _____
דיינינן = _____	אמרי = _____
דינא = _____	אנן = _____
דמי = _____	ארנקי = _____
דמפקדי = _____	אתא = _____
דעתך = _____	אתון = _____
דקא טעין = _____	בגוה = _____
האי = _____	בדידה = _____
ההוא = _____	ביה = _____
הוה = _____	בירה = _____
הכא = _____	בכספתא = _____
הכי = _____	במאי עסקינן = _____
וזבין = _____	בנהרא = _____
וליתני = _____	בעי = _____

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ם

_____ = מ"ד =	_____ = וקא מעיין =
_____ = מהימנא =	_____ = ושקיל =
_____ = מוריגין =	_____ = זביני =
_____ = מילתא =	_____ = זביניה =
_____ = ממתניתא =	_____ = זווי =
_____ = מנחי =	_____ = חזינא =
_____ = מרגניתא =	_____ = חיפן =
_____ = מריה =	_____ = טעין =
_____ = משמיה =	_____ = יהיב =
_____ = משתבע =	_____ = יתיב =
_____ = מתניתו =	_____ = כולי =
_____ = נטירותא =	_____ = כי האי גוונא =
_____ = סיפא =	_____ = כסא =
_____ = סלקא =	_____ = כספא =
_____ = פליגי =	_____ = לאו =
_____ = קבילי =	_____ = כמיניה =
_____ = קרית =	_____ = לאנוחה =
_____ = שדייה =	_____ = ליד =
_____ = ש"מ =	_____ = לימא =
_____ = שמעית =	_____ = לן =
_____ = שערי =	_____ = לפלוג =
_____ = תלוה =	_____ = מאי =

הדרן עלך "הכונס"

שו"ת לחזרה - משנה "הכונס" - ב"ק נה ע"ב

א. מה הדין? (הקף את התשובה הנכונה)

- הכונס צאן לדיר ונעל בפניה כראוי? חייב \ פטור
- הכונס צאן לדיר ולא נעל בפניה כראוי? חייב \ פטור
- נפרצה בלילה? חייב \ פטור
- נפרצה ביום? חייב \ פטור
- פרצוה לסטים? חייב \ פטור
- הוציאוה לסטים? לסטים חייבים \ לסטים פטורים
- הניחה בחמה? חייב \ פטור
- מסרה לחש"ו? חייב \ פטור
- מסרה לרועה? הרועה חייב \ הרועה פטור
- נפלה לגינה ונהנית? משלמת מה שנהנית \ משלמת מה שהזיקה
- ירדה לגינה ונהנית? משלמת מה שנהנית \ משלמת מה שהזיקה

ב. מה הטעם?

הכונס צאן לדיר ונעל בפניה כראוי

הכונס צאן לדיר ולא נעל בפניה כראוי

נפרצה בלילה

נפרצה ביום

פרצוה לסטים

הוציאוה לסטים

הניחה בחמה

מסרה לחש"ו

מסרה לרועה

נפלה לגינה ונהנית

ירדה לגינה ונהנית

ג. מחק את הלא נכון

- איזו שומא מריעה עם המזיק? כששמין את הערוגה לבדה \ כששמין אגב בית סאה
- איזו שומא מטיבה עם המזיק? כששמין את הערוגה לבדה \ כששמין אגב בית סאה
- באיזה מקרה ת"ק ור"ש מודים? שהפירות גמורים \ שהפירות אינם גמורים
- באיזה מקרה ת"ק ור"ש חולקים? שהפירות גמורים \ שהפירות אינם גמורים

שו"ת להזרה – מ"תנו רבנן" עד "שמע מינה" – ב"ק נה ע"ב

א. מה הכותרת הראשית של הסוגיא שלמדנו השבוע?

ב. במה נעזרת הגמרא כדי לבאר את המשנה?

ג. איזו מילת פתיחה לסוגיא פגשנו השבוע?

ד. איזו מילת ראייה פגשנו השבוע?

ה. מה נקרא שמירה "כראוי"?

ו. משמע שהתנא של משנתנו די לו בשמירה.....

ז. איך נדע מה המקור למשניות ולברייתות שמצטטת הגמרא?

ח. מה הדין אם בעל השור שמר שמירה כראוי ובכל זאת השור הזיק, בשור תם ובשור מועד לשיטת רבי מאיר?

ט. מה הדין אם בעל השור שמר שמירה כראוי ובכל זאת השור הזיק, בשור תם ובשור מועד לשיטת רבי יהודה?

י. לכאורה קשה על רבי יהודה שאיפכא מסתברא בתם צריך להיות פטור ובמועד חייב?

יא. מה הדין אם בעל השור שמר שמירה כראוי ובכל זאת השור הזיק, בשור תם ובשור מועד לשיטת רבי אלעזר?

יב. מי התנא שסובר שדי בשמירה פחותה בשור מועד?

יג. מה ההבדל בין שיטת ר"מ לשיטת ר"א?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

יד. בהוה אמינא כמו מי העמיד רב מני בר פטיש את משנתנו?

.....

טו. כמו מי רצתה הגמרא להעמיד את משנתנו?

.....

טז. מה הם ארבעה דברים שהתורה מיעטה בשמירתן?

.....

.....

יז. לפי זה כמו מי אפשר להעמיד את משנתנו? באר!

.....

יח. לפי דברי רבה כמו מי אפשר להעמיד את משנתנו?

.....

יט. מה ראייתו של רבה?

.....

כ. האותיות ת', ד' בארמית מתחלפות באיזה אות בעברית?

.....

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

שו"ת לחזרה - מ"תניא" עד "קא משמע לך" -ב"ק נה ע"ב - נו ע"א

א. מה הכותרת הראשית של הסוגיא שלמדנו השבוע?

.....

ב. איזו מילת פתיחה לסוגיא פגשנו השבוע?

.....

ג. מי התנא שמוזכר בתחילת הסוגיא?

.....

ד. מה אמר על אותו תנא רבן יוחנן בן זכאי?

.....

ה. על כמה מקרים הוא מדבר?

.....

ו. מה המכנה המשותף לכל המקרים?

.....

ז. מה הנפקא מינה אם חייב בדיני שמים, הרי הוא פטור בדיני אדם?

.....

ח. מה ההיגיון שבדין "פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים", או שיהיה חייב לגמרי או שיהיה פטור לגמרי?

.....

ט. (1 "אמר מר" - באר את המילים! 2) והסבר למי הכוונה כאן ב"מר"!

.....

י. מבנה האילימא.

א. באר את המילה "אילימא"!

.....

ב. מה מנסה הגמרא לעשות כשכתוב "אילימא"?

.....

ג. מה יבוא אחרי ה"אילימא"?

.....

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

טז. מה הטעם?

.....

יז. מתי יהיה חייב ומתי יהיה פטור על הכותל עצמו?

.....

יח. באר את הקושיא "ותו ליכא, והאיכא?!!" !

.....

יט. מה תפקיד הסימן בסוגריים? ומה פשר המילים הכתובות בו?

.....

כ. כמה מקרים מוסיפה הגמרא בקושיא?

.....

כא. כתוב את המקרים בקצרה!

.....

.....

.....

כב. סכם את קושיית הגמרא!

.....

כג. תמצת את תירוץ הגמרא!

.....

כד. סכם את הסוגיא בכותרות (ראשית + משנה) (סה"כ 5 שלבים)

.....

.....

כה. מה שתי מילות השאלה שפגשנו השבוע בגמרא?

.....

כו. השלם את הצריכותא בתרשים! (הוה אמינא, וקמ"ל)

<p>כופף קמת חבירו</p> <hr/> <hr/> <p>רב אשי _____</p> <hr/> <hr/>	<p>פורץ גדר</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
<p>הרעיון המרכזי של הצריכותא הייתה הוה אמינא שבאלו המקרים יהיה פטור גם בדיני שמים קמ"ל שבדיני שמים הוא חייב.</p>	
<p>אינו מעיד</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>עדי שקר</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

שו"ת לחזרה - מ"נפרצה" עד "דהכישוה" - ב"ק נו ע"א - נו ע"ב

נפרצה בלילה

א. מה ההבדל בין אם הגמרא מביאה ציטוט מהמשנה שכתוב בסופו וכו'... לבין אם לא כתוב בסופו וכו'...?

.....

ב. מדוע הגמרא כותבת וכו'... ולא כותבת במפורש "הניחה בחמה"?

.....

ג. מה הכותרת הראשית של הסוגיא?

.....

ד. הסבר את המקרה ואת הדין בדברי רבה "והוא שחתרה!"

.....

ה. מה ההבדל בין סוגייתנו "נפרצה בלילה" לסוגיא הקודמת "הפורץ גדר"? (שאלת התלמיד היקר יאיר השל נ"י)

.....

ו. באילימא איך מסבירה הגמרא על מה חוזרים דברי רבה?

.....

הדיחוי

ז. מדוע אי אפשר לומר שמדובר בכותל בריא?

.....

ח. מדוע אי אפשר לומר שמדובר בכותל רעוע?

.....

ט. באר את המושג "תחילתו בפשיעה וסופו באונס!"

.....

י. מה הדין במקרה שתחילתו בפשיעה וסופו באונס? (גמרא, ולהלכה)

.....

יא. מתי אומרים שתחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב? (ריב"א)

.....

יב. למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור, איך אפשר להסביר את המשנה "נפרצה בלילה" לשיטת

רבה?

.....

יג. למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב, איך אפשר להסביר את המשנה "נפרצה בלילה" לשיטת

רבה?

.....

יד. באלא איך מסבירה הגמרא על מה חוזרים דברי רבה?

.....

טו. מדוע בהניחה בחמה זה לא נקרא סופו באונס?

.....

הוציאוה לסטים

טז. מה הכותרת של הסוגיא?

.....

יז. איזה תירוץ תביא הגמרא לקושיא "פשיטא"?

.....

יח. הסבר את קושיית הגמרא פשיטא על הדין פרצוה לסטים, לסטים חייבים!

.....

יט. איך תירצה הגמרא?

.....

כ. דרג את האמוראים לפי סדר הדורות רב, רב מתנה ורבה.

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

הכי קדום אמצעי הכי מאוחר

כא. איזו ראייה מביאה הגמרא?

.....

כב. איך תירץ אביי בשם רב יוסף?

.....

כג. מדוע אביי אומר לרב יוסף "אמרת לן"?

.....

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

שו"ת להזרה - "מסרה" עד "לברזיליה" - ב"ק נו ע"ב

א. מה הכותרת הראשית של הסוגיא?

.....

ב. על מה הנידון בסוגיא?

.....

ג. מה הצד הראשון שמביאה הגמרא?

.....

ד. איך דוחה הגמרא צד זה?

.....

.....

ה. מה הצד השני שמביאה הגמרא?

.....

ו. מה הדיוק שמדייקת הגמרא?

.....

ז. על מי זה יהיה קשה?

.....

ח. מדוע קשה עליו?

.....

ט. איך מיישבת הגמרא?

.....

י. על מה מתחייב שומר שמסר לשומר?

.....

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

שאלות לחזרה – "מסרה" עד "לאחר" – ב"ק נו ע"ב

א. פרט את דיני ארבעת השומרים!

- שומר חינם:
- שומר שכר:
- שוכר:
- שואל:

ב. באר את המקרה של שומר שמסר לשומר!

.....

.....

ג. מה הדין במקרה ששומר מסר לשומר?

.....

.....

ד. בשומר שמסר לשומר האם יש נפקא מינה בין אם זה שומר חינם שמסר לשומר שכר, או להיפך?

.....

ה. פרט מדוע למ"ד שומר שמסר לשומר חייב!

.....

ו. פרט מדוע למ"ד שומר שמסר לשומר פטור!

.....

ז. איזה דין הוסיף רבא? (בבא מציעא)

.....

ח. לפי איזה מאן דאמר רבא מדבר?

.....

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

ט. לפי האיכא דאמרי למי רצינו להביא סעייתא מהמשנה?

.....

י. מה הסעייתא?

.....

יא. מדוע זה נידחה?

.....

יב. מה הנפקא מינה בין שתי לישנות הגמרא לגבי דין שומר שמסר לשומר?

.....

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

שאלות לחזרה – "איתמר" עד "הרבה" – ב"ק נו ע"ב – נו ע"א

א. מה הכותרת המרכזית של הסוגיא?

ב. מה הקשר של סוגיית "שומר אבידה" לסוגייתנו? (פני יהושע)

ג. באר את המושג "שומר אבידה!" (רש"י)

ד. מה דין שומר אבידה? (מחלוקת)

ה. מה הנפקא מינה איזה דין יש לשומר אבידה?

ו. מה הטעם של רבה?

ז. מה הטעם הראשון של רב יוסף?

ח. הסבר את הטעם השני של רב יוסף! (מחזה אברהם)

ט. הבא נפקא מינה בין ב' טעמי רב יוסף בזקן ואינה לפי כבודו! (חת"ס)

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

י. הבא נפקא מינה בין ב' טעמי רב יוסף במתנה תנאי להיות כש"ח! (הר צבי)

יא. מי אמר את הטעם השני של רב יוסף? (אור שמח)

יב. מה תפקידו של העין משפט נר מצוה?

יג. מתי אומרים "העוסק במצוה פטור מן המצוה"? (תוספות, ראב"ד ומאירי)

תוספות: _____

ראב"ד: _____

מאירי: _____

יד. "איתביה החזירה" - מי מקשה על מי?

טו. מה הדין?

החזירה למקום שיראנה: _____ . נגנבה או נאבדה: _____ .

טז. לרב יוסף מתי חייב? ומתי פטור?

יז. לפי הסברו של רב יוסף בברייתא יוצא ששומר אבידה דינו כשומר _____

יח. לפי זה קשה על _____

יט. איך רבה מבאר את הברייתא בהוה אמינא?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

החזירה למקום שיראנה: _____ . נגנבה או נאבדה: _____ .

כ. מה קשה על ביאורו של רבה?

כא. איך רבה מבאר למסקנא את הברייתא.

החזירה בשחרית למקום שיראנה. הדין: _____ .

החזירה בצהריים למקום שיראנה. הדין: _____ .

כב. מה דייק רב יוסף מהברייתא "לעולם הוא חייב עד שיחזירנה לרשותו"? ואיך זה קשה על רבה?

כג. איך יישב רבה?

כד. האם זה מיישב גם את הקושיא הקודמת של רב יוסף "איתיביה החזירה"?

כה. איך דייק רבה ששומר אבידה דינו כשומר חינם?

כו. איך יישב רב יוסף?

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

שאלות לחזרה - "אמר ליה" עד "לפטים מזויין" - ב"ק נו ע"א - נו ע"ב

א. מה דין שומר אבידה? (מחלוקת)

.....

ב. באר את המושג טוען טענת גנב? (מה הוא טוען? ומה קרה באמת?)

.....

מה דין שומר חנם בגו"א? ומה דין ש"ש בגו"א?

.....

ג. מה דין שומר חנם בטוען טענת גנב? ומה דין ש"ש בטוען טענת גנב?

.....

ד. מנלן ששומר חנם משלם תשלומי כפל בטוען טענת גנב? (רש"י)

.....

.....

ה. מה הדין לרבי יוחנן בשומר אבידה שטוען טענת גנב?

.....

ו. לפי זה יוצא ששומר אבידה יש לו דין של שומר _____, שהרי שומר שכר משלם

_____ בגו"א ופטור מלשלם _____, וקשה על _____.

ז. איך רב יוסף מסתדר עם דינו של רבי יוחנן?

.....

.....

ח. מה דין ש"ש בליסטים מזויין? ומדוע?

.....

ט. מה ההגדרה של ליסטים מזויין לרב יוסף? ומדוע?

.....

י. הסבר את הטעם להבדל בין גנב לגזלן בדין תשלומי כפל?

.....

.....

יא. מי אמר למי? (א, קרדש)

_____ "אמר ליה הכא במאי עסקינן" -

_____ "אמר ליה שאני אומר" -

_____ "אמר ליה לסטים מזויין" -

יב. מה שני התנאים בכדי ששומר שטוען טענת גנב יתחייב בתשלומי כפל?

.....

יג. הבא שתי דוגמאות לשומר שמשלם כפל! (השומר, ומה הוא טוען)

.....

יד. לדברי רש"י היכן מיקומה של הברייתא "לא אם אמרת"?

.....

טו. לדברי תוספות היכן מיקומה של הברייתא "לא אם אמרת"?

.....

טז. איך הסברנו את דברי רש"י שכותב "לא ידענא היכא תניא"? (ע"פ תוספות תלמידי רבנו פרץ)

.....

יז. "איתיביה לא, אם אמרת" - מי מקשה על מי?

.....

יח. הסבר את המושג "שליחות יד"!

.....

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

יט. אצל איזה שומרים כתובה שליחות יד?

.....

כ. באיזו דרשה הגמרא רצתה ללמוד שליחות יד לשומר שכר (וקשה לפי"ז שהפסוק לכאורה

מיותר)?

.....

כא.מה הקל וחומר?

.....

.....

כב.איך דוחה הגמרא כאן את הקל וחומר?

.....

.....

כג. על איזו נקודה בדברי רב יוסף מקשה כאן אב"י באיתיביה?

.....

כד.מה קושיית אב"י?

.....

.....

כה.איך רב יוסף מסביר את הדחיה של הקל וחומר לשיטתו?

.....

.....

כו. מנין ששואל חייב בגו"א?

.....

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

כז. מה הכוונה "זהו קל וחומר שאין עליו תשובה"?

.....

כח.מה הקשה אב"י על רב יוסף?

.....

.....

כט.מדוע לרב יוסף זהו ק"ו שאין עליו תשובה?

.....

ל. על איזו נקודה הגמרא ניסתה להביא ראיה לרב יוסף?

.....

לא.מה דין שוכר? (המחלוקת והטעמים)

.....

.....

לב.מה הדיחוי הראשון?

.....

לג.מה הדיחוי השני?

.....

לד.מה הדיחוי השלישי?

.....

.....

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

שאלות לחזרה – "נפלה" עד "רהטה" – ב"ק נו ע"ב – נח ע"א

א. מה הכותרת הראשית של הסוגיא?

.....

ב. מה הכותרת המשנה הראשונה?

.....

ג. איזו מילה במשנה הגמרא באה לבאר?

.....

ד. מה האוקימתא של רב במשנה?

.....

ה. מה הסיקה מכך הגמרא בהוה אמינא?

.....

ו. איך רצתה הגמרא להעמיד שזה רב לשיטתו

מה המקרה בפרק שור שנגח?

.....

מה הדין?

איך רב העמיד שמדובר שם? (כשחייב)

.....

מה יהיה הדין אם אכלה והזקה?

מדוע? (טעמו של רב)

ז. איך דחתה הגמרא? (ההבדל בין סוגייתנו לסוגיא בשור שנגח)

.....

.....

ח. איך למסקנא הסבירה הגמרא את האוקימתא של רב?

.....

.....

ט. הסבר את המושג "מבריא ארי מנכסי חברו!"

.....

י. מדוע אצלנו בסוגיא זה לא נקרא מבריא ארי? (תירוץ א')

.....

יא. מדוע אצלנו בסוגיא זה לא נקרא מבריא ארי? (תירוץ ב')

.....

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

יב. לשיטת ר"י באיזה תנאי לא ישלמו למבריה ארי מנכסי חבירו?

.....

יג. מה הכותרת משנה השניה?

.....

יד. איך נפלה הבהמה לגינת חבירו לשיטת רב כהנא?

.....

טו. איך נפלה הבהמה לגינת חבירו לשיטת רבא?

.....

טז. האם רבא מודה לרב כהנא? נמק!

.....

יז. האם רב כהנא מודה לרבא? נמק!

.....

יח. מה הכותרת המשנה השלישית?

.....

יט. מה הדין אם הבהמה עברה לאכול מערוגה אחרת? (מחלוקת)

.....

כ. איך ביאר רב פפא את דברי רבי יוחנן?

.....

.....

כא. באר מה נקרא "לדעת"?

.....

כב. מה יהיה הדין אם הבעלים של הבהמה יכלו להוציא אותה מהערוגה שנפלה בה ולא הוציאו האם יהיו חייבים או לא? (מחלוקת רש"י ותוספות)

.....

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

שאלות להזרה - "ירדה" עד "ההוא גברא" - ב"ק נח ע"א - נח ע"ב

א. מה הכותרת הראשית של הסוגיא? (מי לידה)

.....

ב. מי מדבר כאן בסוגיא?

ג. מה המקרה של הספק?

.....

ד. לאיזה מאן דאמר אין ספק?

ה. לאיזה מאן דאמר יש ספק?

ו. מה ה"תחילתו בפשיעה" כאן?

.....

ז. מה ה"סופו באונס" כאן?

.....

ח. למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור, מה הספק.

מה הצד לפטור?

.....

מה הצד לחייב?

.....

ט. מה המסקנה של הגמרא?

.....

י. מה הכותרת הראשית של הסוגיא? (אגב בית סאה)

.....

יא. מה החידוש שלמדנו במשנה בקשר לשומא?

.....

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

יב. מדוע שמין בצורה כזאת? (רש"י)

.....

יג. מה הפסוק שממנו לומדים זאת?

.....

יד. איזה עוד דרשה נדרשה בפסוק זה?

.....

טו. מנלן שהפסוק בא לדרוש ששמין על גבי שדה אחר אולי הוא בא לדרוש רק ששן פטורה ברה"ר? (2)

.....

טז. מנלן שהפסוק בא לדרוש גם ששן פטורה ברה"ר אולי הוא בא לדרוש רק ששמין על גבי שדה אחר?

.....

יז. למסקנא מה דורשים מהפסוק "ובער בשדה אחר"? (2)

.....

יח. למה צריך בכלל לשום על גב בית סאה ולא שמין ישר ערוגה בשישים סאים? (רש"י)

.....

יט. לרבי יוסי בר חנינא מה צורת השומא?

.....

כ. כמה תרקב יש בסאה?

.....

כא. מדוע רבי ינאי לא מסכים עם רבי יוסי בר חנינא?

.....

כב. לרבי ינאי מה צורת השומא?

.....

כג. לחזקיה מה צורת השומא?

.....

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

כד. מהו "קלח"?

.....

כה. מה הקושיה מהמיתבי?

.....

כו. על מי הקושיה?

.....

כז. מה התשובה?

.....

כח. האם שמין קב בשישים קבים? ומדוע?

.....

כט. האם שמין כור בשישים כורים? ומדוע?

.....

ל. איך ביאר רב פפא?

.....

לא. מתי באה קושיה של "מתקיף"?

.....

לב. מה הקשה רב הונא בר מנוח על רב פפא?

.....

לג. איך ביאר רב הונא בר מנוח את הברייתא?

.....

ב ה ע ל ח ה ר ב ה !

שאלות לחזרה – "ההוא גברא" עד "כי היאך דסליק" – ב"ק נח ע"ב – נט ע"א

א. כתוב את סיפור המעשה עם ההוא גברא!

ב. מה פסק הריש גלותא? ומדוע?

ג. מה פסק רב נחמן? ומדוע?

ד. מה היה טענתו של רבא?

ה. מה ענה לו אביי? (בקצרה)

ו. מה שמות הגזורי גזירות שבירושלים? (רש"י)

ז. מה הדין אם בהמה קטמה נטיעה בת שנתה?

ח. מה הדין אם בהמה קטמה נטיעה בת שנתים?

ט. מה הדין אם בהמה אכלה חזיז? (מחלוקת)

י. מהו "חזיז"?

יא. מה הדין אם בהמה אכלה סמדר? (מחלוקת ג' שיטות)

יב. מה ארבעת השלבים בהבשלת ענבים?

יג. מה שלושת השלבים בהבשלת תאנים?

יד. מה שמות שני התנאים שאמרו את אותו יסוד?

טו. מה היסוד שהם אמרו?

טז. היכן אמר זאת רבי יוסי הגלילי?

יז. "מיטב שדהו ישלם", מיטב של מי? (מחלוקת)

יח. מה הקושי בשיטת רבי ישמעאל? (רש"י)

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

יט. איך רב אידי בר אבין הסביר את שיטת רבי ישמעאל?

כ. איך דחתה אותו הגמרא?

כא. איך למסקנא הסבירה הגמרא את שיטת רבי ישמעאל?

כב. מה שם ה"ריש גלותא" כאן בגמרא? (נמק! (השערה)

כג. מה הדין אדם ששבר חלון בית חבירו? (מחלוקת)

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

שאלות לחזרה – "אמר מר" עד "מתניתין" – ב"ק נט ע"א – נט ע"ב

א. על איזה מקרה מתייחס רשב"י בשם ר"ש?

ב. מה שיטת רבי יהושע במקרה זה?

ג. מה שיטת חכמים במקרה זה?

ד. מה שיטת רשב"י בשם ר"ש במקרה זה?

ה. האם רשב"י בשם ר"ש התייחס במפורש לדין "סמדר"? _____

ו. מה הם ארבעת השלבים בהבשלת ענבים?

ז. מהרישא של דברי רשב"י מה ניתן לדייק לגבי "סמדר"? (כתוב את הדיוק)

ח. מהסיפא של דברי רשב"י מה ניתן לדייק לגבי "סמדר"? (כתוב את הדיוק)

ט. מה הקושי לפי זה בדברי רשב"י?

י. איך יישב רבינא?

יא. מדוע סמדר קשור יותר לבוסר?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

יב. מה הקושי בתירוץ של רבינא?

יג. איך תירצה הגמרא?

יד. לפי תירוץ הגמרא בהתחלה האם יודעים מה כל תנא סובר?

טו. לפי אב"י מי התנא שחושש לכחש גופנא?

טז. באר את המושג "כחש גופנא" (רש"י)

יז. מי שני התנאים הנוספים שיש להם את היסוד של רשב"י?

יח. מה היסוד המשותף לשלושתם?

יט. באיזה מקרה דיברו אותם תנאים?

כ. מה אמר ר"י?

כא. מה אמר בן עזאי?

כב. האם ר"י מודה לבן עזאי? ומדוע?

כג. האם בן עזאי מודה לר"י? ומדוע?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

כד. מה ב' הלישנות לגבי איך פסקו למעשה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע?

כה. למעשה איך פוסקת הגמרא? (2)

כו. באר מהו: "דקל ארמאה"! (רמב"ם)

כז. באר מהו: "דקל פרסאה"! (רמב"ם ורש"י)

כח. כתוב את סיפור המעשה עם אליעזר זעירא!

כט. איזה שרוכים נהגו היהודים לשרוד באותו זמן? (תוס')

ל. איזה שרוכים נהגו העכו"ם לשרוד באותו זמן? (תוס')

לא. מה המיוחד היה בהתנהגותו בלבוש של אליעזר זעירא? (תוס')

לב. מדוע הגמרא הביאה כאן את הסיפור הזה?

לג. באיזה מקרה מודים ת"ק ור"ש?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

לד. באיזה מקרה חולקים ת"ק ור"ש?

לה. מהיכן למד ר"ש את דינו?

לו. איך פסק רב למעשה?

לז. כמו מי עוד פסק של רב כאן בגמרא?

לח. באיזה מקרה חולקים ר"מ ור"י?

לט. מה סובר ר"מ? ומה סובר ר"י? ומה טעמם?

מ. מדוע הוא הוזכר כאן, איך זה קשור לסוגיא? (שיטה מקובצת)

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

שאלות לחזרה – "מתניתין המגדיש" עד "מתניתין השולח את הבערה ואכלה" – ב"ק נט ע"ב – ס ע"א

א. מה הכותרת הראשית למשנה "המגדיש"?

.....

ב. מה פירוש "המגדיש"?

.....

ג. כמה מקרים יש בסך הכל במשנה?.....

ד. מה שני המקרים הראשונים ודיניהם שנאמרו במשנה?

.....

.....

ה. מה המכנה המשותף ביניהם?

.....

ו. מה שני המקרים האחרונים ודיניהם שנאמרו במשנה?

.....

.....

ז. מה המכנה המשותף ביניהם?

.....

ח. במה נחלקו חכמים ורבי בפרק שור שנגח?

.....

ט. לכאורה משנתנו היא כשיטת מי? נמק!

.....

י. איך העמיד רב פפא את המשנה?

.....

יא. לפי זה יוצא שמשנתנו היא גם אליבא ד:.....

יב. מדוע משנה זו מוזכרת כאן? (2) (תוספות)

.....

יג. האם ה"נטר בי דרי" הוא בעל השדה? (מחלוקת מאירי והטור)

.....

יד. כמו מי מדוייק מהמשנה? ומה הדיוק?

.....

טו. כמו מי מדוייק מרש"י? ומה הדיוק?

.....

טז. מה הכותרת הראשית למשנה "השולח את הבערה ביד חש"ו"?

.....

יז. כמה מקרים יש במשנה?.....

.....

יח. מה דין השולח את הבערה ביד חש"ו? ומדוע?

.....

יט. מה דין השולח את הבערה ביד פקח? ומדוע?

.....

כ. מה הדין אם הראשון הביא את האור והשני הביא את העצים? ומדוע?

.....

כא. מה הדין אם הראשון הביא את העצים והשני הביא את האור? ומדוע?

.....

כב. מה הדין אם בא אחר וליבה? ומדוע?

.....

כג. מה הדין אם הרוח ליבתה? ומדוע?

.....

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

כד. מה הכותרת לסוגיא של ריש לקיש בשם חזקיה?

.....

כה. מה הדין אם נתן גחלת ביד חש"ן? ומדוע?

.....

כו. מה הדין אם נתן שלהבת ביד חש"ן? ומדוע? (מחלוקת)

.....

.....

כז. מה הדין אם נתן נר וחומרי בערה ביד חש"ן? ומדוע?

.....

כח. מה הכותרת לסוגיא של רב נחמן בר יצחק?

.....

כט. מה ב' האפשרויות לגרוס במשנה?

.....

ל. האם המשמעות שונה?.....

לא. מה הראיה שיש לכל גירסא?

.....

לב. איזו גירסא צודקת?

.....

לג. מדוע הגמרא מציינת שיש שתי גירסאות ?

.....

לד. מה הכותרת לסוגיא "לבתה הרוח"?

.....

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

לה. איד תירץ אביי?

.....
.....

לו. איד תירץ רבא?

.....
.....

לז. איד תירץ רבי זירא?

.....
.....

לח. איד תירץ רב אשי?

.....
.....

לט. הסבר את המושג "מלאכת מחשבת"!

.....
.....

מ. הסבר את המושג "גרמא בנוקין"!

.....
.....

ב ה ע ל ח ה ר ב ה !

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

שאלות לחזרה - "מתניתין השולח את הבערה ואכלה" עד "ת"ר דבר בעיר" - ב"ק ס ע"א - ע"ב

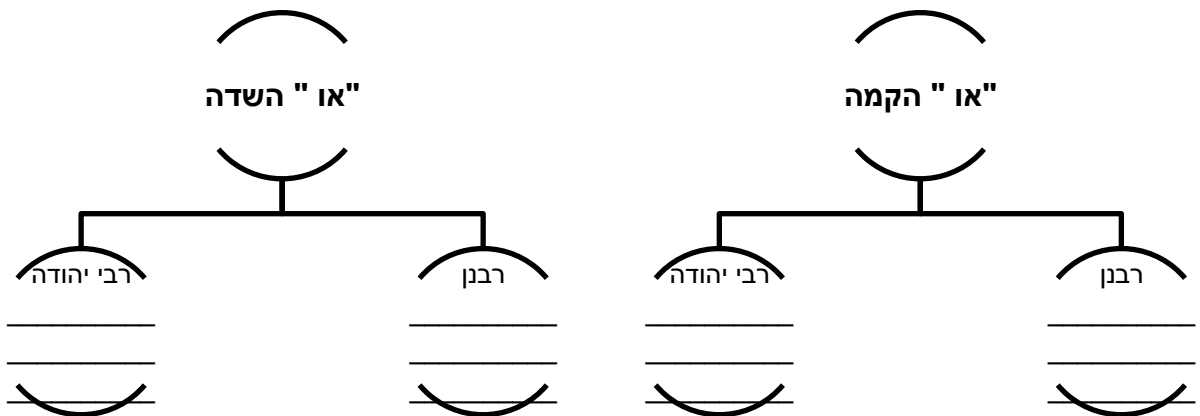
א. מתח קו בין המילה למקום שהיא כתובה בו.

ב. השלם את הטבלא.

הצריכותא של רבא			
שדה	קמה	גדיש	קוצים
	חכמים		
	רבי יהודה		

ג. השלם את תרשימי הזרימה הבאים.

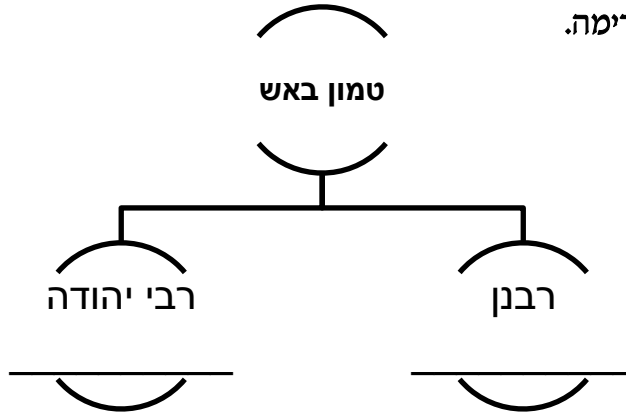

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

ד. השלם את תרשים הזרימה.

ה. מה לומדים מכל פסוק?

"כי תצא אש ומצאה קוצים ונאכל גדיש"

.....

"ואתם לא תצאו איש מפתחו ביתו עד בוקר" (1)

.....

"והכרתי צדיק ורשע"

.....

"כי מפני הרעה נאסף הצדיק"

.....

"ואתם לא תצאו איש מפתחו ביתו עד בוקר" (2)

.....

"ואתם לא תצאו איש מפתחו ביתו עד בוקר" (3)

.....

"לך עמי בא בזדריך וסגור דלתך בעדרך"

.....

"מזוזן תשכל זורב ומזודרים אימה"

.....
"כי עלה מות בזלונינו"

.....
"ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה לגור שם"

.....
"אם אמרנו נבוא העיר והרעב בעיר ומתנו שם ... לכו ונפלה אל מזונה ארם אם יזינו נזיה"

.....
1. "לעולם יכנס אדם בכי טוב"

1. באיזה מקרה מדובר? (מחלוקת)

..... ר"ת:

..... ר"י:

2. מה הטעם? (מחלוקת)

..... רש"י:

..... ר"ת:

..... ר"י:

ז. באר את המושגים הבאים:

..... בעלי קומה: רש"י:

..... תוספות:

..... טמון באש:

..... ואומר:

שאלות להזרה – "תנו רבנן דבר" עד "מתניתין עברה" – ב"ק ס ע"ב – סא ע"א

א. היכן יש להלך בזמן דבר? ומדוע?

.....

היכן יש להלך בזמן שלום? ומדוע?

.....

ב. כשכלבים בוכים זה סימן ש:

כשכלבים שוחקים זה סימן ש:

כל זה בתנאי ש:

ג. מי היו תלמידי רבי יצחק נפחא?

מה הייתה מלאכתו?

מדוע בתקופתו אהבו דברי אגדה?

מה רצו התלמידים?

מה המשל שהמשיל להם?

.....

.....

איך הוא ריצה את שניהם?

מה האגדה?

.....

.....

מה השמועה?

.....

.....

"ויתאוה דוד" מדוע לא מסבירים את הפסוק כפשוטו מים ממש?

ד. איך הסביר רבא בשם רב נחמן את הפסוק "ויתאוה דוד"?

ה. איך הסביר רב הונא את הפסוק "ויתאוה דוד"?

ו. איך הסבירו רבנן וי"א רבה בר מרי את הפסוק "ויתאוה דוד"?

ז. איך מתיישבת הסתירה לכאורה בין מה שכתוב בשמואל "עדשים" לבין מה שכתוב בדברי הימים "שעורים" לרב הונא?

ח. איך מתיישבת הסתירה לכאורה בין מה שכתוב בשמואל "עדשים" לבין מה שכתוב בדברי הימים "שעורים" לרבנן וי"א לרבה בר מרי?

ט. איך מתיישבת הסתירה לכאורה בין מה שכתוב בשמואל "עדשים" לבין מה שכתוב בדברי הימים "שעורים" לרבא בשם ר"נ?

.....
..... לאיוו שיטה פשט הפסוק "ויצילה" מיושב היטיב?

יא. איך רבנן וי"א רבה בר מרי יסבירו "ויצילה"?

.....
..... יב. איך רבא בשם ר"נ יסביר את הפסוק "ויצילה"?

.....
..... יג. איך רב הונא מסביר את הפסוק "ולא אבה דוד לשתותם"?

.....
..... יד. איך רבנן וי"א רבה בר מרי מסביר את הפסוק "ולא אבה דוד לשתותם"?

.....
..... טו. איך רבא מסביר את הפסוק "ולא אבה דוד לשתותם"?

.....
..... טז. איך רב הונא מסביר את הפסוק "ויסד אותם לה"?

.....
..... יז. איך רבנן וי"א רבה בר מרי מסביר את הפסוק "ויסד אותם לה"?

.....
..... יח. איך רבא בשם ר"נ מסביר את הפסוק "ויסד אותם לה"?

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

ליקוטי

בבא קמא - פרק "כונס"

ש"ב

שאלות לחזרה – מתניתין "עברה" עד מתניתין "המודליק" – ב"ק סא ע"א – סא ע"ב

א. כמה מקרים יש במשנה?

.....

ב. פרט את המקרים!

.....

.....

.....

ג. מה הדין במקרים הנזכרים?

.....

ד. מה הטעם לדין זה?

.....

ה. מה הסתירה בין המשנה לברייתא?

.....

ו. איך יישב רב פפא את הסתירה?

.....

ז. להלכה האם יש מחלוקת בין המשנה לברייתא?

ח. אם כן מהיכן נובע השוני בין המשנה לברייתא?

.....

ט. באר את המושג "עד ועד בכלל"!

.....

י. באר את המושג "עד ולא עד בכלל!"

.....

יא. מה החידוש של רבא?

.....

יב. מה ההסתייגות של רב פפא?

.....

יג. על איזה מקרה במשנה חולקים רב ושמואל? (תוספות)

.....

יד. לרב באיזה אש מדובר במשנה?

.....

טו. לשמואל באיזה אש מדובר במשנה?

.....

טז. למי הגמרא מביאה ראיה מברייתא?

.....

יז. מי התנא במשנה שסובר שדרך הרבים זה הפסק?

.....

יח. למה זה הוזכר כאן במשנה הרי זה מוזכר גם במשנה הבאה?

.....

יט. באר את הכלל "סתם ומחלוקת!"

.....

כ. באר את הכלל "מחלוקת וסתם!"

.....

כא. "נהר", מה ההגדרה של נהר? (מחלוקת)

.....

כב. האם רב מודה לשמואל? ומדוע?

.....

כג. האם שמואל מודה לרב? ומדוע?

.....

כד. הסבר מהו דין "פאה!"

.....

כה. באר את הדין "מפסיקין לפאה!"

.....

כו. "שלולית", מה ההגדרה של שלולית? (מחלוקת)

.....

כז. האם רב יהודה מודה לרב ביבי? ומדוע?

.....

כח. האם רב ביבי מודה לרב יהודה? ומדוע?

.....

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

שאלות לחזרה – מתניתין "המדליק" עד "אמר רבא" – ב"ק סא ע"ב – סב ע"א

א. כמה הרחקה צריך להתרחק המדליק אש משדה חבירו כדי שלא יתחייב אם יקרה נזק?

רבי אלעזר בן עזריה: _____

רבי אליעזר: _____

רבי עקיבא: _____

רבי שמעון: (הו"א) _____

(מסקנא) _____

ב. דרג את השיטות לפי שמות התנאים, מהחמיר ביותר למקל ביותר!

ג. _____

ד. כמה צריך שיהיה גובה מעל התנור ויהיה מותר לבנות תנור בבית? _____

ה. כמה מעויבה צריך שתהיה מתחת לתנור ויהיה מותר לבנות תנור בעלייה? _____

ו. כמה מעויבה צריך שתהיה מתחת לכירה ויהיה מותר לבנות כירה בעלייה? _____

ז. מה הדין אם הרחיק הרחקות אלו ובכל זאת קרה נזק?

חכמים: _____

ר"ש: _____

ח. מה הקשתה הגמרא על שיטת רבי שמעון במשנה לפי ההוה אמינא?

ט. איך הסבירה הגמרא למסקנא את רבי שמעון?

י. כמו מי נפסקה ההלכה במשנה? _____

יא. מה דין טמון בנזקי אש? ומה הטעם? (מחלוקת)

_____ חכמים:

_____ רבי יהודה:

יב. מה הדין אם אדם שרף את גדישו של חברו והיה גדי כפות ליד הגדיש וכן עבד בסמוך

לגדיש ונשרפו עם הגדיש?

_____ על הגדיש: _____ ומדוע?

_____ על הגדי: _____ ומדוע?

_____ על העבד: _____ ומדוע?

יג. מה הדין אם אדם שרף את גדישו של חברו והיה גדי סמוך לגדיש וכן עבד כפות בסמוך

לגדיש ונשרפו עם הגדיש?

_____ על הגדיש: _____ ומדוע?

_____ על הגדי: _____ ומדוע?

_____ על העבד: _____ ומדוע?

יד. באיזה מקרה מודים חכמים לרבי יהודה? ומדוע?

טו. לרב כהנא: באיזה מקרה חולקים חכמים ורבי יהודה?

טז. לרב כהנא: באיזה מקרה מודים חכמים לרבי יהודה?

יז. מדוע במקרה כזה מודים חכמים לרבי יהודה?

יח. מה הקשה רבא על רב כהנא?

יט. לרבא: מה הדין אם הדליק מתוך שלו ושרפה כלים שדרכם להטמין?

לחכמים: _____

לרבי יהודה: _____

כ. מה הטעם של חכמים? _____

כא. מה הטעם של רבי יהודה? _____

כב. לרבא: מה הדין אם הדליק בתוך של חבירו ושרפה כלים שדרכם להטמין?

לחכמים: _____

לרבי יהודה: _____

כג. לרבא: מה הדין אם הדליק בתוך של חבירו ושרפה כלים שאין דרכם להטמין?

לחכמים: _____

לרבי יהודה: _____

כד. לפי חכמים מה בכל זאת צריך לשלם כשהיו כלים טמונים בגדיש?

כה. איך רבא מסביר את הברייתא שכתוב שלחכמים במדליק בתוך של חבירו חייב?

כו. באלו מקרים מודה רבי יהודה לחכמים? (5)

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !